

Täysistunto

Torstai 15.10.2020 klo 16.00—19.43

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 19.43.

Puhetta johtivat puhemies Anu Vehviläinen (16.00—17.56) ja ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (17.56—19.43).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko
valtiovarainministeri Matti Vanhanen
oikeusministeri Anna-Maja Henriksson
perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru
työministeri Tuula Haatainen
maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä
sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen
opetusministeri Li Andersson
liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka
sisäministeri Maria Ohisalo

Puhemies Anu Vehviläinen: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

2.1. Suullinen kysymys ravintoloiden aukioloaikoja koskevista koronarajoituksista (Veikko Vallin ps)

Suullinen kysymys SKT 130/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Keskustelun aloittaa edustaja Vallin.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Keskustelu

16.00 Veikko Vallin ps: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on säätämässä erittäin ankaraa koronaepidemian kiihtymisvaiheen sääntelyä ravintola-alan yrityksille. Vaikka korona-kriisin hoitaminen vaatii toimenpiteitä, tämä sääntely johtaa käytännössä konkurssiaaltoon ja massatyöttömyyteen ravintola-alalla. MaRa ry on toistuvasti pyytänyt hallitukselta ja terveysviranomaisilta lukuja siitä, kuinka paljon koronavirukselle altistumisia ja koronataartuntoja on ollut ruokaravintoloissa, kahviloissa, liikenneasemien ravintoloissa ja majoitusliikkeiden aamiaisravintoloissa.

Arvoisa hallitus! Mihin faktoihin te perustatte päätöksenne? Teen tämän saman kysymyksen kuin MaRa ry: kuinka paljon altistumisia ja vahvistettuja koronavirustartuntoja on ollut ruokaravintoloissa, kahviloissa, liikenneasemien ravintoloissa ja majoitusliikkeiden ravintoloissa syksyn aikana?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministerin sijainen, ministeri Saarikko.

16.01 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei taida olla yhtään suomalaista, jonka arkeen koronavirus ei viime keväästä asti olisi vaikuttanut. Ja on aivan selvää, että kuvailemallanne tavalla hallitus jakaa huolen ravintola-alan mutta myös muiden palvelualojen tilanteesta, johon korona on vaikuttanut. Huolestumme liittyy myös suomalaiseen vientiteollisuuteen.

Kysymyksenne kohdistui siihen, onko hallituksella mitään perusteita päätöksensä tueksi rajoittaa ravintoloiden aukioloja. Kyllä, lähtökohtana on faktatieto siitä, että Suomessa, samoin kuin maailmalla, altistusketjuja ja suoranaisia tartuntoja on pystytty jäljittämään nimenomaan ravintolatiloihin. Niissä käyttäytymistapa ja yhdessä olemisen muoto on sellainen, että koronaviruksen leviäminen on siellä alttiimpaa kuin joissain muissa tiloissa. Nyt kuitenkin korostan, että ravintoloiden rajoitusten osalta ydin on ollut tässäkin johtaa Suomea alueellisesti, siis tehdä aukioloa rajaavia päätöksiä laajemmin ennen kaikkea siellä, missä tautitilanne on pahempi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.03 Veikko Vallin ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sen lisäksi, että hallitus on unohtanut ravintolayrittäjät ja -työntekijät, se tuntuu unohtaneen myös kuljetusalan ja muut yötyötä tekevät. Maamme teillä ajaa joka yö tuhansia kuljetusalan ammattilaisia, jotka pitävät taloutemme pyörät pyörimässä ja kuljettavat tavarat kauppoihin. Nämä ammattilaiset tarvitsevat lakisääteiset taukonsa, ja heille liikenneasemien aukiolo on äärimmäisen tärkeää, jotta he saavat ruokaa ja pääsevät pesutiloihin. Perussuomalaiset ymmärtävät tarpeen ehkäistä tartuntoja, mutta liikenneasemien sulkeminen ei ole keskeinen torjuntakeino.

Arvoisa hallitus, mikä on viestinne kuljetusalan työntekijöille? Miksi olette unohtamassa heidät jo toistamiseen ja sulkemassa heidän taukopaikkansa? Oletteko valmiit muuttamaan lakiesitystä siten, että liikenneasemat voidaan pitää auki ympäri vuorokauden?

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

16.04 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen linja on se, että meidän tärkeimpiä tehtäviämme tällä hetkellä on kolme: Ensimmäinen on koronan torjunta kaikkien suomalaisten parhaaksi. Toinen on Suomen kansantalouden ja suomalaisten työpaikkojen turvaaminen. Ja kolmas kohta on se, että tämän pitkittyneen ja erikoisen ajan keskellä kaikki suomalaiset pysyisivät mukana.

Me emme tietoisesti tai tahallaan halua tehdä päätöksiä, jotka kurjistuttavat yritysten tai muiden suomalaisten arkielämää. Huolestuu, aivan samoin kuin teillä, vaikkapa mainitsemiinne kuljetusyrittäjiin, mutta aivan samoin kuin muissa maailman maissa, Suomessakin on katsottu, että elämän ja terveyden suojelemiseksi on tehtävä ratkaisuja ja päätöksiä, jotka muuttavat normaalia arkea, ja vain siksi, että me tiedämme, että sillä tavoin voidaan taudin leviämistä ehkäistä.

Mitä tulee ravintolatoimintaan: Tämä esitys on ollut nyt eduskunnan käsittelyssä, ja saamieni tietojen mukaan tältä päivältä perustuslakivaliokunnassa [Puhemies koputtaa] on kiinnitetty huomiota esityksen ongelmiin, [Puhemies koputtaa] ja sosiaali- ja terveysvaliokunnalla on nyt kaikki mahdollisuudet tuoda esitystä parhaaksi katsomallaan tavalla korjata, [Puhemies koputtaa] ja uskon, että se täällä tehdään.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys koronarajoituksia koskevasta päätöksentekoprosessista (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 131/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Tästä samasta aihepiiristä on useampia kysymyksiä eri ryhmillä, joten annan tähän muitakin puheenvuoroja. — Edustaja Harkimo.

Keskustelu

16.05 Harry Harkimo liik: Arvoisa puhemies! Nyt on todettu, niin kuin viime päivinä on nähty, että tämä maskisotku on ollut erittäin haastava. Kun myös ravintolatoiminnasta perustuslakivaliokunta on antanut moitteita ja tässä ei oikein kukaan tiedä, mitä tapahtuu, niin kysyn teiltä, ministeri Henriksson: miten meinaatte pitää huolen siitä, että poliittisesti ei virkamiehiä tulla johtamaan tulevaisuudessa? Tämä päätöksentekoprosessi on tällä hetkellä sekava. Kysyn tämän nyt suullisesti, en kirjallisesti.

16.06 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa meillä on ylimmät valvojat, jotka valvovat sitä, että ministeriöt ja muut viranomaiset toimivat lainsäädännön mukaisesti: ne ovat oikeuskansleri ja oikeusasiamies. Oikeusministerillä ei ole sellaisia valtuuksia, vaan oikeusministeri vastaa, niin kuin jokainen ministeri, oman hallinnon alansa valmistelusta, ja luotan siihen, että meillä ylimmät oikeusvalvojat kyllä hoitavat oman tehtävänsä. Tässä on varmasti syytä pitää puurot ja vellit nyt erillään.

Sitten itse tästä maskiasiasta: siitä vastaavat siitä vastuussa olevat ministerit.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

16.07 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan vielä todeta tähän, että tietysti kysymys on varmasti aina oikeutettu juuri siten, kuten oppositio katsoo, mutta toivon, että voisimme yhdessä pitää kiinni siitä, että kansalaisille välittyisi Suomesta ja suomalaisesta päätöksenteosta siltä osin oikea kuva. En ainakaan itse halua kyseenalaistaa kenenkään päättäjän ymmärrystä siitä, että jokainen tuntee paikkansa tässä järjestelmässä: poliittinen päättäjä, tämä sali, joka viime kädessä vastaa Suomen lainsäädännöstä ja yhteisten varojen käytöstä, tuomiolaitos, eli se, joka tekee päätökset lainsäädäntömme pohjalta, mutta myös asiantuntija ja asiantuntijalaitos, joka on riippumaton. En ole havainnut esimerkiksi tähän mainittuun maskikysymykseen liittyen puheenvuoroja, joissa olisi syytetty esimerkiksi poliittisesta painostuksesta. Siksi toivon, että tältä osin voimme pidättäytyä tämän vakavan aiheen äärellä sellaisissa argumenteissa, joissa tiedämme olevan toden perää. Tämä myös siksi, että kriisin ollessa vielä kesken kannan itse syvää huolta siitä, että kansalaisten silmissä, [Puhemies koputtaa] suomalaisten silmissä, säilyttäisimme tärkeimmän riippumattoman terveysviranomaisemme [Puhemies koputtaa] THL:n luottamuksen ja maineen.

16.08 Kaisa Juuso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koronarajoitusten taustalla pitäisi olla jo viimekeväisen perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti välttämättömyys, oikeasuhtaisuus ja vaikuttavuus. Kun olemme kysyneet tietoja tartuntamääristä ja altistumisista eri ravintolatyypeissä päätöksenteon pohjaksi, on kuitenkin käynyt ilmi, ettei tätä tietoa ole olemassa.

Arvoisa hallitus, haluatteko te edes säätää tehokkaita rajoituksia ja minimoida rajoituksista yrityksille, niiden työntekijöille ja asiakkaille aiheutuvan haitan? Otatteko te perustuslakivaliokunnan lausunnon huomioon ja ryhdytte säätämään tehokkaita täsmätoimia, joista on laadittu vaikutusarvioinnit niin tartuntojen kuin työllisyysvaikutustenkin suhteen?

16.09 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Otamme varmasti perustuslakivaliokunnan kannan huomioon. [Eduskunnasta: Milloin?]

Tämä käsittely, joka liittyy nyt ravintolarajoituksiin, on eduskunnan käsissä, ja asialla on tietenkin kiire siltä osin, että tämä määräaikainen lainsäädäntö tässä pohjalla on päätty-mässä ja tästä talosta tarvitaan uusi poliittinen näkemys siitä, miten ravintoloihin kohdis-tuvia rajoituksia halutaan jatkaa. Lupaani hallituksen puolesta, että sosiaali- ja terveysva-liokunta, jolle tämä tehtävä seuraavaksi siirtyy, saa kaiken tarvitsemansa tuen siihen ri-peään ja oikeasuhtaiseen ja oikea-aikaiseen päätöksentekoon, joka liittyy ravintolatoimin-taan. Korostan: Näiden rajoitustoimenpiteiden osalta yritetään aina olla muutama askel edellä tätä viheliäistä tautia. Näiden kaikkien keskusteleminen on myöhäistä ja turhaa sii-nä kohti, jos koko Suomi on taudin osalta leviämisvaiheessa.

Mutta kyllä, edustaja, jaan näkemyksenne siitä, että päätösten on oltava oikeasuhtaisia ja kohtuullisia, ja myös on hyvä, jos eduskunta keskustelee valiokunnissaan siitä, voitaisiin-ko myöskin kohdella ravintoloita [Puhemies koputtaa] eri tavoin, koska tunnistamme ris-kejä erilaisesti erityyppisissä ravintoloissa. [Ben Zyskowicz: Mikseivät hallituskeskuste-lut riitä? — Jukka Gustafsson: Luuletteko, etteivät ole keskustelleet!]

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

16.10 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Salissa on peräänkuulutettu viimeiset puoli vuotta sitä, että terveys ja talous pitää pyrkiä yhteensovittamaan virusta torjuen ja niin, että minimoidaan vahingot yritystoimintaan ja työllisyyteen. No, tänään perustuslakivaliokunta on todennut, että tässä maassa on ollut osittain voimassa ja nyt uudestaan esitettynä lakiesitys, joka ei läpäise perustuslakia siltä osin, että alueellista välttämättömyysarviointia ei ole tehty. Nyt lakiesityksessä oli ongelma. Aluekohtaista välttämättömyysarviointia pitää tehdä jatkossa ja samoin ravintolatyypeittäin, eli huoltoasema erotetaan yökerhosta. [Ben Zyskowicz: Juuri näin!] Miten nyt hallitus aikoo tämän asian hoitaa? Aikataulu on tiukka, ja tähän tarvitaan nopeita ratkaisuja.

16.12 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella olemme tänään saaneet perustuslakivaliokunnan lausunnon, ja olen itsekin saanut sen käyttööni, ja myös tällä hetkellä voimassa oleva ravintolasäntely on aikoinaan perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella säädetty.

Nyt on kysymys ravintolatoiminnan syksyn, myöhäissyksyn, mahdollisista rajoitustoimista, millä tavalla rajoitetaan sen jälkeen, kun uusi lainsäädäntö astuu voimaan, ja tältä osin sääntely on ollut täällä eduskunnassa arvioitavana, ja normaaliin tapaan perustuslakivaliokunta jälleen arvioi uutta, tulevaa ravintoloiden sääntelyä, miltä pohjalta se tehdään. Näin tehtiin myös aikaisemmin, minkä johdosta hallitus myös korjasi niitä asioita, joihin perustuslakivaliokunta kiinnitti huomiota. Tulemme siis tutustumaan perustuslakivaliokunnan huomioihin erittäin kiireellä. Korjaamme nämä puutteet, jotka perustuslakivaliokunnan lausunnossa on osoitettu, ja tämä työ tehdään valiokunnan johdolla täältä eduskunnasta käsin niin, että ministeriö kaikin tavoin auttaa valiokuntaa niissä asioissa, joita valiokunnassa halutaan sitten tehdä. On selvää, [Puhemies koputtaa] että rajoitustoimien pitää olla välttämättömiä ja oikeasuhtaisia yleisvaarallisen taudin leviämisen estämiseksi.

16.13 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tauti on vakava, mutta talouslama tulee olemaan tosi katala. Ravintoloita on Suomessa suunnilleen 10 000 ja ravintolatyöntekijöitä 140 000, ja tulee varmasti konkurseja, talouslama tulee näkymään.

Tämä alueellistaminen on hyvin tärkeä asia, mutta kuinka te oikeasti aiotte tämän tiedottaa? On tärkeää ottaa huomioon se alueellistaminen, mutta kuinka se tiedotetaan selkeästi, niin että se on alueilla selkeää, ihmiset tietävät, mitenkä menetellään?

16.14 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys on erittäin tärkeä juuri siitä syystä, että hallitus on valinnut sen linjan, että koko Suomea ei laiteta säppiin, vaikka tautitilanne on pahenemaan päin ja toinen aalto on käsillä. On valittu se tie, nyt kun tiedämme koronasta enemmän ja tiedämme sen vaikutuksista, että sitä torjutaan alueellisesti. Ja kyllä, silloin se viestinnällinen haaste on huomattavasti suurempi kuin viime keväänä. On alueita nytkin, joissa tauti on vielä suvantovaiheessa — täytyy noudattaa hyvää hygieniää ja turvavälejä, mutta vielä ei ole suuri huoli. Ja sitten on alueita, joilla ollaan käytännössä jo koronan leviämispisteessä. Näihin kohdistuu nyt erilaisia rajoituksia, ja lupaan edustajan hyvään kysymykseen viitaten viedä hallituksen sisällä koko tälle joukolle viestiä viestinnän parantamisesta. Pohdiskelin tässä juuri sitä samaa, [Mika Niikko: Kuka johtaa?] voisivatko esimerkiksi Kuntaliitto ja THL yhteistyössä miettiä, miten kuntatasoista viestintää voisi koota vaikkapa internetin yhdelle

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

sivustolle, jota ajantasaisesti päivitetäisiin, [Puhemies koputtaa] koska myönnän, että tällä hetkellä tietoa ei ole alueviranomaisilta [Puhemies koputtaa] helppo löytää.

16.15 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Regeringen har i dag gett rekommendationer för att begränsa spridningen av coronaviruset. Vi har under de senaste veckorna sett exempel på regionala åtgärder på flera håll i Finland. De har varit nödvändiga och bra. Det som nu är viktigt är att alla regioner tar ansvar för åtgärderna och kommunikationen utåt.

Hallitus julkaisi tänään suosituksia toimenpiteiksi, joilla koronaviruksen leviämistä voidaan hillitä. Kaupungeilla, kunnilla ja alueilla on mahdollisuus ja vastuu tarttua toimiin koronan hillitsemiseksi. Nyt on tärkeää keskittyä siihen, että kansalaisilla on selkeää tietoa siitä, mitkä ohjeet ja rajoitukset pätevät omalla alueella, ja että alueet ovat tietoisia vastuutaan.

Tässä jo edellisessä kysymyksessä kysyttiin siitä, miten voidaan varmistaa, että paikallistasot ovat tietoisia näistä koronatoimista ja rajoituksista ja miten tämä viestitään kansalaisille. Voisin vielä lisätä: mikä vastuu kansalaisilla on tästä?

16.16 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nykyisen tartuntatautilain mukaan vastuutoimijat tietenkin löytyvät tässä normaalitilanteessa kentältä. Tältä osin tilanne on erilainen kuin keväällä, jolloin valtioneuvosto johti näitä koronatoimia eduskunnan säätämän valmiuslakikokonaisuuden pohjalta. Tältä osin tämä aiheuttaa sen, että myöskin viestintä on varsin moniäänistä, koska alueet elävät erilaista epidemiavaihetta: osa on perustasolla — eli käytännössä vielä on aika vähän tapauksia — osa on kiihtymisvaiheessa, ja onpa meillä jo tuo Vaasan sairaanhoitopiirin alue leviämisvaiheessakin. Tämän takia myös alueellisten viranomaisten tiedotus on erilaista eri alueilla. Me olemme kiinnittäneet tähän pitkällä juoksulla jo huomiota, ja THL:ssä, joka tässä toimii alueellisena koordinaattorina ja kentän tukena, on kiinnitetty huomiota siihen, että tätä viestinnän tehokkuutta [Puhemies koputtaa] pitää parantaa entisestään ja koota tätä [Puhemies koputtaa] kaikkien kansalaisten nähtäväksi helposta paikasta.

16.17 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu herättää minun mielessäni myös kysymyksen siitä, mitkä ovat hallituksen motiivit, kun täällä nyt perustuslakivaliokunta tuo tämän viestin, että on erotettava alueellisesti rajoitustoimet ja myös ravintolatyypit. No nyt se otetaan vakavasti, mutta tätä samaa viestiä hän on tuotu jo kauan, ja aivan varmasti teidän valmistelussanne PAM-ammattiliitto ja MaRa-ravintolat ovat tuoneet sitä viestiä, ja talousvaliokuntakin sen toi — oma puolueeni nosti sen jopa pöntein, jotta se otettaisiin vakavasti. Siksi on niin kummallista, että nyt hallitukseen tulee vipinää ja hallitusrintaman edustajiin tulee vipinää vasta, kun se tulee perustuslaissa. Sieltäkö haetaan se [Perussuomalaisten ryhmästä: Niin!] viimeinen benchmark sille? Onko todella tarkoitus lamauttaa taloutta aina niin paljon kuin perustuslaki sallii? Eihän se ole järkevää, arvoisa hallitus.

16.19 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vartiainen, politiikassa voidaan vääntää tiukastikin asioista, mutta itse

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

vierastan aina motiivien kyseenalaistamista. Kyllä tämä hallituksen motiivi on suojella suomalaisten terveyttä ja elämää — ja kyllä, tämän hallituksen suuri motiivi on pitää myös Suomen taloudesta, työpaikoista ja yrityksistä huolta. En minäkään ole kysellyt niiden motiivien perään, miksi oppositiosta on kuultu esityksiä, että baarien pitäisi olla auki läpi yön — että ei se ravintolalinjaus nyt ihan kaikilta osin oppositiollakaan ole ollut yhtenäinen ja selkeä. [Jukka Gustafsson: Ei todellakaan!]

Mutta ei välitetä siitä, keskitytään siihen, mitä on edessä, ja siinä yhteydessä lupaan: tämän esityksen laatiminen ei ole ollut helppoa, ja kyllä, hallituksen sisälläkin siinä on ollut ristiriitoja, ei se ole mikään salaisuus, mutta lähtökohta on nyt se, että esitys on eduskunnan käsissä, perustuslakivaliokunta on näkemyksensä antanut, esityksellä on kiire, sen viimeistelee sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta oikeasuhtaiseksi, toimii oikea-aikaisesti ja hallitus tukee valiokuntaa kaikilla sen tarvitsemilla tavoilla.

16.20 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keväällä, kun näitä koronarajoituksia asetettiin ravintoloille, tuli ravintolayrittäjiltä palautetta, että ne rajoitukset eivät olleet tasapainossa. Samaan aikaan, kun ravintolasta pystyi hakemaan korkeintaan noutoruokaa, kadun toisella puolella olevassa kaupassa oli jonossa ihmisiä sadoittain ilman mitään suojausmaskeja, joita silloin hallituksen ja näiden niin sanottujen riippumattomien asiantuntijoiden mielestä ei vielä tarvittu — toisin kuin nykyään tarvitaan. Nyt näitä samoja virheitä ollaan ilmeisesti toistamassa uudestaan.

Arvoisa puhemies! Hallitukselta kysyttiin äsken faktoja, tosiasioita, yksityiskohtia. Saimme yleistä puhetta, joka ei millään tavalla vastannut näihin kysymyksiin. Kysynkin hallitukselta uudelleen: Mitkä tosiasiat ovat takana näissä ravintolarajoituksissa, yleisissä ravintolarajoituksissa? Montako tartuntaa, montako kuolemaa olette laskeneet näillä rajoituksilla säästyvän?

16.21 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on ihan oikein, ja itse asiassa teidän tehtävääne kuuluukin kysyä hallituksen päätöksen asiaperusteiden taustoja, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] ja niitä sopii myös kritisoida tällä parlamentin tärkeimmällä areenalla.

Vastaan kysymykseenne: [Hälinää — Puhemies: Ministerillä puheenvuoro!] Mikä on taustalla? Se kaikki tieteellinen, tutkittu tieto siitä, miten koronavirus leviää, minkälaisissa tilanteissa, minkälaisilla etäisyyksillä, ja me tunnistamme, että ravintolan tilanteessa esimerkiksi maskinkäyttö ei tietenkään sattuneesta syystä ole erityisen helppoa. Me tiedämme myös, että ihmisten käyttäytymistavat, yhdessä oleminen vaikkapa baarissa, johtaa siihen, että olemme niin lähekkäin, että tauti voi helpommin tarttua. Ja kyllä — meillä on osoitettua faktaa siitä, että huomattava osa tartunnoista Suomessa on lähtenyt liikkeelle nimenomaan ravintolatilasta. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Siksi tätä päätöstä, joka keväällä tehtiin ravintoloiden rajoittamisesta, halutaan nyt jatkaa, mutta tärkeää on tunnistaa, että se on erilainen. Se lähtee alueellisesta tilannearviosta, ja se ei myöskään laita kokonaista suomalaista ravintolakenttää kiinni, vaan sen ydin on rajata [Puhemies koputtaa] aukioloaikoja. [Jukka Gustafsson: Oppositio ei luota tutkimuksiin! — Perussuomalaisten ryhmästä: Mihin tutkimuksiin?]

16.22 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies ja hyvä hallitus! Ehkä ongelma tässä on se, että tiedotuslinja ja tieto siitä, millainen tämä koronavirus sai-

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

rautena itse asiassa on, ovat ristiriitaisia. On hyvin vaikea kertoa kansalle, että olkaa varovaisia ja varokaa tätä virusta ja se on vaarallinen, jos samaan aikaan esimerkiksi THL tiedottaa syyskuussa, että tämä virus ei ole niin vaarallinen kuin on arvioitu. Se on vähän sama asia kuin se, että henkilölle sanotaan, että tupakka ei ole niin vaarallista kuin on arvioitu mutta on hyvä lopettaa tupakanpoltto. Eli hyvin ristiriitaista tietoa.

Ja onhan hyvä asia, että käydään keskustelua siitä ja myös tiedetään, millainen riski ravintolassa on saada mahdollinen tartunta. Loppujen lopuksi sehän on meidän kaikkien käsissämme, niin siellä ravintolassa vierailevien kuin myös työntekijöiden, että tartunnat eivät lisäänty.

Tästä varmasti on kysymys myös huoltoasemien kohdalla. Perussuomalaisten mielestä huoltoasemien tulisi olla auki, ei tulisi sitä rajoittaa, sillä siellä on paljon työmaaliikennettä yöaikaan.

16.23 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä toivon, että suomalaiset rohkaistuvat käymään ravintolassa ruokailemassa ja viettämässä aikaa, kun tekevät sen säännöksiä noudattaen terveysturvallisella tavalla, ja luotan suomalaisiin ja vielä enemmän luotan ihan ravintolayrittäjiin, jotka hoitavat tämän tilanteen vastuullisesti.

Mitä tulee tähän mainitsemaanne koronaviruksen luonteeseen: Voi, kun tietäisimmekin sen. Tämä kaikki olisi paljon, paljon helpompaa, jos joku meistä osaisi sanoa ihan varmat faktat, minkälaisesta taudista on kysymys.

Vastaan tähän kysymykseen nyt tiedeministerinä. Tieteen perusolemuksen kuuluu se, että sen luonne muuttuu, saamme koko ajan uutta tietoa, vanha käsitys kumoutuu. Mitä tulee vaikka tähän syksyyn ja siihen, että meillä on kohtuullisen paljon nyt tautitapauksia — niitä ei ole vain pääkaupunkiseudulla ja Uudellamaalla kuten keväällä vaan kaikkialla Suomessa — eivätkä silti tehohoitoapaikat, onneksi, vielä ole täyttyneet, niin sen ydin on siinä, että toistaiseksi tartunnat ovat rajautuneet paljolti nuoriin ja nuoriin aikuisiin. Tartunnan saaneista puolet on nuoria aikuisia, [Puhemies koputtaa] ja tämä, että tauti ei vaikuta onneksi nuoriin niin paljon, on se syy, miksi, tehohoitoapaikat eivät ole täyttyneet, [Puhemies koputtaa] ja siksi suojaamme nyt riskiryhmiä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Muistutan jälleen tästä minuutista. — Ja vielä ministeri Kiuru.

16.24 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aina välillä käydään keskustelua siitä, onko koronassa kuitenkaan kysymys yleisvaarallisesta taudista, ja haluan kyllä eduskunnalle sanoa, että meidän täytyy, niin kuin tässä jo todettiin, itse pitää huolta siitä, että jos kansainvälinen terveysalan suurimpien asiantuntijoiden joukko on päätnyt siihen, että koko maailmassa korona on julistettu yleisvaaralliseksi taudiksi, niin emme me voi täällä Suomessa ajatella, että me tietäisimme vielä enemmän ja ottaisimme täällä kantoja, jotka voivat aiheuttaa riskiä siinä, miten me epidemiaa hallitsemme. Me menemme näillä kansainvälisillä linjauksilla ja me pidämme huolta siitä, että teemme kaikkemme, että ihmisten terveyttä ja henkeä voidaan suojella, ja opimme koko ajan tästä viheliäisestä sairaudesta enemmän ja turvaamme siihen kansainväliseen tietoon, joka koko ajan kehittyy, ja olemme valmiita myös muuttamaan [Puhemies koputtaa] omia linjauksiamme sen pohjalta.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys koronatartuntojen jäljittämisen resurssoinnista (Mirka Soinikoski vihr)

Suullinen kysymys SKT 132/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Soinikoski.

Keskustelu

16.26 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa rouva puhemies! Meidän kaikkien terveys ja yhteiskunnan pyörien pyöriminen riippuu siitä, miten tehokkaasti koronatartunnat saadaan jäljitettyä ja eristettyä. Olemme kuulleet, kuinka neuvoloiden ja koulujen terveydenhoitajia sekä muita sote-alan ammattilaisia kiireen vilkkaa siirretään jäljitystehtäviin. Jäljitys on hoidettava hyvin ja nopeasti, mutta hinnan joutuvat nyt maksamaan lapset ja heikoimmasa asemassa hoitojonoissa olevat ihmiset.

Olen ylpeä siitä, kuinka nopeasti Suomessa saimme työkalupakkimme käyttöön koronavilkkusovelluksen. Sen tehokas hyödyntäminen vaatii kuitenkin koodien nopeampaa kulua laboratoriosta tartunnan saaneelle. Tällä hetkellä noin tuhat jäljittäjää voi toimittaa näitä koodeja. Koronavilkkusovelluksen on ladannut jo yli 2,3 miljoonaa suomalaista.

Kysynkin ministeri Kiurulta: Minkälaisiin toimiin hallitus on ryhtynyt tartuntojen jäljittämisesurssien riittävyyden varmistamiseksi? Miten varmistetaan, että asiantuntijoiden siirtäminen jäljittämistyöhön ei kasvata hoitojonoja entisestään?

16.27 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin edustaja kiinnittää aivan oikeaan asiaan huomiota jo tässä vaiheessa. Saattaa olla, että seuraavien viikkojen iso uhka on siinä, että me entisestään saamme vähemmän näitä tartuntoja jäljitettyä ja yhä enemmän tarvitaan ihmisiä ponnistelemaan tässä vaativassa tehtävässä, koska tartuntojen määrä nousee. Juuri siksi täällä parlamentissa pitäisi pystyä tukemaan sitä alueellisten toimijoiden linjaa, että me pystyisimme ennalta ehkäisemään tartuntojen määrää, jotta se ei veisi resursseja muilta sosiaali- ja terveydenhuollon tärkeiltä tehtäviltä. On sanottava, niin kuin edustaja toteaa, että ei meillä ole mitään ylimääraisiä käsipareja sosiaali- ja terveydenhuollossa, ja siltä osin tässä on kysymys vaikeasta tehtävästä. Tällä hetkellä alueella tehdään kaikki, että näitä tartuntoja pystyttäisiin vielä jäljittämään. Mutta kun epidemia pahenee, niin todennäköisyys sille, että näitä tartuntoja pystytään enää jäljittämään, pienenee, [Puhemies koputtaa] ja se nähdään jo Helsingin ja Uudenmaan alueella.

16.28 Terhi Koulumies kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen sitä mieltä, että meidän kaikkien yhteinen tehtävä on tukea taloutta ja toisaalta suojella suomalaisten terveyttä ja elämää. Siksi olen huolissani siitä, että tässä koronan torjunnassa nyt puhutaan aika lailla yksityiskohdista. Kaipaisin kokonaisnäkemystä ja kaikesta heikoimpien yksilöiden suojelua.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Täällä viitattiinkin aiemmin nuoriin. Ihmettelen, minkä takia keskusteluista loistaa täysin se seikka poissaolollaan, että aika iso osa tartunnoista päivittäin on lapsilla ja nuorilla, 10—20-vuotiailla. On arvioitu, että Uudellamaalla kasvuvauhti on sellainen, että heidän ikäluokassaan tartunnat 38-kertaistuvat kuukaudessa. Se on ihan valtava määrä. Minkä takia ei ole julkisuuteen tuotu sitä seikkaa, että altistukset kouluissa ovat johtaneet myös jatkotartuntoihin? Siellä lapset istuvat pienessä tilassa sisällä pitkiä aikoja, mutta ei ole kerrottu, [Puhemies koputtaa] että 10—20-vuotiaiden saamien tartuntojen välinen korrelaatio kouluissa tapahtuneisiin tartuntoihin on yli 80 prosenttia. [Puhemies: Kysymys!] Nyt kysyn: Mitä te aiotte tehdä lasten ja nuorten suojelemiseksi? Aiotteko ottaa etäkoulun käytäntöön?

16.30 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on hyvä, että käsitellään tämäkin asia tässä saman tien alta pois. On totta, että meillä on paljon lasten ja nuorten keskuudessa altistumisia, mutta sitä ei pidä sekoittaa vielä siihen, että meillä olisi tartuntoja. [Paavo Arhinmäki: Juuri näin!] Tuorein THL:n tieto, jonka juuri eilen hallituksena saimme, osoittaa, että meillä on tällä hetkellä, ainakin vielä, todella vähän lasten ja nuorten parissa tartuntoja. Mutta altistumisia on paljon, ja me näemme myöskin tässä altistumisten ketjussa sen, että Suomessa tartuntatauti-viranomaisten toiminta todella toimii, koska he ovat näillä suojakeinoilla varmistaneet sen, että lasten ja nuorten altistumisissa rajoitustoimien kautta, jotka kouluissa on otettu käyttöön, on vältetty sitä, että yhä useampi sairastuu. Mutta kansainvälinen tieto tässäkin elää ja eri maissa on erilainen tilanne. Ja tältä osin on sanottava, [Puhemies koputtaa] että me saamme nyt olla tällä hetkellä tyytyväisiä, että tilanne on näinkin hyvä. Mutta parantamaan päin pitää pystyä koko ajan.

16.31 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten ministeri Kiuru tässä totesi, niin pitää tehdä eroa altistumisten ja tartuntatilanteiden välille. Aivan kuten tässä todettiin, niin toki, kun puhutaan oppilaitoksista ja puhutaan kouluista, altistuneiden määrä kasvaa helposti suureksi niissä yksittäisissä tapauksissa, joissa joko aikuinen tai lapsi on yksittäisen koronartartunnan saanut. Mutta tämänhetkisten tietojen perusteella jatkotartunnat oppilaitoksissa tai kouluissa ovat erittäin harvinaisia. Saimme eilen muun muassa THL:n kokoamat tiedot, joiden mukaan koko toisen asteen osalta jatkotartuntoja syksyn osalta olisi ollut ainoastaan kahdeksan kappaletta. Tältä osin pidämme tärkeänä, että se lähtökohta, että lapset ja nuoret pystyisivät jatkamaan mahdollisimman pitkälle lähiopetuksessa, on tärkeä tässä tilanteessa. Mutta koulutuksen järjestäjillä on myöskin ne lainsäädännölliset työvälineet, mitä he tarvitsevat, mikäli nähdään välttämättömänä joko siirtyä osittaiseen etäopetukseen tai vuorottelujärjestelmään. [Paavo Arhinmäki: Hyvä, että tämä tuli korjattua!]

16.32 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Huomenna kello 9 käsittelemme sosiaali- ja terveysvaliokunnassa tätä tartuntatautilain kohtaa, missä säätelemme ravintoloiden toimintaa.

Toissa iltana täällä edustaja Savio käytti hyvän puheenvuoron, jossa hän sanoi, että eksponentiaalinen kasvu on parhaillaan menossa meillä tartuntojen määrässä. Jos me katsoimme tätä yleistä mittaria, 14 vuorokauden ilmaantuvuutta, se on kymmenen päivän välein kaksinkertaistunut, viimeinen luku lähentelee nyt 3 000:ta. Tämä vaikuttaa tällä het-

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

kellä enemmän ravintoloiden käyttöön kuin mitkään rajoitukset. Ihmisten pelko vaikuttaa. Meidän täytyy saada tämä pysähtymään, sen jälkeen ihmiset uskaltavat käyttää myös erilaisia palveluja.

Kolme viikkoa sitten Vaasassa tartuntoja oli alle kymmenen, tällä hetkellä on yli 300 100 000:ta asukasta kohti. Nyt kysymykseni on: minkälaisilla mittareilla ja ennakointivälineillä hallitus on ajatellut, että alueilla pystytään etukäteen arvioimaan riski eikä vain reagoimaan jo räjähtäneisiin tartuntatilaisiin erilaisilla rajoitustoimilla?

16.33 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kesällä valmistelimme toimintaohjelman, jonka pohjalta heti syyskuun alun jälkeen, kun tuo periaatepäätös tehtiin, on alueilla käynnistetty nämä ennaltaehkäisevät toimet. On tarkoituksena siis ennalta jo varautua, ennalta hallita tätä epidemiaa, ettei se äityisi pahaksi, mutta samaan aikaan hoitaa tilanne, jos näitä ryppäitä tulee. Tarkoituksena on nujertaa kaikki nämä ryppäät.

Ajatuksena on se, että meillä on kolmevaiheinen lähestymistie. Ensimmäisellä perustasolla pyritään olemaan niin kauan kuin se vain on mahdollista, mutta jos alueella ollaan menossa kohti kiihtymisvaihetta, pitäisi tehdä etukäteen mahdollisimman paljon. Toimet ovat kaikille alueellisille viranomaisille täällä tartuntatautilain puolella samat: lain mukaisesti ennakoiden ja etupainotteisesti. Ja kun näitä tehdään, niin on tärkeää, ettei päästä koskaan sinne leviämisvaiheeseen. [Puhemies koputtaa] Tämä kiihtymisvaihe on katkaistava, ja etukäteen [Puhemies koputtaa] sen tartuntalain suomen joukon toimia mukaisesti.

16.35 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että sieltä hallituksen aitiosta välittyi se viesti, että haluamme tukea suomalaisia yrittäjiä, suomalaisia ravintolayrittäjiä ja antaa arvon sille työlle, mitä siellä on tehty taudin leviämisen estämiseksi.

Me suomalaiset olemme lainkuuliaista kansaa ja ohjeitten kuuliaista kansaa. Siitä on esimerkkinä vaikkapa se taannoinen, kauan sitten tapahtunut polion vahvennerokote, jonka joka ainoa suomalainen nouti silloin, kun siihen kehoitettiin. Kysyisin nyt: olisiko teillä suomalaisille jälleen kerran jotain yleistä suositusta, miten toimia niin, että voisimme täällä yhteiskunnassa mahdollisimman tavanomaisesti jatkossakin elää ja talous myös pyöriä?

16.36 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisille yleinen viestimme on: kärsivällisyyttä ja voimia ja sitkeyttä noudattaa suosituksia, se on yhteiseksi parhaaksi. Erityisesti olen ajatellut paljon nuoria, joihin tämä tauti viime aikoina on kohdistunut. Ei heitä pidä siitä syyllistää, mutta samalla sanon nuorille ja nuorille aikuisille heidän käyttäytymistään ajatellen: vaikka tauti ei nyt näytä heille erityisen vaaralliselta — olemme siinä onnekkaita — toivon, että nuoret ajattelevat vanhempiaan ja isovanhempiaan, joille tauti voi ollakin toisenlainen.

Tältä osin, mitä tulee vielä ravintoloihin, on juuri näin: hallitus on kantanut huolta suomalaisesta yrittäjyydestä ja myös ravintolayrityksistä merkittävillä tukipaketeilla jo tämän vuoden kuluessa, mutta tiedän, etteivät ravintoloitsijat toivo tukipakettia, he toivovat asiakkaita. Siksi tehdään näitä toimia, että ihmiset uskaltautuisivat liikkeelle. Kaikki ei ole kiinni rajoituksista, kaikki ei ole kiinni [Puhemies koputtaa] hallituksen päätöksistä vaan paljon psykologiasta, [Puhemies koputtaa] ja siksi turvallisuudentunne on myös tärkeä.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys kotitalousvähennyksen leikkaamisesta (Saara-Sofia Sirén kok)

Suullinen kysymys SKT 133/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Seuraava kysymys, edustaja Sirén.

Keskustelu

16.37 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Hallitus on asettanut hyviä tavoitteita, kuten työllisyyden nostaminen ja harmaan talouden torjuminen. Kuitenkin hallitus viime syksynä päätti heikentää kotitalousvähennystä, vaikka tämä on näiden hallituksen omien tavoitteiden vastaista. Hallituksen leikkauspäätös nostaa esimerkiksi remontti- ja kotipalveluiden hintoja ja täten vähentää niiden kysyntää. Tämä paitsi vähentää palvelualojen työllisyyttä myös lisää riskiä sille, että harmaa talous Suomessa lisääntyy. Näistä syistä kokoomus on esittänyt kotitalousvähennyksen euromäärän nostamista ja myös sen käyttömahdollisuuksien laajentamista. Kysyn valtiovarainministeri Vanhaselta: miksi hallitus leikkasi kotitalousvähennystä, vaikka tämä päätös on hallituksen omien tavoitteiden vastainen?

16.38 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jo hallitusohjelmassa päätettiin siitä, että tehdään se pieni leikkaus, joka tehtiin. [Perussuomalaisen ryhmästä: Miksi?] En ole kysyjän kanssa aivan samaa mieltä siitä, että tämä leikkaus olisi nostamassa esimerkiksi remonttitoiden hintoja, niin päin se logiikka ei mene, mutta tietysti se on maksajien kustannusta jonkin verran lisännyt. Nykyisellään tasolla kotitalousvähennyksessä on vahva kannuste siihen, että harmaata taloutta estetään ja kitketään. Hallitus teki budjettiriihessä päätöksen, että me selvitämme — muistaakseni vuodenvaihteeseen mennessä — ne työllisyysvaikutukset, joita kotitalousvähennyksen uudenaikaisella suuntaamisella voitaisiin saavuttaa, ja palataan tähän, kun tämä selvitys on tehty.

Puhemies Anu Vehviläinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.39 Saara-Sofia Sirén kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän kotitalousvähennykseen liittyy myös tasa-arvonäkökulma. Tutkimusten mukaan tiedetään, että kotityöt kasaantuvat edelleen enemmän naisille. Etenkin näin korona-aikana esimerkiksi monille perheille on iso helpotus, mikäli he voivat ostaa arkeaan helpottavia palveluita, ja kotitalousvähennys mahdollistaa tämän useammalle. Suomessa on poikkeuksellisen korkea veroaste, joten keskituloisillakaan ei ole mahdollisuutta arkeaan helpottaviin palveluihin ilman kotitalousvähennystä. Samalla esimerkiksi siivousalan ja hoiva-alan yrittäjät, lastenhoitajat ja vaikkapa pihatöiden ammattilaiset jäävät vaille työtä. Kotitalousvähennyksellä siis voidaan paitsi tuoda helpotusta esimerkiksi perheiden arkeen myös luoda Suomeen uutta työtä, mitä kipeästi tarvitsemme. Kysynkin siis vielä valtiovarainministeri

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Vanhaselta: [Puhemies koputtaa] voisiko hallitus vielä harkita kotitalousvähennyksen laajentamista [Puhemies koputtaa] uusiin palveluihin ja sen euromäärän korottamista?

16.40 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin sanoin, tehdään ensin selvitys siitä, mitä ne vaikutukset olisivat, arvioidaan sen kustannustehokkuutta ja sitä, mikä se todellinen vaikutus on. Nykyisellään kotitalousvähennys on sellainen, että suuri osa suomalaisista ei hyödynnä sen mahdollisuuksia. Palvelujen hankkimisen osalta tilanne on ymmärtääkseni se, että aika pieni osa kotitalousvähennyksen käyttäjistä [Sari Sarkomaa: 40 prosenttia eläkeläisistä!] ei käytä edes sitä tämänhetkistä maksimisummaa. Kotitalousvähennyksellä on selvät etunsa olemassa. Ehkä tärkein etu on se, että se kannustaa siihen, että asiat tehdään virallisesti, verot ja maksut maksetaan, se on hyvä puoli. Mutta tämä kysyjän perusväite tähän liittyen liittyy ylipäättään tietysti meidän korkeaan työllistämisen verokiilaan — työnantajamaksut, verotus — ja tämmöisessä korkean kustannustason maassa, jossa on laaja julkinen sektori, on aika vaikea löytää keinoja, joilla tämä työllistämisen verokiila olisi alempi. Nyt lasketaan sitä, minkälainen kustannushyöty [Puhemies koputtaa] tulisi siitä, jos kotitalousvähennystä käytettäisiin laajemmin, ja se selvitys [Puhemies koputtaa] tehdään.

16.41 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministeri Vanhanen, eikö nyt kuitenkin olisi aika arvioida kokonaan uudestaan tätä teidän nihkeää asennettanne tähän kotitalousvähennykseen? Ihan esimerkkinä: Olosuhteet ovat muuttuneet siitä, kun hallitusneuvottelut on pidetty, ja kun tässä äsken puhuttiin näistä ravintola-alan työntekijöistä, niin eikö voitaisi laajentaa kotitalousvähennystä koskemaan esimerkiksi kotiin noudettavaa ruokaa? Tämä varmasti olisi kaikille suomalaisille hyödyllinen ja työllisyyttä lisäävä, palveluiden käyttöä lisäävä toimi.

Nyt te linjaatte näiden ravintoloiden suhteen niin, että moni ravintola menee kiinni. Ravintolat ovat melkoisessa ahdingossa. Tällä tavoin voitaisiin nyt edistää ravitsemusalan liiketoimintaa ja pitää ravintolat hengissä. Hyvin moni ravintolayrittäjä on kohta teidän päätöstenne seurauksena leipäjonossa. Eikö olisi aika nyt tällä tavoin ojentaa kättä ja osoittaa lämpöä ja sympatiaa ravintola-alalle?

16.43 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehdotukseenne siitä, että tämmöinen kotiin tuotu ruoka — näitä palveluitahan meillä on aika paljon olemassa — laitettaisiin tämmöisen kotitalousvähennyksen piiriin: En ole varma, kannattaisinko sitä. Sen, että tämmöisiä yksittäisiä 12 euron pitsa-annoksia tuotaisiin ja niistä tehtäisiin verovähennys, kyllä pitää olla toimintaa, joka on normaali osa tätä meidän taloutta ilman, että sitä tällaisilla erillisillä veroporkkanoilla järjestetään. Jos tälle tasolle mennään, niin silloin rupeaa korostumaan myös se seikka, että kotitalousvähennyksestä, kun se tehdään vähennyksenä valtionverosta, keräävät hyödyn vain ne, jotka maksavat valtionveroa. Meillä on paljon pienituloisia ihmisiä, jotka eivät pystyisi tätä yhteiskunnan tukea käytännössä hyödyntämään ollenkaan. Pitäisikö heille sitten tuella maksaa se, että voitaisiin vastaava tuki antaa?

16.44 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kannustan hallitusta perumaan kotitalousvähennykseen tekemänsä leikkauksen, joka vei tuhansilta ihmisiltä työpaikan. Kotitalousvähennystä käyttää noin 40 prosenttia eläkeläisistä, ja kaik-

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

ki eläkeliitot — myös vasemmistopuolueiden eläkeliitot — ovat vaatineet tuon leikkauksen perumista ja korotettua kotitalousvähennystä. Myös kokoomus on esittänyt kotitalousvähennyksen korotusta ja senioreille superkotitalousvähennystä, jossa vähennys olisi pienituloisille suoran tuen ja verohuojennuksen yhdistelmä, ja näin kaikki yli 75-vuotiaat eläkeläiset hyötyisivät tästä senioreiden superkotitalousvähennyksestä ja se tukisi myös kotona asumista.

Kysyn: ottaako hallitus kotitalousvähennyksen korotusesityksen listalleen, ja voisitteko te myös harkita sitä kokoomuksen esitystä, että tuo vähennys laajennettaisiin kotona asuvien senioreiden turvpuhelimeen? Ja kysyn vielä: miksi ihmisille hyvä, työtä ja parempia palveluja tuova [Puhemies koputtaa] kotitalousvähennys on hallitukselle niin vastenmielinen? Miksi?

16.45 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koetetaan muistaa selvittää myös tämä turvpuhelinkysymys tässä yhteydessä.

Kotitalousvähennys on tärkeä osa meidän järjestelmäämme, mutta sen työllisyysvaikutus — selvitetään myös se nyt tässä yhteydessä, onko todella niin, että se leikkaus, joka on tehty, olisi vienyt tuhansia työpaikkoja. Kun saamme tästä tutkittua tietoa, palataan tähän arvioon ja ylipäätään nähdään, mikä se kustannushyöty on. Hallitus on työllisyystoimien osalta korostanut sitä, että toimien pitää olla kustannustehokkaita. Emme me työllistä ikään kuin veronmaksajien rahoilla — tämä on se pääsääntö — vaan toimenpiteiden pitää olla kustannustehokkaita.

16.46 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Silloin kun kotitalousvähennys otettiin käyttöön, niin aluksi oli rinnalla tämä avustus niille pienituloisille, jotka eivät verovähennystä voi hyödyntää. Sitten kuitenkin vakinaistettiin tämä verovähennysmalli. Arvoisa ministeri, äsken sanoitte tämän, että jos ei valtionveroa maksa, niin ei myöskään voi vähennystä hyödyntää. Oletteko valmis korjaamaan tämän ja luomaan sen tasa-arvon, että myös ne, jotka eivät verovähennyksestä voi hyötyä, saisivat tämän vastaavan korvauksen?

Ja toinen kysymys: lieene vieläkin niin, että asunto-osakeyhtiöissä asuva ei voi hyödyntää kotitalousvähennystä remontteihin niin kuin esimerkiksi omakotitalossa asuva?

Muistaakseni vielä viime kaudella sosiaalidemokraatit ajoivat näitä uudistuksia, mutta nyt ne ovat pysähtyneet. [Perussuomalaisen ryhmästä: Unohtuneet!] Voisiko ministeri Vanhanen korjata nämä kaksi epäkohtaa?

16.47 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näitä laajennusesityksiä on paljon, kyllä tunnen ja tiedän näitä, ja kaikissa niissä on kyse siitä, mihin me kohdistamme verovähennykset. Sen verovähennyksen toinen puoli on se, että yhteiskunta menettää verotuloja, tässä tapauksessa valtio.

Tuohon kysymyksen alkuosaan siitä, että ryhdyttäisiinkö maksamaan tukea niille, jotka eivät voi valtionverotuksesta vähennystä tehdä: sitä varten meillä on tulonsiirrot olemassa, ja minusta on parempi määritellä — eduskunnassahan ne viime kädessä määritellään — mikä on tulonsiirtojen taso, eli mikä osa arvioidaan sitten sellaiseksi, että se käytetään työllisyyden hyväksi.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

16.48 **Lulu Ranne ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Vanhanen, tietoa on jo. Ruotsin Riksdagissa tuoreen selvityksen mukaan niin sanottu rutavdrag, suomalaisittain kotitalousvähennys, vähentää harmaata taloutta, lisää tasa-arvoa, siirtää työttömiä ja pimeää työtä tekeviä vakituiseen viralliseen työhön. Se parantaa erityisesti naisten taloutta ja asemaa. Palveluostajien tulot kasvoivat Riksdagissa mukaan huomattavasti 0—3-vuotiaitten lasten äideillä ja palveluntarjoajista hyötyivät erityisesti pienituloiset ja vähän koulutetut naiset. Miksi hallitus suhtautuu kotitalousvähennykseen vihamielisesti? [Vasemmalla: Vihamielisesti?] Ettekö te ollenkaan haluakaan vähentää harmaata taloutta ettekä tukea pienituloisia naisia? Ettekö te haluakaan kohentaa naisten asemaa? [Eduskunnasta: Ohhoh! — Jukka Gustafsson: Vaikea panna paremmaksi! — Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

16.49 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nykyinen kotitalousvähennys sisältää kaikki ne elementit, joilla harmaata taloutta tingitään. Ne ovat olemassa. Se leikkaus, joka tällä vaalikaudella valtiontaloudellisista syistä tehtiin, ei suinkaan vähentänyt juurikaan pienemmäksi insentiiviä hoitaa asiat virallisesti. Tälläkin hetkellä kotitalousvähennyksen saamisen ehtona on se, että pitää hoitaa asiat oikein, niin kuin oikein on, ja siinä on vahva kannuste tähän.

Kotitalousvähennyksellä korostatte yhdenvertaisuutta. Varmaan on piirteitä, joihin viittasitte, mutta yhtä lailla kuin yhdenvertaisuudesta puhutaan, muistutan uudelleen: kotitalousvähennyksen hyödyn saavat ainoastaan ne, jotka maksavat valtionveroa, muu osa väestöstä ei pysty käyttämään sitä järjestelmää hyväkseen.

16.50 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kotitalousvähennyksellä on monia hyviä puolia, juuri täällä mainittu se, että se siirtää niitä töitä, joita mahdollisesti on aikaisemmin tehty laittomasti, harmaasti, verotuksen piiriin. Mutta kun edustaja Sirén täällä nosti esille, että siinä on myös tasa-arvoaspekti, niin toden totta on. Nimittäin pienituloisilla eläkeläisillä, pienituloisilla lapsiperheillä ei ole mahdollisuutta käyttää tätä kotitalousvähennystä. He eivät maksa valtionveroa, ja toisaalta heillä ei ole ensin maksaa tätä maksua ja sitten myöhemmin saada sitä verotuksessa takaisin.

Jos puhutaan tasa-arvosta, [Hälinää — Puhemies koputtaa] niin pitäisi miettiä järjestelmiä, joilla pystytään nimenomaan tukemaan niitä pienituloisia, esimerkiksi eläkeläisiä, ei niitä järjestelmiä, jotka ovat tulonsiirtoa ja vähän parempituloisille. Kysymykseni kuuluu: valtiovarainministeri Vanhaselle: nyt kun selvitetään tätä systeemiä, niin eikö olisi parempi miettiä sellaisia ratkaisuja, joita kaikki ihmiset voisivat hyödyntää eivätkä vain parempituloiset ihmiset? [Välihuutoja]

16.51 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kotitalousvähennyksellä on perusteensa olemassa. Sen takia se on aikanaan säädetty. Kun sanotaan, että hallitus vastustaa tätä tai suhtautuu vihamielisesti, se ei todellakaan pidä paikkaansa. Tässä salissa on aika monta edustajaa, jotka olemme olleet aikanaan säättämässä, [Jukka Gustafsson: Juuri näin!] käynnistämässä koko järjestelmän. Se on säädetty tarkoituksella niin, että sillä on työllistävä merkitys, [Sari Sarkomaa: SDP:n vastustuksesta huolimatta!] sillä on harmaata taloutta kitkevä merkitys, se antaa mahdollisuuden — äsken korostin sitä, että monet eivät pysty käyttämään sitä, mutta se antaa monille mahdollisuuden hyödyntää tätä järjestelmää.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Yhteiskunnan pitää toimia tietysti niin, että meillä on julkiset palvelut, joiden kautta osa ihmisistä pystyy saamaan osittain näitä samoja palveluita hyväkseen. Itse henkilökohtaisesti koen, että jos järjestelmää laajennetaan, niin varsinkin siinä ideassa, jossa ikääntyneiden ihmisten lapset voisivat ostaa vanhemmilleen palveluja ja saada siitä vähennyksen, tuntuisi olevan ehkä eniten semmoista laajempaa [Puhemies koputtaa] yhteiskunnallista hyötyä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja tähän aihepiiriin viimeinen kysymys, edustaja Satonen.

16.52 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on jo käyty läpi sitä, mikä hyöty tästä kotitalousvähennyksestä voisi olla eläkeläisille, mutta haluan korostaa sen työllisyshyötyjä. Kysynkin vielä valtiovarainministeriltä sitä, eikö tämä suhdannetilanne kannattaisi nyt ottaa huomioon, jos me tiedämme kaikki, että esimerkiksi rakentaminen on keskeinen osa kotitalousvähennystä, ja nyt on jo ihan selviä merkkejä siitä, että uudistuotanto alkaa hiipua, ja meillä varmasti olisi rakentamisalan ammattilaisille töitä tarjolla paremmin, jos tätä kotitalousvähennystä käytettäisiin nyt laajemmin, ainakin sen ajan ennen kuin talous lähtee uuteen nousuun. Sama pätee jossain määrin siivouspuolelle: kun tiedetään esimerkiksi ravintoloiden vaikeudet ja muut ongelmat, niin siivouksen tarve muualla vähenee, mutta sen sijaan kodeissa sitä tarvetta ja työtä olisi. Eli jos nyt edes lomalääkkeenä nostettaisiin tätä kotitalousvähennystä ylöspäin, niin se voisi edesauttaa työllisyyttä juuri nyt.

16.53 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivon myös, että tämäkään keskustelu eduskunnassa ei ole viesti ihmisille, joilla olisi remontin tarve, joka pitäisi tehdä nyt — remontit pitää tehdä ajallaan — että jääkää nyt odottamaan, jospa valtio maksaisi osan tästä remontista. Kyllä remonteistakin on vastuuta ihmisillä itsellään, ei yhteiskunnalla. Remontit pitää tehdä ajallaan, itse ne pitää maksaa, ja yhteiskunta sitten käyttää kotitalousvähennystä erityisesti sen kannustamiseen, että se tehdään virallisesti eikä pimeästi.

Kuten sanoin: hallitus teettää selvitystä, kuinka kustannustehokas tämä on, mikä työllisyysvaikutus kotitalousvähennyksen laajentamisella on, ja kun tämä selvitys on tehty, sen jälkeen palaamme tähän asiaan osana työllisyystoimia.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys maakuntaverosta sote-uudistuksessa (Sari Essayah kd)

Suullinen kysymys SKT 134/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Seuraavaksi edustaja Essayah.

Keskustelu

16.54 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on päässyt keskuudessaan sopuun sote-uudistuksesta. Tosin vähän epäselvää on se, puhutaanko tulevaisuudessa hyvin-

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

vointialueista vaiko sitten sote-maakunnista, mutta ehkä kuitenkin kaikkein tärkein huoli, mikä nousi noista lausunnoista esille, on se, millä tavalla rahat saadaan riittämään ja miten nuo rahat jakautuvat sitten alueille. Hallitus aikoo osana tätä uudistusta säätää maakuntaveron, ja asiantuntijat pelkäävät, että tämä maakuntaveron tulee selkeästi nostamaan verotusastetta. Jos ajatellaan alueitten eriarvoista lähtökohtaa ja jos alueet saavat itsenäisesti päättää tuosta verosta, niin aivan varmasti tästä verosta tulee myöskin eriarvoisuutta lisäävä.

Millä tavalla hallitus aikoo huolehtia siitä, että tämän tyyppinen veroapparaatti ei tule nostamaan kokonaisveroastetta ja kohtelee ihmisiä samanarvoisesti eri puolilla maata? Ja olisin vielä halunnut kysyä, että aikooko asianosainen, vastaava ministeri kutsua tässä uudistuksessa näitä alueita [Puhemies koputtaa] hyvinvointialueiksi vaiko sote-maakunniksi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja ministeri... Ministeri Vanhanen. — Löytyykö vastausta?

16.55 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Paatero ei ole paikalla. — Sen uudistuksen mukana kokonaisveroaste ei nouse. Se on valmistelun lähtökohta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. Ja tässä kohdalla lisäkysymys edustaja Essayah.

16.56 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kysyin, että miten se tullaan varmistamaan, ja mielestäni en kyllä nyt saanut ministeri Vanhaselta vastausta siihen enkä myöskään saanut vastausta siihen, että kutsutteko näitä alueita hyvinvointialueiksi vaiko sote-maakunniksi.

Kuitenkin yksi suuri huoli on myös se, millä tavalla tähän julkisen sektorin rinnalle meille niin tärkeät kolmannen sektorin tuottajat ja myöskin yksityiset tuottajat otetaan mukaan. Tässä on suuri huoli herännyt, että esimerkiksi vaikkapa vammais-, vanhuspalveluissa tärkeät yksityisen ja myöskin kolmannen sektorin tuottajat jäävät tässä uudistuksessa nyt niin sanotusti mopen osalle. Millä tavalla tässä uudistuksessa tullaan huomioimaan se, että nämä tuottajat ovat tärkeä osa tätä kokonaisuutta ja että niitä tarvitaan erityisesti alueittain myöskin näitten palveluitten tuottajina? Miten tämä asia otetaan huomioon? Toivon, että vastaatte kysymykseen miten ettekä kerro, että kyllä tämä asia otetaan huomioon.

16.57 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja totesi, että tässä uudistuksessa yksityiset tuottajat jäävät mopen osaan. Haluan kyllä kyseenalaistaa tämän mopen osan. Tosin en tiedä, mitä tarkoittitte tällä termillä, [Välihuutoja] mutta erikoinen termi, [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] ja erikoista on sanoa — kun maassa vallitsee monituottajamalli — että hallitus olisi monituottajamallin hylännyt tässä esityksessä. [Välihuutoja]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministerillä on puheenvuoro nyt.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Haluan korjata: tämä hallitus uskoo siihen, että sosiaali- ja terveyspalvelut tuotetaan jatkossakin niin julkisten, yksityisten kuin kolmannen sektorin toimesta. Vastaan teille nyt suoraan, että me uskomme monituottajamalliin, ja uskon, että eduskunnassa sille on paljon kannatusta.

Toinen kysymys on sitten huoli siitä, kuten oli kyselytunnin aluksi, että aina perustuslakivaliokunnan kannanotot otetaan vakavasti. Se koskee tätä salia kaikissa asioissa, ja tällä kerralla, nyt edustaja Essayahin kysymyksessä, se koskee sote-uudistusta. Me olemme ottaneet vakavasti viime hallituskaudelta opitun. Oma palvelutuotanto on oltava kaikissa olosuhteissa [Puhemies koputtaa] riittävää, ja sitä tässä nyt turvataan perustuslakivaliokunnan reunaamien tavalla.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys sähköisen ylioppilaskokeen ongelmista (Juha Sipilä kesk)

Suullinen kysymys SKT 135/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Otetaan vielä yksi kysymys. Edustaja Sipilä.

Keskustelu

16.58 **Juha Sipilä kesk:** Arvoisa puhemies! Hyvin monen toimialan menestyminen ja työpaikat täällä Suomessa perustuvat korkeaan luonnontieteelliseen osaamiseen. Nyt lukioista ja myös pääsykokeista tulee huolestuttavaa tietoa: integrointia ja derivointia ei enää osata, se ei suju niin kuin pitäisi. Huoli matemaattisten aineiden osaamisesta on suuri.

Yksi huolenaihe on sähköinen ylioppilaskoe, mihin ei oltu valmistauduttu lukioissa eikä myöskään opettajankoulutuksessa. Opettajat ovat uupuneita, koska esimerkiksi kunnolla toimivia sähköisiä ohjelmia ei ole ja muutenkin vähäisillä oppitunneilla joudutaan käyttämään aikaa ohjelmistojen opetteluun. Tämä kaikki on tietysti pois aineiden opetuksesta ja esimerkiksi matemaattisten ongelmien ratkaisun syvällisestä ymmärtämisestä. Monet näistä ongelmista tietysti lähtevät jo peruskoulusta.

Kysynkin opetusministeri Anderssonilta: mitä tälle ongelmalle aiotaan [Puhemies koputtaa] tehdä ja saadaanko viimeinkin sellainen ohjelma, joka toimii?

17.00 **Opetusministeri Li Andersson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyjä on aivan oikeassa siinä, että matemaattis-luonnontieteellisten aineiden osaaminen on äärimmäisen tärkeää, ja se on myöskin asia, minkä eteen on tehty Suomessa kehittämistyötä muun muassa näiden luma-verkostojen kautta, joilla on myöskin haluttu vahvistaa tätä osaamista kouluissa ja lukioissa.

Mitä tulee tähän sähköiseen ylioppilaskirjoitukseen, niin olen ymmärtänyt, että ylioppilastutkintolautakunta on painottanut sellaista lähtökohtaa, että matematiikan yo-kokeita pitäisi olla mahdollista tehdä hyvin monentyyppisillä tietokoneilla, mitä saa siis ostettua eri puolilla Suomea eri hintoihin, ja monentyyppisillä ohjelmistoilla, siis myöskin sellaisilla, jotka ovat esimerkiksi maksuttomasti saatavilla open source -periaatteen mukaisesti. He ovat pitäneet tätä tärkeänä lähtökohtana, koska se myöskin ehkä sitten heijastaa työelämäs-

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

tä niitä käytännön tilanteita, mihin joudutaan, eli ei ole aina yhtä tiettyä ohjelmistoa, mitä käytetään, vaan nuorten pitäisi pystyä soveltamaan osaamaansa erityyppisissä digitaalisissa ympäristöissä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Valkoposkihanhen metsästyksen salliminen

Kansalaisaloite KAA 3/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan. Lähetekeskusteluun varataan enintään yksi tunti. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

17.01 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsittelyssä oleva kansalaisaloite on, voisiko sanoa, ajankohdaltaan varmasti ajankohtaisimpia, sillä juuri nyt on muutto käynnissä, valkoposkiahania on paljon tulossa syyspelloille.

Aloitteessa sinällään ei keskitytä siihen, kuinka pitäisi metsästämistä suorittaa. Se jääkin sitten tämän talon asiaksi linjata, jos voidaan yleensäkin keskustella metsästämisestä. Tällä hetkellä lintudirektiivi ei mahdollista metsästämistä, mutta poikkeusluvalla ampuamalla karkottaminen on mahdollista. On siis tärkeää huomata, että keskustelemme nyt asioista, joissa meidän pitää EU-lintudirektiiviä ja sitten samalla myös Suomen luonnonsuojelulakia katsastella yhtenä isona kokonaisuutena.

Kansallisesti voimme toki tehdä jotakin eettistä tässä tilanteessa, ja se on se, että muutamme Suomen luonnonsuojelulakia niin, että kun tämä rauhoitettu lintu, kuten myös merimetso, poikkeusluvalla tapetaan, niin — niin kuin luontodirektiivissä itse asiassa ilmaistaan — se voitaisiin ottaa haltuun ja hyödyntää. On käsittämätöntä, että elintarvikkeeksi kelpaava ruoka joudutaan hävittämään joko hautaamalla tai polttamalla. Tämä epäeettisyys on meidän omissa kansallisissa käsissämme. EU:n luontodirektiivi ei nimittäin kiellä haltuunottoa ja hyödyntämistä. Se antaa jopa mahdollisuuden kaupalliseen toimintaan, jos kaupallinen toiminta ei ole itsetarkoitus eikä poikkeusluvan lähtökohta. EU on tarjonnut apua meille tässä ongelmatilanteessa. Komissio on kertonut auttavansa jäsenmaita poikkeusluvan mahdollisuuksissa.

Yksi iso asia näiden osalta, niin merimetson kuin myös valkoposkihanhen osalta, on perustuslaillinen omaisuudensuoja ja elinkeinon harjoittamisen vapaus. Ja katson, että tähän kohtaan vielä liittyy myös se, että meillä on kunnallisveroja maksavia kuntalaisia, joilta valkoposkihanhi vie mahdollisuuden käyttää verovaroin ylläpidettyjä nurmia ja uimarantoja.

Valkoposkihanhi ja merimetso kuuluvat Suomen luontoon, ja niillä on oma paikkansa täällä, myös niillä, jotka muuttavat, niin etteivät pesi Suomessa — meillä on myös valko-

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

poskihanhikanta, joka pesii Suomessa. Meidän on pakko tehdä tälle asialle jotakin, sillä jo nyt on käynyt niin, että ihmiset vihaavat näitä luontokappaleita ja samalla viranomaisia. Meidän on pystyttävä tunteettomasti keskustelemaan, niin että olemme rakentavia, niin että suomalainen luonto on mahdollinen myös näille linnuille ja monille muille — varmasti keskustelemme tänä vuonna vielä susistakin. Meidän pitää tämä asiallinen keskusteluyhteys pitää, ettei tule vastakkainasettelua.

Nyt tässä kohtaa kyllä viranomaisten poikkeusluvut ovat olleet varsin pitkäkestoisia eivätkä siihen tilanteeseen mahdollisia. Lupaviranomainen voi, jos siltä pyydetään, tai sitten omaehtoisesti, antaa heti sen poikkeusluvan ja sitä voidaan lähteä heti noudattamaan. Mutta joka tapauksessa siinäkin kohtaa hallinto-oikeuteen voidaan valittaa, ja oletettavaa on, että kun se kymmentuhatpäinen lintuparvi on sinne pellolle tullut, niin sen poikkeusluvan saaminen siihen paikkaan on jo myöhäistä. Nämä mittavat, miljoonia euroja olevat korvaussummat, mitä tänäkin vuonna maksetaan, eivät ole kohtuullisia, koska joku menettää elinkeinonsa, ja se ei ole tarkoituksenmukaista.

On paljon ehdotettu, että siirretään se metsästettäväksi lajiksi. Minä haluan varoittaa siitä haaveilusta, vaikka se on kyllä yksi oikotie tämän asian hoitamiseen. Se voi tarkoittaa, että vuosikausiin viljelijät eivät saa korvauksia. [Heikki Vestman: Ei tarkoita!] Se tarkoittaa juuri sitä, että tämä pitää notifioida, jos se tulee metsästettäväksi lajiksi. Me voimme tehdä sen riistavahinkolakiin kyllä kansallisesti, mutta kun meillä on niitä menetelmiä, ja minä toivon: lukekaa työryhmän raportti, missä tämä on kerrottu. Sieltä löytyy tämä äsken kertomani. Ja minä nyt luotan tässä kohtaa kahden ministeriön asettaman työryhmän loppuraporttiin. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä kokoomuksen ryhmästä]

Mutta tärkeintä on, että me kuitenkin pystymme keskustelemaan siitä niin, että olemme ajan tasalla, ja uudistamme niin, että huomioidaan tämä omaisuudensuoja... Ja kun nyt yhdessä käynnistämme tämän keskustelun, niin toivon, että mietintöä valmisteleva ja lausuntoa antavat valiokunnat katsovat myös, mitä merimetsätyöryhmä on tuonut esille, eli samoja asioita, sähköistä lupajärjestelmää, lupajärjestelmien joustavoitettavuutta — ne ovat erityisen tärkeitä asioita, ja ne on nyt kahden työryhmän raportissa tuotu esille — ja sitä, että lupaviranomaisilla on riittävät resurssit huolehtia tästä asiasta.

Mutta uskon, että kun keskustelemme tästä, niin varmasti erilaisia näkökantoja on. Ainakin tuntuivat edustajat pontevasti pyytävän vastauspuheenvuoroja. Toivon virkistävää ja reipasta keskustelua. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ymmärrän, että täällä on halukkuutta tämmöiseen debatointiin, mutta me otamme silti tähän alkuun muutaman pyydetyn puheenvuoron.

17.09 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä kansalaisaloite on erittäin tervetullut, ja niin kuin tuossa edustajakollega totesi, niin tämä ajoituskin on hyvä. Täytyy huomioda, että tällä hetkellä maailmalla nälänhädät lisääntyvät, ja on jopa varoiteltu elintarvikepulasta. Meillä kotimaassa ruoka-avun tarve kasvaa, ja tuntuu kummalliselta, että meillä Suomessa on edelleen varaa syöttää meidän peltojamme valkoposkihanhille. Nämä vahingot on tänäkin vuonna jo tuhansia hehtaareja, ja tuhokorvaus viljelijöille on siihen tappioon nähden varsin mitätön.

Täällä on jo mainittu se, että valkoposkihanhi on suojeltu EU:n lintudirektiivillä sekä niin sanotulla Bernin sopimuksella, mutta kyllä tässä on pakko kysyä, onko laji todellakin meillä uhanalainen. Meillä jo pari vuotta sitten laskennassa havaittiin se, että oli reilusti yli

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

30 000 valkoposkihanhea, ja määrä on kasvanut vuosittain noin kymmenellä prosentilla, joten onhan se aivan selvää, että tälle asialle on jotakin tehtävä, ja näen näin, että vähintäänkin rajoitetun metsästyksen salliminen on nykytiedon valossa se järkevä ratkaisu, johon suuntaan on mentävä.

Virossa ja Ruotsissa, jotka ovat myöskin tämän Bernin sopimuksen allekirjoittaneet, valkoposkihanhiin metsästys on sallittu pelloilta satovahinkojen ehkäisemiseksi, ja rajoitetusti metsästystä on suoritettu myöskin puistoissa ja esimerkiksi golfkentillä. Aivan samalla tavalla voitaisiin menetellä myös Suomessa. Toki on sitten niitä sellaisia kaupunkilaisia, jotka elävät kuplassa eivätkä ehkä ole ymmärtäneet sitä, että ruoka pitää jossakin tuottaa ja että jokainen tuhottu pelto tarkoittaa vähemmän syötävää.

Jollakin tavalla on ollut aika kummallista seurata sitä, että täällä eräät poliittiset ryhmät ovat tarjonneet ratkaisuksi ensinnäkin sitä, että metsästystä ei tulisi sallia millään muotoa, ja tarjonneet ratkaisuna sitä, että näille hanhille...

Puhemies Anu Vehviläinen: Anteeksi, puhuja. Minä toivon, että jos halutaan pitää palaveria, se pidetään tämän salin ulkopuolella. — Edustaja Essayah jatkaa.

— Kiitoksia, puhemies! Elikkä ratkaisuksi on tarjottu tämmöisiä lintupeltoja näille hanhien levähdysalueille, ja kyllä tässä nyt herää kysymys, että millähän me mahdamme saada ne linnut pelkästään niille lintupelloille. Kylteilläkö ne pitäisi sinne opastaa? En usko, että hanhet saavuttavat sellaista lukutaitoa, että ne varmasti osaisivat mennä vain ja ainoastaan heille osoitetuille hanhipelloille, vaan kyllä ne popsivat pelloilla kuin pelloilla.

Suomessa on siksi siirryttävä vähintäänkin tähän Viron ja Ruotsin käytäntöön, ja tämä metsästys näiden tuhojen estämiseksi on sallittava. [Kokoomuksen ryhmästä: Kyllä!] Tietysti, jos ajattelee vielä järkevästi sitä, millä tavalla tässä tämä kiertotalous tulisi huomioitua mahdollisimman hyvin, niin myöskin olisi hyvä pystyä hyödyntämään tämän linnun liha, jos lintu kerran ammutaan. Tänä aikana, kun me puhumme paljon ruokaturvasta ja se huolestaa kansalaisia, niin tämä käytäntö, jossa sitten metsästäjiä veloitetaan ruuan haaskuuseen tai erilaiseen hautapaikkojen luettelointiin tai raportointiin, on taatusti väärä signaali, ja se on ihan selvä, että kun ihmiset ovat tämän ongelman kanssa tekemisissä jatkuvasti siinä arjessaan, niin se todellakin vain lisää maaseudun asukkaiden turhautumista.

17.12 Paula Werning sd: Arvoisa puhemies! Näin aluksi haluan välittää kiitokset kansalaisaloitteen tekijöille tästä tärkeästä ja ajankohtaisesta aloitteesta.

Valkoposkihanhikanta on varsinkin 2000-luvulla levinnyt jo Pohjois-Karjalaa myöten. Kevät- ja syysmuuttokauden aikana valkoposkihanhia on esimerkiksi pelkästään Pohjois-Kymenlaaksossa laskettu olevan jopa 300 000 yksilöä. Tähän vaikuttaa se, että valkoposkihanhiin päämuuttoreitti on siirtynyt Venäjältä Suomeen.

Hanhien aiheuttamat tuhot ovat merkittäviä maanviljelijöille, joiden pelloille hanhet pesiytyvät, ja sen myötä myös niistä aiheutuvat kulut maanviljelijöille ovat kasvaneet viime vuosina valtavasti. Huomioon ottaen hanhikannan lisääntymisen kehitys on erittäin todennäköistä, että siinä, missä hanhikannan määrä kasvaa, näin tekee myös aiheutuvien vahinkojen määrä. Hanhien karkottamista on yritetty monin keinoin, muun muassa koirien ja laservalojen avulla sekä ilmaan ampumalla. Näistä toimista ei kuitenkaan ole ollut apua, sillä hanhet palaavat takuuvarmasti pian takaisin pelloille. Rehunurmien ja vehnänoraiden lo-

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

puttua hanhet syövät pelloilta myös niille kylvetyn viljan ja muiden kasvien siemenet. Taistelussa hanhia vastaan maanviljelijöiden keinot ovat riittämättömät.

Arvoisa puhemies! Valkoposkihanhien kontrollointia haittaa se, että ne ovat rauhoitettuja yksilöitä. Tämä on estänyt hanhien metsästystä, vaikkakin niitä on voitu metsästää poikkeuslupien turvin. Tämä ei kuitenkaan mielestäni riitä. Valkoposkihanhiin runsas lisääntyminen ei enää anna perusteluja siihen, miksi lajia pitäisi erityisesti suojella. Sitä vastoin hanhikanta kestäisi rajoitetun metsästyksen. Toki metsästyksen vaikutuksia valkoposkihanhikantaan tulisi seurata ja tarvittaessa tilannetta tulisi arvioida uudelleen. Metsästyksen salliminen mahdollisimman pian auttaisi lintujen aiheuttamien vakavien vahinkojen estämisessä. Pidän myös todella tärkeänä, että valkoposkihanhet tulisi voida hyödyntää myös ravintona.

Arvoisa puhemies! Myös hanhiin ulosteiden saastuttamat virkistyskäyttöön tarkoitettut nurmialueet ovat olleet ihmisten rasitteena jo vuosien ajan. Esimerkkinä mainitsen vaikka tässä Helsingissä Töölönlahden puiston nurmikkoalueet, jotka ovat täynnä valkoposkihanhiin ulostetta. Tämä häiritsee ihmisiä, jotka tulevat ystävien ja perheen kanssa viettämään vapaa-aikaa. Vaikka kyse ei ole kenenkään elinkeinosta, myös tähän ongelmaan olisi hyvä puuttua, sillä ei ole oikein, että puistot ovat nykyisin hanhiin virkistyskäyttöalueita.

Asia on vaan niin, että pehmeät keinot on todettu täysin riittämättömiksi ja jatkossa on otettava nykyistä järeämpiä keinot käyttöön valkoposkihanhikannan karsimiseen. Ilman tätä edessä on käsistä karkaava lintujen massal lisääntyminen. Tämä taas johtaa yhä kasvaviin korvauksiin.

Nyt on keskityttävä siihen, että valkoposkihanhiin aiheuttamat ongelmat minimoidaan jatkossa nykyistä tehokkaammin tarvittaessa keinoja kaihtamatta riittävä lainsäädäntö ja maanviljelijän oikeusturva huomioiden. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ymmärsin niin, että tässä oli halukkuutta käydä debattia, joten pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan vastauspainiketta. Tämän debatin aloittaa edustaja Kalmari.

17.17 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä aloite, sinänsä todella tärkeä kansalaisaloite, on jätetty nimenomaan koskien maa- ja metsätalousministeriötä, mutta olen kiitollinen siitä, että paikalla on myös ympäristöministeri. Meidän valiokuntamme yhdessä ympäristövaliokunnan kanssa jo keväällä puuttui tähän asiaan, sillä on sietämätöntä, että viljelijöille voisivat koitua pahimmillaan kymmenientuhansien vahingot ja korvaukset siitä viipyvät ja ovat mitättömiä suhteessa siihen kärsittyyn vahinkoon. Vaadimme yhdessä, että ratkaisuja täytyy tulla, täytyy tulla luontoa kunnioittaen mutta niin, että ihmisten ongelmiin ja hätään puututaan. Siksi olenkin kiitollinen siitä, että kun tämä asetettu hanhinyrkki esitti sitä, että poistolupia täytyy tulla ihan toiseen malliin, niin nyt niitä poistolupia on tullut siten, että niitä on tullut jo 6 170:n [Puhemies koputtaa] valkoposkihanhiin osalta, kun Ruotsissa ammutaan [Puhemies koputtaa] 2 000 ja Virossa 4 000 hanhea. Mutta toivoisin myös, että tätä hyvää ravintoa voitaisiin [Puhemies: Aika!] käyttää hyödyksi. [Heikki Vestman: Kuinka monta hanhea on ammuttu?]

17.18 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä on kaksi ministeriä paikalla, niin oma käsitykseni on se, että jo pitkän aikaa Suomessa on voitu valkoposkihanhia metsästää ja myös käyttää tämä ruoka hyväksi. Sille ei ole mitään kan-

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

sallista estettä, sille ei ole mitään lintudirektiiviestettä, sille ei ole mitään Bernin sopimus-estettä, eli tämä kansalaisaloite on minun mielestäni täysin oikeassa.

Nyt täytyy Suomessa oppia tämän perustuslain perusoikeuksien tarkoittama viesti, mihin viimeksi tänä aamuna perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota ja ohjeistanut hallitusta. Nyt kun viljelijät harjoittavat omaa elinkeinoaan ja heillä tulevat massavat tuhot pelloille näitten lintujen takia, niin kyse on omaisuudensuojasta, kyse on elinkeinon harjoittamisen vapaudesta. Nämä linnut tavallaan rikkovat niillä mittavilla tuhoilla perusoikeuksia, ja näin ei voi luonnonsuojelulain kautta olla.

Sen lisäksi tuon esille, että kun nämä saattavat työntää järveen kymmeniätuhansia kiloja, jopa [Puhemies koputtaa] yli 100 000 kiloa lantaa, niin ei se voi olla mikään ympäristöteko.

17.19 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valkoposkihanhi ja merimetso ovat asioita, joista on keskusteltu jo useamman vuoden ajan, ja näkisin kyllä valkoposkihanhen osalta sen, että sen populaatio on kasvanut jo liian suureksi. Esimerkiksi metsähanheen verrattuna sen populaatio on suurempi, ja metsähanhea saa metsästää Pohjois-Suomessa ja osin Kaakkois-Suomessa. Elikkä tälle olisi todella hyvät perusteet olemassa.

Olin pari viikkoa sitten sorsajahdissa, ja siellä pommitettiin sorsia, ja samaan aikaan tuli valkoposkihanhiparvi pyörimään siihen ympärille — eivät ne pelänneet ollenkaan sitä ammuskelua, siinä ne vain kiertelivät ja kaakattelivat, elikkä tämä ampumalla pelottaminen ei kyllä aja niitä pois pelloilta.

17.20 Mikko Lundén ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minäkin tahdon kiittää aloitteentekijöitä. Aloite on erittäin ajankohtainen.

Valkoposkihanhikanta on runsastunut Suomessa viimeisen vuosikymmenen aikana ennennäkemättömän runsaasti. Niin meillä pesivät kesyt puistohanhet kuin Venäjän arktisilta alueilta tänne muuttoaikana lävähävät hanhet luovat painetta metsästyksen aloittamiselle. Kanta kestää kyllä ampumisen, laji on kuitenkin rauhoitettu EU-direktiivin nojalla. Siksi lainsäädäntöä on muutettava ja valkoposkihanhesta on tehtävä riistalaji.

Valkoposkihanhikanta aiheuttaa suuria vahinkoja maanviljelijöiden oras- ja heinäpelloille. Sato on tuhoutunut hetkessä parven jäljiltä. Korvaukset eivät kuitenkaan kata menetettyä satoa. Hanhet eivät paljon kysele, mihin pelloille menevät, ja koirat eivät pysty näin suurta hanhimäärää karkottamaan, joten ainoaksi keinoksi jää metsästys. Ely-keskuksen myöntämät muutaman kymmenen hanhen ampumiskiintiöt eivät ongelmaa ratkaise. Lajin siirtäminen riistalajiksi säästää kustannuksia ja byrokratiaa.

Tahdon kuitenkin myös mainita, että jokaisen metsästäjän on kuitenkin huolehdittava siitä, että muita joukossa olevia, harvinaisempia ja uhanalaisempia lajeja ei saa ampua.

Myös hanhen hyödyntäminen syötäväksi ja kaupallistettavaksi on tehtävä mahdolliseksi, ja ympäristövaliokunnan perussuomalaiset ovat tehneet asiasta muun muassa toimenpidealoitteen, johon toivon kaikilta myönteistä suhtautumista. — Kiitos.

17.22 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihminen ja luonto ovat konfliktissa, kun keskustelemme valkoposkihanhista ja viljelijöiden tilanteesta. Eikä ensimmäistä kertaa: kyseessä on tosiaan haaste, joka on ollut olemassa jo vuosia ja jolle ei ole löytynyt yksinkertaista ratkaisua. Tunnen suurta myötätuntoa viljelijöitä koh-

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

taan, jotka kärsivät hanhien aiheuttamista satovahingoista, samalla ihmetystä siitä, että tällaisessa tilanteessa uskotaan, että vain hanhien ampuminen voisi tilanteen ratkaista. Moni tässäkään salissa ei ilmiselvästi suostu edes ymmärtämään, mistä hanhipelloissa on kyse, vaikka tietää hyvin, että EU:n lintudirektiivi estää tällä hetkellä laajan metsästyksen, ainoastaan poikkeuslupia on voitu myöntää. Maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön yhteinen hanhityöryhmä onkin esittänyt monipuolisen valikoiman keinoja, joilla tilannetta on hyvä lähteä nyt ratkaisemaan ja on lähdettykin. On selvää, että pelkällä hanhien metsästämisellä on turha toivoa tehokkaita ja pysyviä vaikutuksia.

17.23 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Rauhoitettujen valkoposkihanhien kanta on kasvanut voimakkaasti koko 2000-luvun. Niitä on jo yli 1,3 miljoonaa, ja niiden aiheuttamat maatalousvahingot ovat kasvaneet vuosi vuodelta, mutta tuhoja tapahtuu myös uimarannoilla, lasten leikkipuistoissa ja puistoissa — ne ovat järkyttävässä kunnossa. Hanhituhoista aiheutuvat menetykset tulee korvata täysimääräisesti maataloudelle, mutta myös hanhien välitön poistaminen tuhoista kärsiviltä pelloilta metsästämisellä tulee sallia. Esimerkiksi Virossa metsästys on sallittua EU:n nykyistenkin direktiivien puitteissa kansalliseen lainsäädäntöön perustuen. Miksi se ei voisi olla sitä myös meillä, ministeri Leppä?

Nyt myös hanhien ampumiseen ja myös hyödyntämiseen eli syömiseen on haettu poikkeuslupia. Muutamia lupia on myönnetty, mutta luvat syömiseen on evätty. Valkoposkihanhien syöminen olisi voitu sallia, sillä lintudirektiivi ei estä sitä, ja kysyisin [Puhemies koputtaa] ministeri Lepältä, että miksi sitä Suomessa ei voitaisi nyt sallia. [Ministeri Leppä näyttää puhujalle, että asia kuuluu toisessa aitoissa olevalle ministeri Mikkoselle] — Ai, se kuuluu tuonne. Kysytään sitten toiselta ministeriltä tämä kysymys.

17.24 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tosiaan on ihan välttämätöntä, että me löydämme tasapainon muun luonnon kanssa ja pystymme elämään täällä niin, että hyväksymme muiden lajien olemassaolon. Tämän kansalaisaloitteen osalta keskeistä on oman näkemykseni mukaan valkoposkihanhien aiheuttamien haittojen ehkäisy. Ne haitat ovat todellisia ja niitä on myös mahdollista ehkäistä, ja varsinkin kun kyse on ihmisten toimeentulosta, niin niiden ehkäisy on todella tärkeää. Mutta samaan aikaan meidän tulee myös kunnioittaa muiden lajien oikeutta olla täällä. Luonnonsuojelu on meidän erityinen vastuumme ja myös se, että me suhtaudumme muihin lajeihin myötätuntoisesti. Sen takia pitää löytää sellaisia ratkaisuja, joissa nämä näkemykset yhdistetään, ja esimerkiksi satovahinkojen ehkäisemiseksi voidaan löytää ratkaisuja, jotka ovat tutkimustiedon perusteella vaikuttavia ja jotka aiheuttavat linnuille [Puhemies koputtaa] mahdollisimman vähän haittaa. Lintupellot ovat tästä hyvä esimerkki, [Puhemies koputtaa] ja niitä voidaan myös tukea ja edistää.

17.25 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten maa- ja metsävaliokunnan kanssa tehtiin yhteisesti molemmille ministereille tämä yhteinen kannanotto ja kannustus siitä, että saataisiin tätä valkoposkihanhiongelmää ratkaistua, niin sama koskee tulevaisuudessa ihan tänäkin päivänä ihan varmasti merimetsoa — molempien haittakäyttäytyminen ja ylenmääräinen populaatio paikkakohtaisesti on saatava haltuun. Valkoposkihanhen osalta se on aika hyvin hallussa jo, mutta vielä sitä pitää kehittää ehdottomasti, koska kokemuksesta tiedetään, että ne kaikki muut karkotuskeinot, joi-

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

hin on viitattu, ovat erään viljelijän sanoja lainatakseni ”lähinnä niille väliaikamusiikkia”. Kaverin koiran ne ajoivat pelloilta pois niin, että koiralla oli hengenhätä, että mitenhän tässä koiralle käypi. Ihan oikea metsästyskoira sinne lähetettiin kokeilemaan, miten se pärjää. Ei pärjännyt. Elikkä kyllä metsästys pitää sallia, ja aivan varmasti löytyy kyllä keinot tässä talossa, millä se voidaan järjestää pysyväälle pohjalle. Tavoitteena pitää aina olla, että tällaiset ylipopulaatiot pystytään hoitamaan omilla kansallisilla päätöksillä. Mitä tulee siihen riistalihan nautintaan, se pitää sallia, koska se on minusta luonnonvarojen häpäisemistä, että ne heitetään [Puhemies koputtaa] pilaantumaan ja menevät kokonaan ihan hukkaan.

17.27 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että tämä asia tulee eduskunnan käsittelyyn ja keskusteluun myös kansalaisaloitteen myötä — kiitos siis kaikille aloitteentekijöille ja allekirjoittaneille.

Kesällä järjestimme valiokuntien kanssa yhteisen kuulemisen, ja virkamiestyöryhmä on esittänyt ratkaisuja. Ja kun tiedämme, että tilanne on ollut monilla paikkakunnilla ja alueilla jo vuosia hyvin kriittinen, niin toivoisin, että ministerit tässä yhteydessä vielä toisivat esiin sen, voidaanko valkoposkihanhi siirtää sinne metsästyslain piiriin, ja jos se sinne siirrettäisiin, niin voisiko näitä ympäristöministeriön maksamia satovahinkokorvauksia maksaa nykyisin ehdoin, kunnes metsästyslain mukainen maa- ja metsätalousministeriön maksuperusta olisi notifioitu komissiossa. — Kiitos.

17.28 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valkoposkihanhi aiheuttamat satovahingot ovat viljelijöiden kannalta kohtuuttomia ja jätökset ärsyttäviä kaupungeissakin. Tehokkaampia keinoja satovahinkojen vähentämiseen on löydettävä.

Ymmärtääkseni ympäristöministeriö on ollut koko ajan valmis siirtämään lajin metsästyslain piiriin. Hanhityöryhmä ei tätä kuitenkaan suosittanut. Ympäristöministeriö onkin esittänyt, että maa- ja metsätalousministeriö valmistelee tarvittavat lakimuutokset, jotta valkoposkihanhen rajoitettu metsästys voidaan ottaa osaksi hanhien viljelyksille ja viheralueille aiheuttamien haittojen torjuntaa.

Lisäksi, kun poikkeusluvalla karkotetaan hanhet pellolta ampumalla, koirien tai laserin avulla, on hanhille oltava paikka minne siirtyä, jotteivat ne pian palaa viljelypellolle — melko simppele asia, joka täälläkin kummallisesti popularisoidaan. Ihmisten ja hanhien on kuitenkin opittava elämään yhdessä.

17.29 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkisuudessa jotkut edustajat ovat esittäneet uhmakkaita puheenvuoroja, joissa hanhet pistetään valurautapataan juuresten ja punaviinin kera, mutta neuvotteluissa keskustaan luottaneet saivatkin ruokintapeltoja täysihoidolla. Valkoposkihanhille luodaan hannuhanhimaisia oloja samaan aikaan, kun kansalaiset vaativat metsästyksen helpottamista. Mutta valkoposkihanhen metsästämisen poikkeamislupakäytäntöä voidaan tulkita joustavammin. Ja kysyn ministeriltä: miksei lintudirektiivin 9 artiklassa mainittua suojametsästystä huomioida valkoposkihanhen kohdalla? Kulinaarisesta näkökulmasta kotimaiset juurekset, kuten porkkanat, nauriit, sipulit ja punajuuret, voin, suolan ja hunajan kera tarvitsevat enää hieman vettä ja punaviiniä, ehkä laakerinlehdenkin, mutta ennen muuta hanhen rintafilettä, jotta mittavat maatalousvahingot muuttuvatkin herkuksi kuin soppakauhan iskusta.

Kannatan tehtyä aloitetta. [Heikki Vestman: Hyvä puhe! — Hannu Hoskonen: Kulinaarinen puheenvuoro! — Timo Heinonen: Ihan tuli vesi kielelle!]

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

17.30 **Anders Norrback r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Enligt BirdLifes statistik har beståndet av vitkindade gäss mer än fördubblats under de senaste tio åren. Det råder ingen tvekan om att den kraftiga ökningen av gåsen har blivit ett alltmer omfattande problem som berör många fler än jordbrukare och ägare av grönområden. Ersättningsarna som betalas ut går i miljonklassen. Vi behöver jakt och vi behöver också möjligheten att ta till vara köttet.

Arvoisa puhemies! Kysymys on ehkä laajempi kuin tämä. Se sivuaa samalla merimetso-ongelmaa ja muita suojeltuja eläinlajeja, joiden levinneisyys on viime vuosina muodostunut ongelmaksi. Tämä on iso kysymys paitsi meidän biodiversiteetille myös ihmisille, jotka saavat elantonsa alkutuotannosta, kuten maanviljelystä ja kalastuksesta. Peräänkuulutan laajempaa keskustelua vaikutuksista, kun suojelupäätöksiä tehdään. — Kiitos.

17.31 **Katja Taimela sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ensinnäkin kaikille kansalaisaloitteen allekirjoittajille. Asia on varsin merkityksellinen ja puhuttaa isoa osaa ihmisiä varsinkin niillä alueilla, missä valkoposkihanhiin määrät ovat ryöpsähäneet peltohehtaareiden kokoisiksi.

Varsinkin tänä vuonna hanhet ovat aiheuttaneet merkittäviä tuhoja viljelysmaille, ja meidän alueemme ely-keskus on saanut myöntää poikkeuslupia luonnonsuojelulailla rauhoitettujen valkoposkihanhiin karkottamiseen muiden keinojen ohella myös ampumalla. Syyskuun loppuun mennessä oli poikkeuslupan nojalla karkottaminen ampumalla aloitettu 24 tilalla. Ampumistapauksissa hanhiin jättäminen peltoon on myös osoittautunut toimivan pelotteena, niin kuin me täällä salissa olevat tiedämme.

Ajattelen itse, että kun valkoposkihanhi on niin kutsuttu tulokaslaji eli laji, joka on levinnyt Suomeen omin jaloin/siivin, niin jos ja kun tämä laji aiheuttaa merkittävää vahinkoa, sen torjunta ja rajoitettu metsästys tulee tarvittaessa sallia. Hanhityöryhmän raportista selviää ratkaisuesityksiä ja vaihtoehtoja, ja niistä ei kannata mitään [Puhemies koputtaa] sulkea tässä valmistelussa pois.

17.32 **Sari Multala kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tämän tärkeän kansalaisaloitteen allekirjoittajille ja tekijöille. Hienoa, että eduskunta pääsee nyt perusteellisesti käsittelemään tätä asiaa.

Täällä on esitetty monia ongelmallisia näkökohtia, jotka kaikki ratkeaisivat sillä, että valkoposkihanhi siirrettäisiin metsästyslakiin, kuten on tehty Ruotsissa ja Virossa, jotka molemmat ovat myös EU-lainsäädännön piirissä. Olemme myös selvittäneet asiaa ja saaneet ympäristöministeriöstä tiedon, että tässä ei olisi esteitä lainsäädännöllisesti, ei EU-lainsäädännöllisesti eikä kansallisesti, siirtää valkoposkihanhi metsästyslakiin eikä myöskään olisi lainsäädännöllisiä esteitä sille eikä muitakaan esteitä sille, että näiden nykyisten korvausten maksamista voitaisiin jatkaa sieltä luonnonhaittakorvausten piiristä, kunnes tämä uusi korvausjärjestelmä olisi EU:ssa notifioitu.

Julkisessa kuulemisessa ministeri Mikkonen antoi ymmärtää, että hän edelleen pitää tätä menettelytapaa mahdollisena; onko nyt niin, että maa- ja metsätalousministeri Leppä vastustaa tätä, vai minkä vuoksi tätä ilmiselvää ratkaisua ei nyt vain tehdä?

17.33 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kiitokset kansalaisaloitteen tekijöille tärkeästä aiheesta.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Keväällä 2020 valkoposkihanhitilanne on ollut Pohjois-Karjalassa ja Kaakkois-Suomessa erittäin poikkeuksellinen. Valkoposkihanhet saapuivat keväällä noin viikkoa etuajassa, ja suurin osa pysähtyi Suomen puolelle noin kuukauden ajaksi. Hanhia ruokaili itäisessä Suomessa arviolta 650 000 yksilöä.

Valkoposkihanhet aiheuttivat merkittäviä vahinkoja erityisesti kotieläintiloille ja nurmiviljelylle. Vahinkojen korvaussumma nousi Suomessa noin 2,7 miljoonaan euroon. Pohjois-Karjalassa korvattavia satovahinkoja aiheutui yli 5 200 hehtaarille noin 1,7 miljoonan euron arvosta.

Kysyisinkin vastuuministeriltä: millaisena näette mahdollisuudet edistää hanhinyrkin esittämää luonnonsuojelulain muutosta, jolla poikkeuslupa voitaisiin myöntää yksittäisten henkilöiden sijaan alueille, kuten kunnalle? Tämä vastaisi paljon puhuttua [Puhemies koputtaa] Ruotsin suojametsästystä.

17.35 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän todella kansalaisaloitteen tekijöitä tästä.

Tähän liittyen perussuomalaiset ovat tehneet toimenpideoitteen, ja nyt jopa vasemmistoliitonkin edustaja on tehnyt lakialoitteen, että voidaan riista hyödyntää ravintona. [Vilhelm Junnila: Hanhenmaksapallerot!] Eli ehdotan kyllä oikeasti ministereille, että ei muuta kuin haulikkoa ja uuniin.

17.35 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ollaan semmoisen perustuslaillisen asian äärellä, että edustaja Eestilän kanssa meidän oli pakko turvautua siihen, että teemme kantelun oikeuskanslerille siitä, että onko perustuslain omaisuusdensuoja ja elinkeinon harjoittamisvapaus erityislaille alisteinen. Puhutaan siis todella isoista asioista.

Me olemme vuosikaudet olleet siinä tilanteessa, ja nyt vähän hyppään sinne rannikkoalueelle myös merimetsojen osalta, että poikkeuslupia annetaan siinä vaiheessa, kun se pesivä kanta Suomesta on muuttanut pois ja ne ovat sen vahinkonsa jo tehneet, ahvenkantat 70 prosenttia pienemmät. Ja nyt tätä samaa tapahtuu valkoposkihanhiensa osalta. Nyt on kyllä pakko antaa kiitosta: myös ministeri on saanut vauhtia lupaviranomaisiin niin, että tämä ampumalla karkottaminen on [Puhemies koputtaa] mahdollisempaa.

17.36 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä kansalaisaloite on hyvä, tärkeä ja tuiki tarpeellinen, kuten voimme todeta jo tästä käydyistä keskustelustakin. Valkoposkihanhet aiheuttavat laskeutuessaan maanviljelijöille ja pelloille suurta haittaa puhumattakaan siitä likahaitasta, joka kaupunkialueille syntyy, missä niitä enemmän on.

Aikanaan tälle rauhoitukselle varmasti on ollut perusteita, mutta kanta on kasvanut niin suureksi, että nyt sitä on aika arvioida uudelleen. Ja hyvä, että sitä nyt tehdään. Ei voi olla niin, että linnun oikeudet ovat voimakkaammat kuin perusoikeudet yrittäjä ja hankkia toimeentulonsa. Tämä haitta on maanviljelijöille, jotka vastaavat maamme ruokahuollosta, varsin kohtuuton, eikä sitä kyllä rahalla voi korvata. Järkevämpää on toimia, kuten täällä monessa puheenvuorossa on ehdotettu, että sallitaan metsästys ja sallitaan linnun syöminen ja palautetaan kanta sellaiselle [Puhemies koputtaa] tasolle, että luontokin sen kestää.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

17.38 **Mikko Kinnunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ruokaa ei saa jättää eikä panna hukkaan, opetti äiti jo kotona. Ruoka-avun tarve kasvaa meillä ja maailmalla. Puhumme ruokaturvasta ja ruokahävikin vähentämisestä, mutta valkoposkihanhi ei voi hyödyntää. Tilanne on turhauttava. Tehtävämme on viljellä ja varjella. Valkoposkihanhi on suojeltu laji, jonka kanta on kasvanut liian suureksi. On uudelleen arvioinnin aika. Viljelijöiden perusoikeutta elinkeinon harjoittamiseen tulee suojella, sillä satovahingot ovat kohtuuttomia. Metsästys tulee sallia ja valkoposkihanhihien liha tulee voida hyödyntää. Nyrkin ehdotuksia kannattaa viedä muutenkin eteenpäin.

Hanhet likaavat leikkipuistoja, uimarantoja ja virkistysalueita. Kaupunkialueiden pieniä haittoja voitaisiin toki ehkäistä myös vähentämällä nurmikkoalueita. [Puhemies koputtaa] Niiden tilalle voitaisiin perustaa kaupunkiniittyjä, jotka tukevat luonnon monimuotoisuutta.

17.39 **Heikki Vestman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä kansa tietää: haulikkoa hanhille. Kannatan kansalaisaloitetta. Valkoposkihanhi on hyvin elinvoimainen laji, jonka kanta kasvaa kymmenen prosentin vuosivauhtia. Viljelysten, puistojen ja uimarantojen miljoonatuhoille on tehtävä loppu. Hallituksen buffetpellot, ideakilpailut ja hanhikoordinaattorit eivät ole kestävä ratkaisu.

Keskusta on rummuttanut näitä yli 9 000:ta poikkeuslupaa hanhihien ampumiseen, mutta eiliseen mennessä näistä on hyödynnetty 376. Siis vain alle 400 hanhea on ammuttu, vaikka luvat vanhenevat parissa viikossa. Pelkkä mahdollisuus ampua ei riitä, sillä vastoin ekologisuutta ja järkeä ei luonnonsuojelulain piirissä olevia hanhia saa syödä. Tähän on ratkaisu: siirretään laji metsästyslakiin. Arvoisa ministeri Leppä! Vastustatteko te tämän lajin siirtämistä riistalajiksi kansallisesti jo ennen kuin lintudirektiiviin [Puhemies koputtaa] on saatu muutos?

17.40 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valkoposkihanhihien kanta on viime vuosina kasvanut, ja pohjoiseen muuttavat parvet ovat aiheuttaneet erityisesti Itä-Suomessa mittavia satovahinkoja. Nämä vahingot on, totta kai, korvattava viljelijöille, ja näin on myös toimittu.

Vahinkojen ennalta ehkäisemiseksi tarvitaan monia keinoja: linnuille ruokailupeltoja, poikkeuslupia hanhihien karkotukseen sekä riittävät resurssit alueelliseen yhteistyöhön. Olennaista on, että hanhille löytyy ruokailualueita, joilla ne eivät aiheuta vahinkoa. Lintujen karkotuksesta aseella tai ilman ei ole hyötyä, jos linnuilla ei ole paikkaa, minne siirtyä.

Arvoisa puhemies! Lintujen ampuminen ei siis yksistään ole ratkaisu, ja myös ei-tappavat keinot ovat tutkitusti tehokkaita, kun halutaan karkottaa lintuja ja estää satovahinkoja. Painotan sitä, että meidän on löydettävä keinot kestävään rinnakkaiseloon luonnon — ja myös valkoposkihanhihien — kanssa, ja tähän hanhityöryhmän työ tähtää.

17.41 **Ville Kaunisto kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ruotsissa ja Virossa valkoposkihanhi on jo siirretty metsästyslain piiriin, miksi ei Suomessa?

Kaikessa yksinkertaisuudessaan minä haluaisin etenkin maanviljelijöille antaa mahdollisuuden turvata omaa elinkeinoaan ampumalla ja metsästäväällä räjähdysmäisesti kasvannutta valkoposkihanhihikantaa. Olen keskustellut asiasta useamman oman vaalipiirini, Kaakkois-Suomen, maanviljelijän kanssa, ja tuska on käsin kosketeltava. Ensinnäkin pellolle tu-

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

lee muutama hanhi, ja seuraavana päivänä pelto on lintuja mustanaan. Kaikki se työ ja vaiva, mitä nämä yrittäjät kantavat jo valmiiksi haasteellisella alalla, realisoituvat hetkessä.

Tämä haastava kokonaisuus ei ole valkoposkihanhiin vika, enkä sano, että tämä olisi hallituksenkaan vika, mutta jos te vain selvittelette ja pyörittelette tätä asiaa, vaikka hätä on päällä, niin jossain vaiheessa se syyttävä sormi kyllä osoittaa [Puhemies koputtaa] teitä kohti.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja tähän debattiin viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Kivisaari.

17.42 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kansalaisaloite kysyy mielestäni hyvin viisaasti, miksi ei käytetä järkeä valkoposkihanhiin metsästyksen osalta. On aivan selvää, että se vaade ei tällä hetkellä toteudu. No, me toki tiedämme osan syistä, mutta mielestäni kyse on nyt siitä, että mikäli laki tai toiminta on väärä, se pitää muuttaa.

Keskusta tietysti tukee, totta kai, hanhinyrkin oivallisiakin esityksiä tilanteen korjaamiseksi, mutta kaikkienensa nämäkään käytännöt, nämäkään toiminnot eivät ongelmaa poista. Kysyisinkin siis ministereiltä: miten te näkisitte, millä askelilla nyt matkaamme asian korjaamiseksi niin, että sallittaisiin metsästys [Puhemies koputtaa] ja sen myötä tietenkin hanhen käyttö ravintona?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja ennen kuin siirrytään puhujalistaan, niin molemmille ministereille kahden minuutin puheenvuorot. Kumpiko aloittaa? — Ministeri Mikkonen.

17.44 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia hyvästä keskustelusta. Niin kuin näkyy, niin tämä kysymys on: miten me voimme varmistaa valkoposkihanhiin muuttoreitin ja toisaalta varmistaa, että sillä alueella asuvat maanviljelijät voivat harjoittaa elinkeinoaan niin, että linnut eivät aiheuta satovahinkoja. Miten nämä voidaan yhdistää? Tästähän tässä on ollut kysymys. Ja niin kuin nyt tässä keskustelussa on tullut esiin, tämä ei ole ihan uusi ongelma, vaan tämä on ollut jo vuosia. Mutta ongelma on pahentunut, ja varsinkin tänä syksynä, kun säätilat olivat sellaiset, että hanhet pysähtyivät pitkäksi aikaa Pohjois-Karjalan pelloille, ne aiheuttivat mittavia tuhoja.

Tämän takia yhdessä ministeri Lepän kanssa perustimme tämän hanhityöryhmän, joka etsi vastauksia tähän ongelmaan. Mielestäni se vastauspaletti, mikä sieltä löytyi, on hyvä, ja nyt me olemme niitä viemässä eteenpäin kovaa vauhtia.

Esimerkiksi näitten poikkeuslupien kohdalla olemme lisänneet viranomaisten resursseja. Nyt poikkeuslupia on saanut nopeasti. Todellakin puolitoista viikkoa sitten tietoni oli, että niitä on nyt annettu yli kuusituhatta. Myös korvauksien maksua on tänä vuonna nopeutettu ja alueelle on palkattu myös hanhikoordinaattori etsimään niitä yhteisiä keinoja.

Myös ne ruokintapellot, joita tässä on nostettu, ovat tarpeen sen takia, että kun karkotetaan lintuja paikoista, missä ne eivät saa olla ja aiheuttavat vahinkoa, niin pitää olla joku paikka, missä linnut voivat olla. Muuten ne lentävät kohta takaisin ja jatkavat vahinkojen tekemistä.

Sitten meillä on myös pidemmän ajan keinoja. Täällä on nostettu esiin nimenomaan tämä Bernin sopimus. Miten me varmistamme, että tämä laji, joka nyt on elinvoimainen —

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

se ei enää tarvitse sitä suojelua, [Puhemies koputtaa] mitä aikoinaan sopimusta tehdessä — saataisiin nyt siirrettyä sieltä sopimuksesta pois?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Leppä kaksi minuuttia.

17.46 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valkoposkihanhet ovat runsastuneet nopeasti ja voimakkaasti, ja vahingot ovat miljoonaluokassa. Näin ei voi enää jatkua. Elinkeinoja on voitava puolustaa, terveyttään on voitava puolustaa, henkeään, omaisuuttaan, ja siihen on oltava keinot.

No nyt meillä vihdoinkin viimein näitä keinoja on. Meillä on yli kuudentuhannen hanhen lupa tälle vuodelle niitä ampua, ja se on enemmän kuin on Virossa ja on Ruotsissa. Tehokkaita karkotuskeinoja siis tarvitaan. Tavoitteeni on, että valkoposkihanhesta saadaan metsästettävä riistalaji, yksiselitteisen selkeästi, ja tämän tämä kanta kestää vuorenvarmasti. Mutta tämä vaatii EU:n lintudirektiivin muuttamista, [Kokoomuksesta: Ei vaadi!] ja tähän me tarvitsemme myös muita EU-maita. Tämän keskustelun olen aloittanut kollegoitteni kanssa, ja tätä keskustelua tulen jatkamaan. Mutta se ei yksin riitä, vaan me tarvitsemme myös yhteistyötä ympäristöhallinnon kanssa. Vaikka se siirrettäisiin tällä hetkellä metsästyslajiksi, se olisi edelleen rauhoitettu, edelleen rauhoitettu, [Markku Eestilä: Totta kai!] ja sen myötä luvat antaisi siihen riistahallinto ja sen myötä me joutuisimme notifiomaan uudelleen myös korvausjärjestelmän. Ja tämä on nyt se ongelma, joka meillä on, jota hanhi-nyrkki nyt sitten on myöskin ratkonut.

Lintudirektiivin ja luonnonsuojelulain nojalla ympäristöhallinto voi myöntää myös poikkeuksen rauhoitetun lajin yksilön hallussapitoon elikkä sen hyödyntämiseen. Eli nykyisenkin lain nojalla voidaan sallia valkoposkihanhiin syöminen. Minusta tämä olisi maalaisjärkinen ratkaisu, joka kunnioittaa niin riistaa kuin myöskin ruokaa. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Siirrymme puhujalistaan.

17.48 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, minä uskon, että meidän on mahdollista elää tällä planeetalla sellaisella tavalla, joka on kestävämpi ja joka on myös muiden lajien näkökulmasta oikeudenmukaisempi. Tällä hetkellä tämä ei toteudu, mutta toivottavasti menemme enemmän sitä kohti, koska minusta on aivan selvää, että muilla lajeilla on myös oikeus elää täällä, ja vaikka sillä ei olisi niin suurta painoarvoa, niin fakta on myös se, että ihminen ei täällä selviä ilman monimuotoista ja elävää luontoa.

Muutama huomio vielä tähän keskusteluun:

Suomessa on tosiaan kaksi valkoposkihanhiä, ja on tärkeää erottaa se, että parhaat ratkaisut näiden haittojen ehkäisemiseksi eivät välttämättä ole sitten samoja näiden eri kantojen suhteen. Erityisesti ihmisten toimeentuloon vaikuttavien haittojen ehkäisy on erittäin perusteltua.

Korvausten maksaminen on tärkeää, mutta ennen kaikkea vielä tärkeämpää on se, että näitä haittoja pystytään ennaltaehkäisemään. Itse näen, että tässä on kyse siitä, miten tätä kokonaisuutta hallitaan ja miten sitä hallitaan mahdollisimman kestävästi, ja itse haluaisin, että me löydämme sellaisia ratkaisuja, joissa voidaan yhdistää eläinten oikeudet ja toisaalta vahinkojen ennaltaehkäisy. Kuten sanoin, niin erityisesti näitä lintupeltoja pitäisi edistää ja niitä pitäisi myös voimakkaasti tukea, jotta niihin olisi kunnollinen insentiivi. Niitähän on selvitetty, ja ne ovat tehokas toimenpide, kun ne on kohdennettu oikein.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Muista karkotuskeinoista tosiaan on vaihtelevia kokemuksia, ja sen lisäksi karkotus voi jäädä täysin tehottomaksi, jos linnuille ei ole mitään muuta vaihtoehtoista paikkaa, minne mennä, eli tässäkin palataan juuri siihen, mitä ympäristöministeri hyvin avasi, että linnuille tulee olla niitä osoitettuja vaihtoehtoisia ruokailupaikkoja, jos me haluamme löytää kestäviä ratkaisuja.

Sitten vielä näitten poikkeuslupien osalta toivon, että niiden vaikutusta ja tehokkuutta seurataan ja arvioidaan ja arvioidaan myös suhteessa näihin muihin karkotuskeinoihin.

Oma kokonaisuutensa ovat ihmisten asenteet, joihin näen, että meillä kaikilla on velvollisuus vaikuttaa, ettei tällaista eläin- ja hanhivihaa synny, koska se ei myöskään sitten auta tämän asian ratkaisemisessa.

Sitten viimeinen asia, jonka haluan sanoa, on tämä epäsuhta ihmisten, tuotantoeläinten ja lemmikkien suhteessa muuhun luontoon ja villieläimiin, eli kyllä meidän pitää [Puhemies koputtaa] sallia myös muulle luonnolle tilaa tässä maailmassa.

17.51 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi tätä kansalaisaloitetta — haulikkoa hanhille niin pelloilla kuin puistoissa.

Valkoposkihanhesta on tullut tuholaislaji. Ranta- ja puistoalueet haltuunsa vallanneet lintukolonnat ovat jo pitkään koetelleet sietokyvyn rajoja. Viime vuosina Venäjän tundrala pesivän jopa puolentoista miljoonan yksilön hanhikannan kevätmuutto Itä-Suomen peltojen yli on katkaissut kamelin selän myös maaseudulla.

Näiden Hitchcockin lintujen syysmuuttoreitti näyttää levittäytyneen nyt entistä laajemmin länteen, mikä johtuneen kannan kasvusta, ja näin ollen linnut tulevat aiheuttamaan viljelmille alati kasvavaa tuhoa. Ongelma siis vain pahenee tulevaisuudessa, ei lainkaan lievene ilman toimenpiteitä. Pelkästään maataloudessa valkoposkihanhen aiheuttamat taloudelliset menetykset ovat olleet tänä vuonna ainakin 3 miljoonaa euroa. Todelliset haitat ovat huomattavasti mittavammat, ja todella, ongelma vain pahenee. — Hyvä hallitus, puolustakaa omaisuutta ja elinkeinoa.

Ylisuojelun hinta kaatuu paitsi viljelijöiden myös puistojen ja saariston käyttäjien niskaan. Virkistysalueille aiheutuneita vahinkoja ei ole juuri tutkittu, mutta yli 30 000 hanhen, rannikolla pesivän yksilön, sotta on meille uusmaalaisille valitettavan tuttu. Puistopiknikkejä, jopa lasten leikkihetkiä puistoissa on joutunut kesällä unohtamaan, kiitos suojelujen ulosteiden. — Hyvä hallitus, ihmiset haluavat nämä puistot ja virkistysalueet takaisin.

Arvoisa puhemies! Korvaussummien kasvattaminen, karkottimien tai buffetpeltojen käyttäminen eivät tarjoa yli 10 prosentin vuosivauhtia kasvavan hanhikannan hillitsemiseen kestävästä ratkaisusta. Kannanlaskenta osoittaa, että valkoposkihanhi on täysin elinvoimainen laji, jonka kannat kasvavat muun ympäristön näkökulmasta kestävästi vauhtia. Lajin rauhoitukselle ei siis ole perusteita. Hanhikolonnat pitää karkottaa puistoista, ja kantaa pitää tehokkaasti harventaa.

Me kokoomuksessa haluamme siirtää valkoposkihanhen riistalajiksi ja metsästyslain piiriin. Olemme esittäneet tätä ratkaisua yhteisellä aloitteella jo keväällä.

On totta, että EU:n lintudirektiivin I-liitteeseen kuuluvana lajina valkoposkihanhi nauttii tiettyä suojaa, jota emme kansallisesti voi sivuuttaa. EU:n taakse hallitus ei kuitenkaan voi tässä asiassa piiloutua, sillä lintudirektiivi juurikin velvoittaa ottamaan huomioon lintukantojen kehityssuunnat sekä oikeuttaa suojametsästyksen.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Ruotsissa ja Virossa direktiivijoustoja on hyödynnetty täysimääräisesti siten, että valkoposkihanhi on metsästyslainsäädännön piirissä. Ruotsissa hanhen syysmetsästys on sallittu alueellisesti ilman erillisiä poikkeuslupia. Ei ole mitään estettä edetä Suomessa vastaavalla tavalla. Suomen ei pidä olla mallioppilas hanhen suojelussa, vaan hanhen metsästys tulee sallia niin pelloilla viljelysvahinkojen kuin puistoissa ihmisten ja eläinten terveyden suojelemiseksi, kuten lintudirektiivin 9 artikla mahdollistaa. Pitkällä aikajänteellä on selvää, että laji tulee poistaa EU:n lintudirektiivistä suojeltuna lajina ja lisätä liitteen II mukaiseksi metsästettäväksi lajiksi.

Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousministeri on tuonut esille, että valkoposkihanhen siirtäminen metsästyslakiin vaarantaisi viljelijöille nyt maksettavat satovahinkokorvaukset jopa vuosiksi eteenpäin. Näin asia ei ole. Minulla on ympäristöministeriöstä saatu tieto, että hanhityöryhmälle on ympäristöministeriön puolesta ehdotettu selvitettäväksi vaihtoehtoa, jossa tilanteessa, jossa valkoposkihanhi päätettäisiin siirtää metsästyslakiin, voitaisiin ympäristöministeriön maksamia satovahinkokorvauksia maksaa edelleen nykyisin ehdoin, kunnes metsästyslain mukainen maa- ja metsätalousministeriön maksuperusta olisi notifioitu EU:n komissiossa.

Ministeri Leppä, teidän ministeriönne on ilmeisesti kuitenkin ilmoittanut, ettei tällaista lisäystä hyväksytä tähän muistioon. Näin olen ymmärtänyt. Korjatkaa toki, jos olen ymmärtänyt väärin.

Arvoisa puhemies! Vaadimme järkeä hanhen suojeluun. Se on myös näiden hanhien etu. Hanhi-invaasio on herättänyt ihmisissä paitsi syvää turhautumista myös suoranaista vihaa, ja tätä turhautumista torjutaan parhaiten siten, että kantaa harvennetaan ja puistot palauteaan ihmisille ja viljelijöiden elinkeinoa ja omaisuutta suojataan.

17.57 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Minäkin kannatan tätä aloitetta, ja kiitokset aloitteen tekijöille ja muille mukana olleille.

Mielestäni suojelussa pitää olla kohtuus, ja nyt tällä hetkellä valkoposkihanhien osalta, niin kuin merimetsonkin osalta — ja otan tähän vielä nämä sudetkin, kun niistäkin varmaan vielä tänä syksynä puhutaan — tämä populaatio on kasvanut liian suureksi, ja ei ole tavallaan tämmöistä pelotetta, niin kuin esimerkiksi metsähanhelle on. Ja niin kuin aikaisemmin tuossa puheenvuorossani vertasin tätä metsähanhien metsästyksen: niitä voidaan metsästää, ja niitten populaatio on pienempi kuin valkoposkihanhien. Elikkä tällekin suojelulle ei ole enää mitään perusteita, niin kuin täällä on todettu. Muistaakseni ministerikin totesi, että kanta on erittäin elinvoimainen. Samalla tavalla voitaisiin valkoposkihanhen osalta menetellä, että niillä alueilla, missä on ongelmaa, sallittaisiin metsästys. Ja tietenkin tärkeätä on se, kun on riistasta kysymys, että sitä pitäisi pystyä käyttämään sitten myös ravintona.

Täällä aikaisemmin mainittiin, että se muuttoreitti on Pohjois-Karjalan puolella pääsääntöisesti, mutta kyllä nyt on ollut Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussakin valkoposkihanhia. Isoja parvia tässä kaksi kolme viikkoa sitten lensi tuolla Oulujärvenkin rannalla. Että kyllä se levinneisyys on merkittävä. Se johtuu varmaan siitä, että populaatio on kasvanut jo liian suureksi, joten ne leviävät sitten koko valtakunnan alueelle.

Ampumista ne eivät pelkää, jos niitä ei ammuta. Elikkä tämmöinen ilmaan ampumalla karkottaminen ei toimi. Niin kuin aikaisemmin totesin: kun oltiin tuossa sorsajahdissa ja siinä sorsia ammuttiin, niin tämä valkoposkihanhiparvi pyöri siinä koko ajan ympärillä ja eivät ne ampumisia pelänneet ollenkaan. Elikkä sitten ne rupeavat pelkäämään, kun rupeaa

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

kavereita tippumaan sivulta. Ja minä näen tässä kyllä yhden ainoan vaihtoehdon: että tämä metsästys sallittaisiin, ainakin poikkeusluvilla. Tietysti tuo 6 000 on suhteessa siihen populaatioon pieni määrä, mutta jos se pelotteena toimii, niin tietysti aluksi se on hyvä, mutta näkisin, että metsästys sallittaisiin ja sitten voisi käyttää myös ravintona. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Yksi puheenvuoro keretään vielä ottamaan ennen kuin asian käsittely ja keskustelu keskeytetään.

18.00 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Tämä kansalaisaloite on mielestäni lämpimästi kannatettava. Muutamia pointteja: valkoposkiahania on ammuttu vain noin kolmisen sataa yli 6 000—7 000 luvasta. Tämä osoittaa, ettei se ole helppo metsästettävä, ja näin riistalintunakaan ollessaan ei kanta heti leikkaannu metsästämyllä. Lisäksi tietenkin kannan kehitystä seuraamalla voidaan joko rajoittaa tai sallia metsästys.

Teimme toimenpidealoitteen 18. päivä syyskuuta edustajien Huru, Laakso, Simula ja Koponen kanssa, joka kuuluu seuraavalla tavalla:

”Toimenpidealoite valkoposkiahien lisäämisestä riistaeläimeksi metsästyslakiin sen suojametsästyksen ja lihan ravintona käytön mahdollistamiseksi.

”Valkoposkiahienet ovat tehneet jo monta vuotta omaisuusvahinkoa viljelijöille Suomessa, ja valkoposkiahienien tekemät tuhot ovat vuosi vuodelta pahentuneet jopa siinä määrin, että pahimmillaan ne uhkaavat osassa Suomea jopa tilanpidon jatkuvuutta. Tilanne on tältä osin todella vakava, koska laji lukeutuu elinvoimaisten lajien joukkoon myös jatkossa. Nykyisin tilanne on se, että valkoposkiahani on rauhoitettu laji maassamme luonnonsuojelulain nojalla. Näin siitäkkin huolimatta, että maa- ja metsätalousministeriö on pyrkinyt saamaan asiaan muutoksen aikaiseksi.” — Kiitän siitä.

”Tämän edellä mainitun johdosta perussuomalaisten ryhmänä olemme esittäneet muiden muassa ympäristövaliokunnassa, että edellä mainittu laji saatetaan tai siirretään metsästyslain mukaiseksi riistalajiksi ja täten sallitaan niiden metsästys pesimäaikaisen rauhoitusajan ulkopuolella, sillä ainoa kestävä ratkaisu ahien aiheuttamien vahinkojen rajoittamiseksi on kannan leikkaaminen metsästämyllä. Samassa yhteydessä olemme nostaneet esiin sen, että poikkeusluvan nojalla saataisiin myös valkoposkiahienien ja muiden vastaavien eläinten riistalihaa käyttää hyötyravinnoksi polttamisen tai maahan kaivamisen sijaan.”

Jos me ajattelemme sellaista, että jos kaikki poikkeusluvut tulisi käytettyä, niin noin 15 000 kiloa ihmisravinnoksi kelpaavaa lihaa hävitettäisiin, kun samalla ihmisiä seisoo leipäjonoissa. Vihreä ideologia ei salli kyseessä olevaa lihaa käytettäväksi edes hädänalaisen hyväksi.

Siinä muutama pointti mietittäväksi.

Olen erittäin tyytyväinen, että kansa on jälleen puhunut. Kansalaisaloitteet ovat hyvin kannattava ja hieno tapa esittää meille tänne eduskuntaan erilaisia näkökulmia ja jopa vaatimuksia, mitä meidän tässä salissa tulisi tehdä. Suomen kansa on äänestänyt myöskin teidät, hyvä vasemmisto, tänne ajamaan heidän asioitaan, ei poliittista ideologiaanne. Tämän aloitteen allekirjoittajia, jokaista erikseen ja yhdessä, haluan kiittää, sekä aloitteen tekijöitä. Toivon, että tämä aloite, kuten täällä tehdyt lakialoitteet ja juuri lukemani toimenpidealoitekin, otetaan huomioon ja pääsemme tässä siihen ratkaisuun, että viljelijät, joita tämä riistää, voisivat jatkossa jatkaa turvallisista mielin elinkeinonsa harjoittamista. Omasta mie-

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

lestäni yksikään hanhi ei kuulu yhdellekään pellolle tuhoamaan kenenkään elinkeinoa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Mikkonen, minuutti, ja sen jälkeen asian käsittely keskeytetään.

18.04 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On varmasti hyvä, että kansalaisaloite tulee tänne keskusteluun ja valiokunnat nyt sitä käsittelevät, koska tämä on selvästi aihe, joka puhuttaa ihmisiä, ja samalla varmasti myös hanhityöryhmän esittämiä ratkaisuja nousee esiin siellä valiokuntakäsittelyssä ja tulee esille se, mitä tämän ongelman ratkaisemiseksi on jo tehty.

Täällä joku kysyi sitä, liittykö tähän myös tutkimustyötä, jotta me osaisimme jatkossa vielä paremmin varmistaa sitä, että me pystymme ennalta ehkäisemään vahinkoja ja myös tiedämme, mitkä ovat niitä tehokkaita karkotuskeinoja, ja näin tosiaan on. Nyt näihin poikkeuslupiinkin liittyy myös tutkimustyötä, ja yksi semmoinen, mikä on havaittu, on se, että kun se ammuttu hanhi on jätetty siihen pellolle, niin se houkuttelee petoja, merikotkia, ja nämä pedot taas pitävät hanhet pitkään loitolla. Tämä on yksi havainto, mitä ollaan nyt jo havaittu.

Mutta tässä perimmäisenä [Puhemies koputtaa] syynä on ilmastonmuutos, mistä sitten seuraavassa kohdassa pääsemme lisää puhumaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja vielä ministeri Leppä, minuutti.

18.05 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viisi tärkeää kohtaa yhteenvetona: Elinkeinoaan ja omaisuuttaan pitää voida puolustaa. Hanhet ovat niin runsastuneet, että ne eivät enää nykyistä suojelustatusta tarvitse. Ne on saatava metsästettäväksi lajiksi. Korvaukset on turvattava. Hanhia on voitava syödä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä täysistunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 18.06.

Keskustelua jatkettiin kello 19.02.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 3 käsittelyä.

19.02 Mikko Ollikainen r: Ärade talman, arvoisa puhemies! Det är så att vi nu har ett medborgarinitiativ kring att tillåta jakt på den vitkindade gåsen, och det har förts en diskussion kring det här redan en tid. Den allmänna ståndpunkten är ju att man ska övergå till

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

litet liknande som i Sverige, att tillåta jakt, och det är någonting som jag själv personligen också stöder.

Här vill jag förstås också lyfta fram skarven som ställer till med mycket huvudbry längs med kusten, till exempel då det gäller fiske men också för den allmänna trivseln i skärgården.

Arvoisa puhemies! Valkoposkikhanhien pesimäkanta on Suomessa ja Pohjoismaissa kasvanut todella paljon ja nopeasti. Ympäristöhallinnon mukaan 1995 valkoposkikhanhien pesiviä pareja oli 32 kappaletta ja pari vuotta sitten elikkä 2018 niitä oli reilut 7 000. Ruotsissa kehitys on ollut samankaltainen, ja siellä valkoposkikhanhen metsästys onkin tehty osittain sallituksi ja satovahinkoja on siellä pystytty ehkäisemään.

Tämä kansalaisaloite, joka nyt on pöydällä, ehdottaa vastaavia ratkaisuja myös Suomeen. On kannatettavaa, että valkoposkikhanhen metsästystä osittain sallittaisiin, jotta pienyrittäjille ja -tuottajille aiheutuneisiin vahinkoihin pystyttäisiin puuttumaan. Itse tuen kannanhoidollista metsästystä.

Valkoposkikhanhi on, kuten kansalaisaloitteessa todetaan, ongelmallinen viljelykselle ja viheralueille, ja näen, että on tärkeää, että sitä saalista voi myös hyödyntää. Näen, että näitä poikkeuslupia on jonkin verran myös myönnetty, ja on todella, todella tärkeää, että se hallintopuoli toimii.

Tässä keskusteluissa haluaisin myös nostaa esille toisen vastaavan ongelman. Valkoposkikhanhen lisäksi myös merimetso aiheuttaa ongelmia rannikkoalueilla ja etenkin ammattikalastukselle. Saariston suojelun kannalta voidaan todeta, että merimetson kanta on päässyt kasvamaan liian isoksi, ja tulevaisuudessa reviirit tulevat lisääntymään asutuskeskusten lähelle. Tässä myös on sama juttu, että tuen kannanhoidollista metsästystä, kun se koskee tätä merimetsoa, ja näen, että myös tästä tulisi keskustella tulevaisuudessa. — Kiitos.

19.05 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Syysmuutto on menossa, ja pellot muuttuvat valkoposkikhanhien ruokinta-automaateiksi kuten keväälläkin. Valkoposkikhanhen metsästämisen poikkeamislupakäytäntöä voitaisiin tulkita joustavammin, kuten Ruotsissa. Pesimisajan ulkopuolella tehtävä suojametsästys olisi merkittävä parannus nykytilanteeseen. Eivätkä hanhihaitat rajoitu maatalouteen. Ei tarvitse mennä kuin Ruissaloon, niin siellä on suurempi hanhipopulaatio kuin virkistyksellä käyvät turkulaiset ja turistit kykenevät yhteisvoimin kokoamaan.

”Oli vuosi kahdeksanviis, kauan on aikaa siis, siitä, kun ensimmäiseksi alaspäin pyörähti Turussa näin” — meinaan hanhipariskunta, joka saapui Tukholman eläintarhasta, kuten rengastuksesta havaittiin. Sen jälkeen Pohjanmeren valkoposkikhanhet aloittivat kiihtyvän migraation Turun seudulle. Pitkin kesää hanhet kansoittavat erityisesti puistoja ja uimarantoja. Turussa on menneinä vuosina jouduttu turvautumaan jopa kunnalliseen ”linnunpelättiin”, siis on palkattu julkisin varoin työntekijä hätistämään hanhia pois Ruissalon kansanpuistosta ja Ispoisten uimarannalta. Luonnonvarakeskus on yrittänyt istuttaa ruokonataa, jota hanhet kammoavat. Tämä johtuu mikrosienistä. Tuloksia kuitenkin pidetään epävarmoina, koska kokeilu tehtiin kasvitieteellisen puutarhan lähistöllä, jossa ei ole hanhia — metsäkauriita sen sijaan esiintyy runsaasti, ehkä ruokonata maistui heille.

Eiliseen mennessä valkoposkikhanhia oli poikkeusluvalla ammuttu 293 kappaletta Varsinais-Suomen ely-alueella. Myönnettyt luvat eivät kuitenkaan mahdollista valkoposkikhanhien karkottamista, vaan kaikenlaisia vahingoittamattomia karkotusmenetelmiä on samal-

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

la väkerrettävä. Karkottamiseen on käytetty myös koiria, sillä osa koiraroduista nauttii saadessaan hanhet ilmaan. Hanhet ovat kuitenkin oppineet ja lähtevät nyt aikaisemmin lentoon ja palaavat, kun nelijalkaiset ystävämme eivät ole niitä valvomassa. Ampumisen lisäksi karkottamiskeinona on pidetty lintupeltojen perustamista, kun muut keinot eivät ole toimineet. On ilmeisesti tultu tähän. Epäilen, että lintujen ruokkiminen ei toimi kestäväenä ratkaisuna, ellei niitä sitten ole tarkoitus lihottaa ruokapöytään. Ympäristöministeri puhui ”hanhivihasta”, mutta uskon monen kansalaisen olevan kiinnostuneempi ”hanhilihasta”.

Mutta ensimmäiseksi pitäisi kansalaisaloitteessa esitetyt ajatukset viedä lainsäädäntöön ja tehdä hanhien olot edes hieman vähemmän sellaisiksi kuin ne ovat nykyisessä ”Hanhivaarassa” tottuneet.

19.08 Petri Huru ps: Arvoisa puhemies! Täällä on ollut hyviä puheenvuoroja valkoposkikihanneen liittyen. Itse toisin tähän tällaisen näkökannan liittyen EU-suojeluun, joka osoittaa minusta hyvin tämän suojelun toimimattomuuden: kun kanta muuttuu uhanalaisesta elinvoimaiseksi, lakia tai sääntöjä ei saada muutettua niin, että lintua voitaisiinkin metsästää. Se on aika kestävä tontti.

Myös nämä suojapelot ovat mielestäni EU:n alueella kyseenalaisia, kun samaan aikaan Amsterdamin lentokentillä kaasutetaan hanhia. Tuntuu melko kummalliselta, että toisaalla EU:n alueella hanhia kaasutetaan suuren esiintyvyyden vuoksi ja toisessa maassa tehdään suojapelloja. Ei kuulosta kovin järkevältä.

Poikkeusluvut, joita Varsinais-Suomen ely-keskus pystyi myöntämään, olivat hyvä asia, mutta tämä pieni ammuttujen lintujen määrä osoittaa myös sitä, että se ei ole helposti metsästettävä laji. Eli jos nyt vaikka kuvitellaan, että tuhannen hanhea laskee pellolle ja siitä ammutaan hanhi tai kaksi tai vaikka kymmenen, niin eivät ne kaikki tuhat siihen jää odottamaan, että ne siitä metsästetään. Osittain tätä pientä ammuttujen määrää selittää toki myös se, että osa linnuista oli jo muuttanut syysmuuttonsa, kun poikkeusluvut vasta myönnettiin.

Eli vaikka laji laitettaisiin metsästettävien lajien joukkoon, niin kunhan kantaa ja sen kehitystä seurataan, varmasti sitä pystytään säätelemään, jos se uhanalaiseksi tulee jatkossakin. Sen puoleen se voitaisiin kyllä hyvin siirtää ja saada sitä kautta kestävä ja järkevä ratkaisu, joka on vielä kustannustehokaskin. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

4. Ilmastovuosikertomus 2020

Kertomus K 18/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

18.06 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä on järjestykseltään toinen ilmastovuosikertomus, ja sen valtioneuvosto antoi kesäkuussa. Ilmastovuosikertomuksesta säädetään ilmastolaissa. Sen mukaan kertomus on annettava eduskunnalle vuosittain. Ilmastovuosikertomus tarjoaakin sekä eduskunnalle että laajemmalle yleisölle hyvän pohjan arvioida, missä ilmastopolitiikassa mennään päästökehityksen ja -tavoitteiden osalta. Sen tarkoituksena on antaa eduskunnalle mahdollisuus käydä keskustelua ilmastopolitiikan ajankohtaisista kysymyksistä tuoreimman tiedon pohjalta.

Vuosikertomuksessa tarkastellaan päästökehitystä eri sektoreilla sekä arvioidaan tavoitteiden saavuttamisen tilannetta käytettävissä olevien päästökehitysarvioiden pohjalta. Ensimmäisen, viime vuonna annetun, ilmastokertomuksen keskiössä oli taakanjakosektorin eli päästökaupan ulkopuolisten sektoreiden, kuten liikenteen, maatalouden, rakennusten erillislämmityksen ja jätehuollon päästökehityksen, arviointi sekä taakanjakosektoria koskevan keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman eli KAISUn tavoitteiden saavuttamisen arviointi.

Ympäristövaliokunta antoi tämän vuoden alussa ilmastovuosikertomusta koskevan mietinnön, joka pohjautui laajaan kuulemiseen ja usean valiokunnan antamaan lausuntoon. Mietinnön keskeinen viesti oli, että vuosikertomuksen raportointia tulisi kehittää niin, että se antaa kattavan kokonaiskuvan ilmastopolitiikasta ja päästökehityksestä. Toisin sanoen raportoinnin tulisi kattaa kokonaispäästöt eli taakanjakosektorin lisäksi myös päästökauppa- ja maankäyttösektoreiden päästöt. Lisäksi mietintö korosti tarvetta kehittää ilmastovuosikertomusta strategisempaan suuntaan vahvistamalla ilmastopolitiikan vaikuttavuuden ja riittävyyden arviointia suhteessa tiukentuviin tavoitteisiin erityisesti suhteessa 2035-hiilineutraalisuustavoitteeseen.

Olemme halunneet jo tämän vuoden ilmastokertomuksessa huomioida niin eduskunnasta kuin laajemmin yhteiskunnasta saamamme palautteen. Kertomusta onkin nyt laajennettu siten, että taakanjakosektorin päästöjen lisäksi tarkastellaan kokonaispäästöjen ja -nielujen kehitystä sekä arvioidaan vuodelle 2035 asetetun hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamista. Lisäksi tämän vuoden kertomukseen on sisällytetty myös sopeutumistilanteen arviointi, vaikka nykyisen ilmastolain mukaan sellainen olisi ollut tarpeen ainoastaan kerran vaalikaudessa. Kertomuksessa on myös tarkasteltu käytössä olevia politiikkatoimia, vaikka nykyinen laki edellyttää tarkastelua joka toinen vuosi. Tämänvuotinen ilmastovuosikertomus on siis varsin laaja paketti, ja sisällön laajentaminen jo tässä vaiheessa on ollut perusteltua, sillä nykyisen ilmastolain mukaista vuosikertomuksen sisältökuvausta voidaan ja tulee pitää vain vähimmäisvaatimuksena. Vuosikertomuksen sisältövaatimuksia tullaankin päivittämään ilmastolakiin lain uudistamisen yhteydessä. Tässä yhteydessä haluan kiittää eduskuntaa arvokkaasta työstä vuosikertomuksen kehittämiseksi.

No sitten, mitkä ovat vuoden 2020 ilmastovuosikertomuksen keskeiset viestit? No, ihan alkuun on hyvä huomata, että ilmastovuosikertomus on annettu jo kesäkuussa ja se perustuu viime vuoden eli vuoden 2019 päästötietoihin. Esimerkiksi syksyn budjettiriihessä tekemämme lukuisat ilmastopäätökset eivät siis vielä näy sen arvioissa, mutta Ilmastovuosi-

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

kertomus 2020 osoittaa, että ilmastopolitiikalla on päästy aiemmin asetettuihin tavoitteisiin. Suomi on saavuttamassa vuosille 2020 ja 2030 asetetut EU:n päästövähennystavoitteet, mutta on kuitenkin syytä huomata, että EU:n vuoden 2030 päästövähennystavoitetta ollaan parhaillaan päivittämässä, jotta kunnianhimo saadaan vastaamaan paremmin Pariisin sopimusta. Työtä täytyy siis jatkaa ja tahtia kiristää.

Vuoden 2019 pikaennakkotietojen mukaan Suomen kokonaispäästöt vähenivät viime vuonna noin 6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna, päästökauppasektorin päästöt vähenivät 11 prosenttia ja päästökaupan ulkopuolella päästöt vähenivät 2 prosenttia mutta ylittivät hieman EU:n asettaman vuotuisen päästökiintiön. Päästöjen nopea väheneminen päästökaupan piirissä johtuu ensisijaisesti fossiilisten polttoaineiden, erityisesti kivihiilen, käytön pienentymisestä. Maankäyttösektorin nettonielu oli pikaennakkotiedon mukaan 17,4 megatonnia. Nettonielu vahvistui siis viime vuonna selvästi verrattuna edellisvuoteen, jolloin nielu oli ennätyksellisen alhainen, vain 10,3 megatonnia. Nielun muutokset heijastuvatkin suoraan muutoksiin hakkuumäärissä, joiden vaihtelut voivat olla merkittäviä vuodesta toiseen. Vaikka vuoden 2019 pikaennakkotietojen mukaan Suomi ylittäisi niukasti vuotuisen päästökiintiönsä, Suomi näyttäisi kuitenkin saavuttavan vuodelle 2020 EU:ssa asetetun taakanjakosektorin päästövähennysvelvoitteen. Nykyisen arvion mukaan Suomelle olisi siis jäämässä jonkin verran ylimääräisiä yksiköitä jaksolla 2013—2020, ja näin ollen Suomi saavuttaisi koko kaudelle 2013—2020 asetetun velvoitteen.

Myös jakson 2021—2023 päästövähennystoimet on mitoitettu siten, että taakanjakosektorin päästövähennysvelvoite voidaan täyttää. Tarvittavat toimet on määritelty keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa. Osa näistä toimista on jo toimeenpantu, mutta osan toimeenpano on vielä kesken. Sen tiedämme, että jo tehdyt toimet eivät vielä riitä tavoitteen saavuttamiseen vaan sen saavuttaminen edellyttää vielä uusia päätöksiä. Erityisesti liikennesektorilla tarvitaan lisää toimia, jotta tavoite liikenteen päästöjen puolittamisesta vuoteen 2030 mennessä saavutetaan. Tarvittavia lisätoimia on seuraavan kerran tarkoitus määritellä liikenne- ja viestintäministeriön johdolla laadittavassa fossiilittoman liikenteen tiekartassa, joka valmistuu loppuvuodesta.

Vuosikertomuksessa on tarkasteltu myös kulutusperäisiä päästöjä. Kotitalouksien hiilijalanjälki on käytettävissä olevien tietojen mukaan jälleen kasvussa. Suomen ympäristökeskuksen, Syken, selvityksen mukaan Suomen kulutusperäiset päästöt ovat lisääntyneet 12 prosenttia vuodesta 2000 vuoteen 2016. Kehityksen taustalla on erityisesti kulutusmenojen kasvu.

Kokonaisuudessaan näyttää selvältä, että nykyiset ja suunnitellut toimet eivät riitä vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseen vaan tarvitaan merkittävästi lisää päästövähennyksiä. Myös hiilinielut ovat keskeisessä roolissa hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamisen kannalta. Tarvittavia uusia toimia tullaan tarkastelemaan paraikaa valmistelussa olevassa ilmasto- ja energiastrategiassa sekä uudessa keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa. Näiden on tarkoitus valmistua syksyllä 2021. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa taas arvioidaan uusia politiikkatoimia maankäyttösektorin nettonielun vahvistamiseksi.

Ilmastolakia ollaan parhaillaan uudistamassa, ja on tärkeää, että sen yhteydessä vahvistamme ilmastovuosikertomusta niin, että siitä tulee vuosittainen kaikki sektorit kattava kokonaisuus, jonka avulla voimme vuosittain seurata hiilineutraalisuustavoitteen 2035 ja muiden ilmastotavoitteidemme toteutumista sekä politiikkatoimien riittävyyttä.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sitten mennään keskusteluun.

18.15 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Ilmastovuosikertomusta lukiessa on vaikea uskoa, että kyseessä on valtiopäivillä käsiteltävä asiakirja eikä harhainen päiväkirja, jossa Suomi kuvittelee olevansa Euroopan päästövähennyskuningas. Jakomielisyys kuvaa julkista taloutta koskevan puheen ja tämän ilmastostrategian suhdetta. Kansalle luvataan talouden kasvua kaiken maksamiseksi. Samaan aikaan ilmastotavoitteilla kurjistetaan taloutta ja kansaa. Hallituksen uuskielessä tätä kutsutaan reiluksi siirtymäksi.

Poimin tässä tarkasteluun kolme sektoria: liikenteen, maatalouden ja kotitalouksien kulutuksen.

Jakomielisyys jatkuu liikenteen päästötavoitteiden arvioinnissa. Kuvitellaan, että tavoitteet sähköautojen määrästä saavutetaan helposti. Silti Suomen autokanta jatkaa itsestään vanhenemistaan. Sairas ei tule järkiinsä kepillä lyömällä. Suomalaiset eivät pysty uudistamaan autojaan tavoitteiden vaatimassa yhä kiihtyvässä tahdissa, vaikka kuinka verotettaisiin. Joukkoliikenteen parantaminen koskee ainoastaan taajama-alueita, ja tulokset ovat kohtuullisen vaatimattomia.

Maatalouden suhteen hallinnon pitäisi viimeinkin ymmärtää, että maatalouden harjoittajat eivät voi jäädä keskenään sille maaseudulle pyörittämään ruokatuotantoa. Tulemme tarvitsemaan joka ainoan peltotilkkumme, ja kaikkialla, missä maata viljellään, pitää olla toimiva infra, toimivat palvelut ja hyvä yhteisö. EU:ssa pärjäämisen vaatima keskittyminen ja erikoistuminen on ajanut ruuan alkutuotannon pääoma- ja kulurakenteen sellaiseksi, ettei se kestä enää minkäänlaisia ideologioita lisärasitteita. Koronamaailmassa Suomen päämielenkiinnon tulisi olla elintarvikehuollon varmistamisessa.

Kotitalouksien kulutus, jota täälläkin on kritisoitu, on se moottori, jonka turvin kehittyneissä maissa pystyy elämään enemmän ihmisiä kuin metsästäjä-keräilijäkulttuureissa. Nyt yhteiskunta on polvillaan bruttokansantuotteen muutaman prosentin laskun vuoksi. Ilmastopolitiikan tavoite on laskea kansalaisten hiilijalanjälkeä keskimäärin 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Tässä aikataulussa näissä tavoitteissa pysyminen edellyttäisi Pohjois-Korean elintason siirtymistä. Suomessa onkin käynnissä vihreiden politiikan elävä demonstraatio. Askeleet kulkevat tosi rivakasti kohti elintason romauttamista. [Tuomas Kettunen: Pelottelua!]

Arvoisa puhemies! Entäs näiden ilmastotoimien vaikuttavuus? Surullisinta on kuvaus sopeutustoimien kiireellisyydestä eli siitä, miksi me ajamme yhteiskuntaa alas. Sään ja vesiolojen ääri-ilmiöistä koituvat taloudelliset menetykset ovat kuulemma kasvussa, mutta tarkkaa tietoa ei ole saatavilla. Kaikkia merkittäviä ilmastoriskejä ei ole tunnistettu. Konkreettisin uhkakuva muodostuukin vuosikertomuksen mukaan hulevesitulvista ja haitallisten vieraslajien leviämisestä.

Arvoisat kansanedustajat, miettikää hetki, mikä yhteys ilmastonmuutoksella on hulevesitulviin ja vieraslajeihin. Hulevesitulvat johtuvat puhtaasti maankäytöstä. Vieraslajit leviävät pääosin ihmisten toimesta. TVL kylvi tunnetuimman vieraslajin lupiin tienvarsiin tietoisesti ja huolellisesti valitulla siemensekoituksella. Nyt syyttömien maanomistajien pitäisi nyppiä ne pois.

On teeman sopien surrealista, että ilmastopolitiikan vaikuttavuutta arvioidaan hiilineutraalisuustavoitteisiin nähden, ei ollenkaan todellisten tai kuviteltujen uhkien torjumiin nähden. Tosiasiassa: vaikka Suomi lopettaisi kaikki hiilidioksidipäästönsä huomenna, sillä ei olisi ilmastoon mitään vaikutusta. Jos nykypolitiikka ja nykymeno jatkuu ja

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

kiihtyy, on vuonna 2030 näistä vuosikertomuksista muodostunut päiväkirja, jossa kerrotaan, miten ollaan jouduttu itseaiheutettuun lamaan.

18.20 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa puhemies! Viime vuonna eduskunnassa käsiteltiin sarjassaan ensimmäistä ilmastovuosikertomusta. Valitettavasti kertomuksen johtopäätös on edelleen sama: suunnitellut toimet eivät ole riittäviä hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseksi.

Kertomuksen politiikkatoimista näemme, että taakanjakosektorin osalta liikenteen päästökehitys on aivan suomalaisen ilmastopolitiikan ytimessä. Kertomuksessa luetellaan peräti 16 liikennesektorin politiikkatoimea, joihin lukeutuu muun muassa raiteita, biokaasua ja lihasvoimalla tehtyjä matkoja.

Koronaepidemia on osoittanut, että kansakuntamme kyllä kykenee nopeisiin ja tehokkaisiin toimiin, kun uhka on tarpeeksi konkreettinen ja tulee tarpeeksi lähelle ihmistä. Ilmastomuutos saattaa tuntua kaukaiselta ja epämääräiseltä, mutta se uhkaa jo nyt tuhansien eliölajien olemassaoloa. Ilmastohätätilan julistaminen voisi tuoda ilmastokriisiin kaivattua konkretiaa ja muistutuksen siitä, minkä tämä kertomuskin meille paljastaa: meidän on kyettävä tekemään enemmän.

Arvoisa puhemies! Toinen ilmastovuosikertomuksen suurista johtopäätöksistä on se, että vaikuttavia toimia on tehtävä ihan jokaisella yhteiskunnan sektorilla. Liikenne on vain yksi osa kokonaisuutta. Tarvitaan uuden polven maataloutta, ilmastoystävällistä asumista ja rakentamista, kiertotaloutta ja tarkkuutta julkisiin hankintoihin kulutuksen vähentämistä unohtamatta.

Myös kunnilla on ilmastomuutoksen torjunnassa merkittävä rooli — voisi jopa sanoa, että kunnat ovat ilmastotekojen suhteen avainasemassa. Kunnille on tarjottava tukea ja työkaluja ilmastotyöhön. Lisäksi tarvitaan toki rohkeita kuntapäätäjiä. Hiilineutraalisuustavoitteen kannalta myös päästökauppaan kuuluvien sektorien kehityksellä on kiire. Teollisuuden ja energiantuotannon päästöt on saatava alas samalla, kun nostamme maankäyttösektorin hiilinielut ylös.

Arvoisa puhemies! Ilmastovuosikertomus sisältää siis tiedot paitsi Suomen päästökehityksestä myös tavoitteiden saavuttamisen edellyttämistä lisätoimista. Näitä lisätoimia esitetään muun muassa uudessa energia- ja ilmastostrategiassa ja maankäyttösektorin ilmastotohjelmassa, joiden on tarkoitus valmistua ensi vuoden aikana. Tarvittavien toimien lista on pitkä, ja tavoitteeseen on matkaa vielä satojatuhansia hiilidioksiditonneja. Suunta on kuitenkin vihdoinkin oikea, ja hallitus on sitoutunut tekemään aitoja ilmastotekoja. Esimerkiksi ensi vuoden talousarvio, josta tässä salissa on viime päivät kiivaasti keskusteltu, sisältää monta hyvää päätöstä kohti hiilineutraalia Suomea.

Samalla kun muutoksia tehdään, meidän on pidettävä kaikki mukana. Vihreät ajavat reilua muutosta, joka pitää sisällään sosiaalisen ja alueellisen oikeudenmukaisuuden. Kestävän kehityksen on oltava kaiken päätöksenteon lähtökohtana, ja myös tämä näkökulma on otettu ilmastovuosikertomuksessa hyvin huomioon.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sitten siirrytään debattivaiheeseen. Olkaa hyvä, käykää omalta paikalta varaamassa puheenvuoro V-painikkeella.

18.23 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että tämä ilmastovuosikertomus käydään läpi taas kerran. Tämä on toinen historiassaan.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Kiinnittäisin huomiota erikoisesti siihen, että liian paljon meillä Suomessa painotetaan näissä ilmastoasioissa päästöjen määrää. Meidän liikenteemme päästöt ovat luokkaa suurin piirtein noin 12 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia — saattaa olla hieman yli jo, mutta kuitenkin taso on oikea. Mutta jos me haluaisimme aidosti tämän homman hoitaa niin, että meidän kansalaisillemme aiheutuisi mahdollisimman vähän kustannuksia, miksi me emme halua lähteä sille tielle, vaan vastustetaan kaikin keinoin? Laittamalla suoalueilla tuhkalannoitus kuntoon me saisimme ravinteiden liikkeet vähän pysäytettyä sinne suole, metsän kasvun paranemaan, hakkuumääriä lisättyä, työmäärää kasvatettua eikä tulisi mitään turhia kustannuksia ja ennen kaikkea saisimme omat hiilitaseemme aidosti kuntoon. Tämä jatkuva erilaisilla suojeluhankkeilla elinkeinojen alas ajaminen tulee Suomelle niin kalliiksi, että meillä kohta... [Puhemies koputtaa] Kuka haluaa laskea elintasoja, ilmoittautukoon heti.

18.24 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä ilmastovuosikertomus on tärkeää työkalu, jonka avulla eduskunta, kansalaiset ja kaikki yhteiskunnan toimijat voivat seurata ilmastopolitiikan riittävyttä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Kiitos ympäristöministeriölle vuosikertomuksen kehittämisestä saadun palautteen perusteella.

Vuosikertomus kertoo meille, että nykyiset ja suunnitellut toimet eivät riitä asetetun hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseen. Vajetta on noin 15 megatonnin verran. Uusia päästövähennystoimia tarvitaan kaikilla sektoreilla. Vuosikertomus osoittaa, että esimerkiksi liikenteen ja maatalouden päästöt vähenevät aivan liian hitaasti. Päästövähennysten lisäksi hiilinieluilla on keskeinen merkitys hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamisessa. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa tullaankin arvioimaan politiikkatoimia nettoneielun vahvistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Ilmastovuosikertomuksen roolia tulee edelleen vahvistaa ilmastolain uudistuksessa ja vakiinnuttaa se työvälineeksi [Puhemies koputtaa] ilmastopolitiikan seurantaan [Puhemies: Kiitoksia!] niin meille päättäjille kuin kaikille kansalaisille.

18.26 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että vuosikertomusta todella on nyt kehitetty, ja on myös ilo huomata, että edellisellä hallituskaudella asetettuihin päästövähennystavoitteisiin ollaan pääsemässä.

Ministeri mainitsi tuossa, että kaikkia nyt hallituksen tekemiä uusia päätöksiä ei tässä ole vielä huomioitu. Toivottavasti ne nyt osaltaan sitten helpottavat tavoitteisiin pääsemistä. Kuitenkin on hyvä muistaa se, että tässä nimenomaan mitataan sitä oikeata asiaa eli sitä, kuinka paljon ne päästöt vähenevät. Ja sen pitäisi aina olla se ilmastopolitiikan mittari, ei siihen käytetyn rahamäärän.

Liikenteen päästöjen vähentäminen on edelleen murheenkryyni. Itse ajattelen, että siihen voidaan päästä kolmella keinolla: Uudistetaan autokantaa vähäpäästöisemmäksi, muutetaan nykyisten autojen käyttämää polttoainetta vähäpäästöisemmäksi — keinoja on, mutta niitä voisi olla vielä lisää — ja toisaalta joukkoliikenteen käyttömahdollisuuksien parantaminen, joukkoliikenteen kulkutapaosuuden lisääminen kaupungeissa. [Puhemies koputtaa] Kaikkiin näihin löytyy hyviä kannusteita, [Puhemies: Kiitoksia!] toivottavasti hallitus [Puhemies: Aika!] nyt tekee niitä.

18.27 Lulu Ranne ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun viittasin tuossa pidemmässä puheenvuorossa Pohjois-Koreaan, niin olin ihan tosissani. Tämä keskustelu ja

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

tilanne, mikä on ollut tässä alkuvuodesta ja koronan ensimmäisessä aallossa, on itse asiassa vähän niin kuin semmoinen suuntaa antava näyte siitä, mihin tässä ollaan menossa, jos Suomi halutaan nostaa ilmastojohtajaksi: meillä ei liikuta, meillä ei kuluteta, meillä ei tehdä paljon mitään. Eli jotta meillä ylipääntänsä pystyttäisiin pääsemään näihin tavoitteisiin, niin meillä pitää olla järkevää kuluttamista, meillä pitää olla sellaista toimintaa, joka ruokkii tätä yhteiskuntaa, ei sellaista, joka vie asukkailta, ihmisiltä suusta leivän. Puhutaan paljon julkisista hankinnoista, ja sellainenkin ihan fakta: julkinen hankinta, jota ei toteuteta, esimerkiksi rakennushanke, on juuri sellainen, mitä [Puhemies koputtaa] viherpunaiset haluavat.

18.28 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! — En provosoidu. — Valtioneuvosto antoi todellakin lajissaan toisen ilmastovuosikertomuksen kesäkuussa eduskunnalle, mutta se on pitkälti koronan johdosta vasta tänään täällä meillä lähetekeskustelussa. Sanna Marinin hallitusohjelman tavoitteena on hiilineutraali Suomi 2035, ja ilmastotokejojen ja -toimien hyväksyttävyyys vaatii sen, että energia- ja ilmastopolitiikan tulee aina perustua tutkittuun tietoon ja perusteltuihin arvioihin politiikan kustannuksista ja kokonaisvaikutuksista.

Kun lukee tämän ilmastovuosikertomuksen, sieltä on helppo havaita se, missä olemme onnistuneet ja missä edelleen on kovasti kirittävää. Suomen päästöt ovat vähentyneet päästökauppasektorilla merkittävästi, samoin jätteiden käsittelyn ja rakennusten lämmityksen päästöjä on onnistuttu vähentämään, myös maankäyttösektorin nettonielu on kasvanut vuonna 2019, mutta kirittävää meillä on edelleen maatalouden ja liikenteen päästöissä.

Kun tätä työtä jatketaan, talouteen, työllisyyteen ja ekologisiin vaikutuksiin on aina päätöksenteossa [Puhemies koputtaa] ja keskustelussa liitettävä [Puhemies: Aika!] sosiaaliset, erityisesti tulonjakoon liittyvät vaikutukset.

18.29 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ympäristökriisi, johon ilmastomuutos kuuluu, on meidän aikamme suurin haaste ja haaste, josta meidän tulee muistamaan ja jossa me emme saa epäonnistua. Riippumatta siitä, mitä perussuomalaiset täällä nyt sanoo tai toivoo, niin tämä hallitus on ohjelmassaan sitoutunut tekemään nämä tarpeelliset ja riittävät ilmastotoimet. No, mikä sitten on riittävää? Riittävää on se, että me teemme meidän oman osamme siinä, että maailman keskilämpötilan nousua voidaan rajoittaa tähän 1,5 asteeseen. Ja haluaisin sanoa perussuomalaisille, että kyllä tämä on myös meidän etumme. Mikä voisi olla parempi vientituote kuin hiilinegatiivinen hyvinvointivaltio? Keskeistä on nyt se, että hallitus vielä päättää näistä tarvittavista lisätoimista, ja siihen mielelläni hallitusta kiritän.

Täällä hyvin tuotiin esille, että erityisesti liikenteen ja maatalouden osalta näitä toimia tarvitaan. Ajattelen, [Puhemies koputtaa] että tämä on haasteen lisäksi mahdollisuus.

18.30 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Det är väldigt glädjande att den här klimatårsberättelsen visar att vi har lyckats minska på utsläppen under 2019. Vi har redan gjort mycket, men för att uppnå målen till 2030 krävs förstås många åtgärder.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Tässä on tullut esille, että päästöt ovat vähentyneet 2019, ja hyvä niin, mutta tekemistä vielä on. Kysyisin ministeriltä, että kun näitä mittareita on monenlaisia, millaisia mittareita hän kaipaasi tuleviin ilmastokertomuksiin.

18.31 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkisten hankintojen tulisi tukea kestävyystavoitteita, mutta osaamispuitteita julkisten hankintojen toteuttamisessa on tällä hetkellä paljon. Hyvänä apuna tässä edistämässä on ollut kestävien ja innovatiivisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus KEINO, jossa on laajasti mukana eri asiantuntijatahoja. KEINOn tavoitteena on edistää julkisten hankintojen tunnistamista ja aktiivista käyttöä johtamisen välineenä sekä auttaa hankintayksiköitä jakamaan avoimesti tietoa omista kokemuksistaan ja oppimaan toinen toisiltaan. Lisäksi KEINO tarjoaa tietoa seurantamittareista.

KEINO-osaamiskeskukselle osoitettu rahoitus on päättymässä keväällä 21. Jos halutaan lisätä ympäristöystävällisiä hankintoja Suomessa, on KEINOLle löydettävä jatkorahoitus. Talousarviossa sitä ei valitettavasti ollut. Ministeri Mikkonen, löytyykö KEINOLle varmasti jatkorahoitusta?

18.32 Heikki Vestman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomihan on edelläkävijä, mitä tulee päästöjen vähentämiseen. Me kuulumme kouralliseen maailmanmaista, jotka ovat onnistuneet absoluuttisesti vähentämään päästöjä. Ja mikä Suomen merkitys globaalisti on, niin se voi olla erityisesti se, että täällä kehitetään sellaista teknologiaa, jota voidaan viedä maailmalle ja auttaa myös niitä kaikkein saastuttavimpia maita tekemään oma osansa.

No, ydinvoima on merkittävä suomalainen ilmastoteko. Kun Olkiluoto 3 -reaktori käynnistyy, niin se tulee nostamaan Suomen sähköntuotannon päästöttömyyden nykyisestä 80 prosentista 90 prosenttiin ja tulee vaikuttamaan myös siihen, että kalleinta ja saastuttavinta tuotantoa ajautuu pois markkinoilta myös hiilenmustassa Virossa ja jopa Puolassa. Haluan kysyä ilmastoministeriltä: oletteko valmiita nyt voimallisesti tukemaan sitä, että ydinvoima saadaan sisällytettyä EU:ssa tähän kestäväen rahoituksen taksonomiaan? Teollisuuden sähköistyessä [Puhemies: Aika!] ydinvoiman tarve tulee lisääntymään Suomessa.

18.33 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskusta suhtautuu ilmastokysymyksiin hyvin ratkaisuhakuisesti. Ja ei ole salaisuus, että haluamme tehdä ilmastoratkaisut alueellisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukaisesti. Ilmastomuutos saadaan torjuttua vain ja ainoastaan silloin, kun ilmastomuutoksen vastaisilla toimilla on kansalaisten hyväksyntä. Ja totta kai kyse on myöskin ylisukupolvisuudesta. Tuleville sukupolville on, totta kai, turvattava hyvä tulevaisuus.

Puhemies! Pidän viisaana sitä, että hallitus kohdistaa määrärahoja esimerkiksi maatalouden ilmastoviisaisiin investointeihin. Tulevan rahoituskauden aikana tavoitellaan siis 80 miljoonan euron kohdentamista maatalouden investointeihin, jotka vähentävät maatalouden ilmastopäästöjä.

On tosiasia, että ilmastomuutos haastaa kotimaista ruoantuotantoa. Tämä korona-aika on todellakin [Puhemies koputtaa] opettanut, [Puhemies: Kiitoksia!] mikä merkitys on kotimaisella ruoantuotannolla.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

18.34 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä välillä tuntuu, että elämme ei vain eri maissa vaan eri palloilla, kun perussuomalaisten edustajia kuuntelee. On vastuutonta sulkea silmät tiedolta ja lietsoa pelkoa.

Kiitos tietoon pohjaavasta ilmastovuosikertomuksesta, se on selkeä. Nykyiset suunnitellut toimet eivät riitä vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseen. Viesti kerrotaan tällä kertaa paremmin kuin edellisessä kertomuksessa. Arvion mukaan nykyisistä ja suunnitelluista ilmastotoimista huolimatta päästöt olisivat vuonna 2035 noin 36 hiilidioksidiekvivalenttia, siis megatonnia. Kun hiilinielun arvioidaan olevan samana vuonna noin 21 megatonnia, on kuilu hiilineutraalisuuteen noin 15 megatonnin suuruinen. [Puhemies: Kiitoksia!] Muutama... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

18.35 **Lulu Ranne ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä mainittiin erikseen keino. Voisin todeta sellaisen — olin itsekin jossain vaiheessa työelämäni tähän sekaantunut, pääsin sitä seuraamaan aika läheltä, ja julkisten hankintojen osalta, niitähän on 35 miljardia vuosittain, erityisesti tällaisessa tilanteessa, jossa meillä ei ole rahaa, meillä ei ole resursseja, me — julkinen talous, kunnat, valtio — olemme erittäin suurissa vaikeuksissa, ja jos tässä tilanteessa lähdetään tekemään tarjouspyyntöjä, joissa huomioidaan esimerkiksi hiilidioksidipäästöt erikseen, ihan lisätään sitä byrokratiaa, lisätään vaikeusastetta, lisätään myöskin niille tarjouksien antajille sitä vaikeusastetta, niin kyllä menevät aika hukkaan ne rahat ja ne resurssit.

Niillä teoilla, mitä täällä tehdään, pitää olla hyvää vaikutusta, positiivista vaikutusta, meidän terveyteemme, meidän hyvinvointiimme, siihen ihan välttämättömään, siihen akuuttiin toimintaan, jota täällä koko ajan ollaan ajettu alas.

Jos Suomen [Puhemies: Kiitoksia, aika!] taloudessa... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

18.36 **Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä keskustelusta tulee vähän mieleen semmoinen vanha sammakkovertaus, jossa sanotaan, että jos sammakon laittaa levyille, jonka kääntää päälle, niin se pysyy siinä ja polttaa itsensä, mutta jos sen laittaa kuumalle levyille, niin se loikkaa siitä pois.

Jos me mietimme ilmastopolitiikkaa, niin meidän yksinkertaisesti pitää löytää niitä keinoja, jotka ylittävät hallintorajat paremmin. Mielestäni tämä raportti on siinä mielessä hyvä, että se näyttää, missä me olemme onnistuneet ja missä meillä on vielä haastetta.

Jos ja kun tavoitteena on hiilineutraalius vuonna 2030, niin esimerkiksi liikenteellä on iso merkitys. Samaan aikaan me tiedämme, että me olemme iso maa, mahdollisuudet eri puolilla Suomea julkiseen liikenteeseen ovat hyvin erilaiset, ja samalla me tiedämme sen, että siirtyminen päästöttömään liikkumiseen ei ole ihan nopeaa kaikkien kohdalla. Ja silloin me joudumme käyttämään myös euroa konsulttina, koska se ohjaa meidän käyttäytymistämme. Mutta samaan aikaan meidän pitäisi olla innovatiivisia ja luovia ja löytää myös niitä kompensaaion [Puhemies koputtaa] mahdollisuuksia, [Puhemies: Kiitoksia!] jotta ilmastopolitiikka olisi sosiaalisesti kestävä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Myönnän vielä nämä nyt varatut kymmenen vastauspuheenvuoroa, ja sitten sen jälkeen mennään puhujalistalle.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

18.38 **Matias Mäkynen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa todeta, että päästöt ovat vähentyneet merkittävästi erityisesti päästökauppasektorilla ja myöskin nettonielumme on kasvanut vuonna 2019. Tärkeä tavoite hiilineutraalista Suomesta vuonna 2035 on lähempänä, mutta lisätoimia tarvitaan.

Yksi esimerkki lämmöntuotannon sektorilta on se, että turpeen vähentyessä on tärkeää, ettemme vain lisää biomassan polttoa vaan otamme käyttöön erilaisia lämmöntuotannon muotoja. Yksi innovatiivinen tapa on ollut Vaasassa käyttöön otettu uusi, jopa maailman suurin lämpöenergiavarasto: vanha öljysäiliö täytettiin vedellä, ja sinne on nyt säilötty 4—20 vuorokauden lämpö.

On toisaalta tärkeää huolehtia myös siitä, että Suomen kädenjälki ilmastotyössä näkyy maailmalla nykyistä vahvemmin, ja sen takia tarvitsemme panostuksia tutkimukseen ja kehitykseen yhdessä elinkeinoelämän kanssa. Ilmastotoimet ovat siis parhaimmillaan myös työllisyystoimia. Uudet investorit vaativat vihreää, puhdasta sähköä, ja siksi esimerkiksi merituulivoiman esteiden purkaminen on tärkeä ilmastotoimi [Puhemies koputtaa] ja työllisyystoimi. Haluaisin kuulla ministeriltä näistä.

18.39 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen ilmastopoliittinen linja kyllä herättää suurta huolta siinä mielessä, että me olimme taloudellisissa vaikeuksissa jo ennen koronakriisiä ja nyt me olemme entistä suuremmissa talousvaikeuksissa. Jo pitkään tilanne on ollut sellainen, että teollisuuden investoinnit pakenevat Suomesta, ja kun investoinnit pakenevat Suomesta, niin pitkällä tähtäimellä, tai jopa vähän lyhyemmälläkin, lähtevät myös työpaikat. Nythän näitä yt-neuvotteluja on nähty. Sitteen kun lähtevät työpaikat, ei enää ole maksajia näille ilmastotoimille, ja mitä me sitten teemme? Olemme täysin puilla paljailla. On kestävämpiä, että Suomi sitoutuu kilpailijamaitaan tiukempiin ilmastotoimiin. Emme me ainakaan voi niitä nopeammin tehdä kuin muut vastaavat maat Euroopassa. Sen lisäksi Suomi on pitkien etäisyyksien kylmä maa, jossa tarvitaan liikennettä ja lämmitystä. Viimeinen virheemme olisi luovuttaa päätösvalta metsien hoidosta Eurooppaan EU:lle ja suostua siihen, ettei metsiämmeäkään hyväksyttäisi hiilinieluiksi. Siinä menisi meidän teollisuudeltamme viimeinenkin raaka-aine.

18.40 **Tuomas Kettunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskusta lähtee ratkaisemaan ilmastoon liittyviä haasteita pelkän voivottelun tai tiedevastaisuuden sijaan. Se on kuulkaa niin, että suomalaiset maanviljelijät ovat ilmaston pelastajia. Niin kuin edustaja Hoskonen sanoi, suomalainen metsätalous, se on ilmaston pelastaja, ja suomalainen metsäteollisuus pelastaa ilmastoa.

Tässä arvoisa ministeri toi esille fossiilittoman liikenteen tiekartan. Keskustahan pitää erittäin tärkeänä, että biopolttoaineiden osuus liikenteessä kasvaa. Esimerkiksi biokaasu tarjoaa suuria mahdollisuuksia sekä päästöjen vähentämiseksi että myös tuo uusia tulonlähteitä alueille. Biokaasulla toimivien autojen osuutta liikenteessä pitääkin rajusti lisätä.

18.41 **Mikko Kinnunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ilmastovuosikertomus avaa meille näkymiä ja antaa eväitä arkijärkiseen ilmastopolitiikkaan. Päästöt ovat vähentyneet. Voimme viedä osaamistamme ja teknologiaa sinne, missä saatutetaan eniten.

Hallitus kohdistaa ratkaisukeskeisesti määrärahoja maatalouden ilmastoviisaisiin investointeihin. Ilmastonmuutosta hillitään maataloudessa esimerkiksi edistämällä talviaikaista

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

kasvipeitteisyyttä, luonnonhoitopelteja ja viljelyn monipuolistamista. Myös ruoantuotannon kannalta on tärkeää, että pidämme peltomaan mahdollisimman hyvin tuottavana. Ruoantuottajat ovat vastuullista väkeä, joka haluaa kehittää tuotantoa yhä kestävämpään suuntaan. Tähän tarvitaan jatkuvaa oppimista, jonka toteuttaminen tulee antaa toisen asteen koulutuksen pysyväksi tehtäväksi.

18.42 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ilmastomuutos haastaa ruoantuotantoa, ja Suomen merkitys ruoantuottajana kasvaa samalla, kun kuivuus lisääntyy merkittäväillä ruoantuotantoalueilla. Yhteinen huoli on, miten saamme ruokittua kasvavan väestön maailmanlaajuisesti. Suomen täytyy pitää huolta omasta ruokaturvastaan, ja se tarkoittaa ruoantuottajien tukemista työssään niin, että heillä on mahdollisuudet harjoittaa kannattavasti elinkeinoa.

Kysynkin nyt vastuuministeriltä: kannatko te huolta siitä, että maataloustuottajien määrä koko ajan vähenee Suomessa, ja mitä keinoja te näkisitte ympäristöhallinnon osalta edistää maatalouden kannattavuutta?

18.43 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten täällä on moni tuonut ilmi, niin ilmastomuutos on aikamme suurin haaste. Toki meillä on nyt tällä hetkellä muitakin haasteita, mutta se ei poista sitä, että tähänkin haasteeseen on kyettävä vastaamaan, ja Suomi tekee siinä hyvää työtä. Itse asiassa se, minkä vuoksi meiltä teollisia investointeja mahdollisesti muualle lähtee, ei kyllä johdu näistä toimista vaan aivan muista asioista, esimerkiksi siitä, että meillä työvoimakustannukset ja verotus saattavat olla kilpailijamaitamme korkeammalla.

Haluan kuitenkin todeta, että niillä tavoitteilla on toki tärkeä roolinsa mutta vielä tärkeämpiä ovat ne toimet, mitä tehdään päästöjen vähentämiseksi, ja siinä hallituksella on vielä tekemistä, kuten moni täällä on todennut.

Haluaisin, että kaikki kiinnittäisivät kuitenkin huomiota niihin ratkaisuihin, jotka ovat onnistuneet. Esimerkiksi Vantaan Energia tulee luopumaan fossiilisista polttoaineista vuonna 26 varmasti pitkälti tekemämme kivihiili kiellon [Puhemies: Kiitoksia!] ansiosta ja toisekseen luopumaan turpeen poltosta... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

18.44 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, mikä on tämän asian tausta, on se, että ilmastolain mukaan valtioneuvosto toimittaa kerran vuodessa tämän ilmastovuosikertomuksen tänne eduskuntaan ja tällä ilmastovuosikertomuksella seurataan päästökehitystä sekä keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan, niin sanotun KAISUn, toteutumista. Vaikuttaa todennäköiseltä tai se on luettavissa, että Suomi saavuttaa jaksolle 2013—2020 asetetun vähennysvelvoitteen. Myös jakson 2021—2030 päästövähennystoimet on suunniteltu siten, että velvoite täytetään riittävällä varmuusmarginaalilla.

Kuten ministeri Mikkonenkin totesi, niin tässä kohdin on syytä huomioida, että jo toimeenpannut ja suunnitellut toimet eivät kuitenkaan ole riittäviä kansallisen hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseen, ja tämän vuoksi meidän pitää tehdä vielä rutkasti töitä. Elikkä tässä mielessä tämä työ jatkuu, ja sen on jatkuttava niin, että se perustuu aina tutkituun tietoon.

Sitten kun puhutaan ilmastopolitiikasta, niin en itse käsitä sitä, ettei ajatella, että ilmastopolitiikan toimet ja haasteet tarjoavat myös ihan äärettömän paljon uutta työtä, [Puhe-

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

mies koputtaa] mahdollistavat uutta teknologiaa [Puhemies: Aika!] ja sitä kautta myös vientiä.

18.45 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alueilla, kaupungeilla ja kunnilla on ilmastotavoitteiden saavuttamisessa suuri rooli. Ilmastovuositiedotuksen mukaan ilmastotyö monessa kunnassa on päässyt hyvään vauhtiin. Monet Suomen kunnat ovat jo sitoutuneet kunnianhimoisiin ilmastotavoitteisiin ja laatineet hiili-neutraaliutta edistäviä strategioita ja tiekarttoja.

Kuntien väliset erot ovat kuitenkin suuret, ja kokonaisuudessaan Suomen kuntien päästöt eivät ole vähentyneet niin paljon kuin toivoisi. Jotta saadaan kaikki kunnat mukaan, kuntien hankintaosaamiseen tulee saada vahvistusta, ja täällä jo pari kertaa mainittu KEI-NO on ollut kunnille erittäin hyvä ja tarpeellinen apu tässä työssä, kun kunnat lähtevät vie-mään eteenpäin tätä ympäristöystävällisten hankintojen kehittämistä.

Kunnat haluavat edistyä tässä työssä. Suurin osa kunnista suhtautuu erittäin myönteises-ti tähän asiaan, mutta ne tarvitsevat apua, koska tämä on uusi asia.

18.46 Heikki Vestman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilman autokan-nan merkittävää uudistamista liikenteen päästöjä ei saada vähennettyä, koska valtaosa meistä suomalaisista välttämättä autoa tarvitsee: me tarvitsemme sitä mennäksemme töi-hin, hallitaksemme arkea. Tällaisella kurittavalla linjalla liikenteen päästöt eivät yksinker-taisesti vähene, ja tämä tosiseikkahan on todettu tuolla ilmastovuositiedotuksessa. Sen mukaan ”liikenteen sektorin keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman toimen-piteistä toimeenpanematta ovat toimenpiteet autokannan uudistamiseksi”. Tavoiteurasta on jääty pahasti jälkeen, autokanta jatkaa vanhenemista ja on jo valmiiksi Pohjoismaiden vanhin. Eli ei kurittamalla vaan sallimalla entistä useamman suomalaisen hankkia vähem-pipäästöinen auto — tämä on se linja, jolla liikennesektorin päästöjä saadaan vähennettyä. Haluan ministeriltä kysyä: minkä takia tämä hallitus ei poista autoveroa, [Puhemies koput-taa] kun tiedetään, [Puhemies: Kiitoksia!] että se on ainoa tehokas keino?

18.47 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutama huoli, joita kertomuksesta nousee:

Liikenteen päästöt vähenivät vihdoin, mutta vain vähän. Erityisesti liikennesektorilla tarvitaan uusia toimia, jotta tavoite liikenteen päästöjen puolittamisesta vuoteen 2030 men-nessä saavutetaan.

Kertomuksessa tarkasteltiin myös kulutusperäisiä päästöjä. Ne ovat kasvusuunnassa. Miten voimme näihin parhaiten vaikuttaa?

Emme saa unohtaa myöskään maankäyttösektorin ja nielujen merkitystä kokonaisuu-den kannalta. Vaikka päästöjen vähentäminen on oleellista, on myös pidettävä huoli siitä, että nettonielut eivät vähene tai suuresti heittele vuodesta toiseen. Dramaattinen nielujen heittely voi vesittää Suomen hiilineutraalisuustavoitteet. Pidetään siis hakkuutaso suunni-telmallisena ja maltillisena.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sitten ministeri Mikkonen, 3 minuuttia. Sen jälkeen siirrytään puhujalistalle.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

18.48 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen: Kiitos oikein hyvistä huomioista ja kommentteista. Olen ilahtunut siitä, että valtaosa tässä salissa ymmärtää, että ilmastopolitiikka nimenomaan on hyvää työllisyyspolitiikkaa. Ne ratkaisut, mitä me voimme löytää ja edelläkävijänä voimme olla ensimmäisenä tarjoamassa muille maille, tuovat meille työtä, ja meidän hiilikädenjälkemme elikkä ne mahdollisuudet, mitä voimme viedä maailmalle, ovat aivan yhtä suuressa roolissa kuin se, että me pienennämme meidän omaa hiilijalanjälkeämme. Täällä tulikin jo esimerkkejä siitä. Esimerkiksi Vaasassa ja Vantaalla etsitään ratkaisuja fossiilienergian korvaamiseen, ja nämä ovat juuri niitä ratkaisuja, joilla on kysyntää maailmalla. Tällä hetkellä uudet työpaikat syntyvät nimenomaan niin sanotuille vihreille aloille elikkä juuri niille aloille, millä etsitään ratkaisua ilmastomuutoksen torjumisessa, ja samalla tavalla investoinnit menevät juuri näille aloille. Ja on tärkeää, että Suomi on tässä mukana, ja se, että meillä on oma kunnianhimoinen ilmastotavoite, varmistaa sen, että olemme eturintamassa.

Myös maatalous nousi esiin. Maataloudessakin nimenomaan ne ratkaisut, joilla vähennämme päästöjä, ovat samoja, joilla myös parannamme esimerkiksi satovarmuutta ja sitä, että viljelykset kestävät paremmin sään ääri-ilmiöitä, joita ilmastomuutos lisää. Esimerkiksi edustaja Kinnunen täällä luetteli hyviä keinoja siihen.

Täällä nousi esiin huoli keinoista ja niiden rahoituksen varmistamisesta. Tämä on asia, jonka eteen teemme parhaillaan työtä, koska on erittäin tärkeää, että kunnille tarjotaan näitä työkaluja, miten he voivat omissa julkisissa hankinnoissaan edistää sitä, että ne ovat vähähiilisiä, ja samalla se on myös keino luoda työtä alueelle, kun kunta voi isona hankkijana varmistaa, että tämän tyyppisille ratkaisuille on kysyntää. Tämä on erittäin tärkeää.

Sitten täällä nousi esiin myös tämä nielujen merkitys. Meillä on paraikaa metsityslaki lausunnoilla, tuki metsitykseen. Se on tärkeää. Meidän täytyy huolehtia siitä, että meidän hiilinielumme kasvavat, ja nimenomaan tämä maltillinen hakkuumäärä on siinä se keino, koska nyt se saattaa vaihdella aika dramaattisestikin vuodesta toiseen.

Liikenne nousi esiin. Meillä on paraikaa valmistelussa fossiilittoman liikenteen tiekartta, ensi keväänä on maksu- ja verouudistus, ja paraikaa on esitys myös romutuspalkkiosta lausunnoilla. Myös nämä ovat niitä keinoja, millä me varmistamme, että liikennepäästöjä saadaan vähennettyä. On selvää, että joukkoliikenne ei toimi kaikkialla, ja sen takia täytyy huolehtia myös siitä, että on vaihtoehtoja [Puhemies koputtaa] vähäpäästöisempään liikenteeseen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt ehditään ottaa yksi puheenvuoro, ja sen jälkeen siirrytään asioissa eteenpäin.

18.52 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Ilmastovuosikertomus on tärkeä työkalu, jonka avulla eduskunta, kansalaiset ja kaikki yhteiskunnan toimijat voivat seurata ilmastopolitiikan riittävyyttä suhteessa 1,5 asteen kriittisen lämpenemisen rajaan ja hallituksen 2035-hiilineutraaliustavoitteeseen. Viime vuonna käsitelimme kaikkien aikojen ensimmäistä ilmastolain mukaista kertomusta. Se keräsi silloin paljon kiinnostusta ja myös palautetta, jonka pohjalta kertomusta on nyt parannettu. Nyt ilmastovuosikertomus kattaa kaikki päästösektorit ja pitää sisällään hiililineutraaliustarkastelun. Kiitos ympäristöministeriölle ja -ministerille hyvästä työstä.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Arvoisa puhemies! Ilmastotyö etenee myös EU:n tasolla. Euroopan parlamentti päätti nostaa EU:n päästövähennystavoitetta 60 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä vuoden 90 tasoon verrattuna. Tämä päätös oli oikeansuuntainen ja odotettu. Eurooppalaisen ilmasto-politiikan edelläkävijyys on merkityksellistä globaalin kehityksen suunnannäyttäjänä. On tärkeää, että Suomi tukee vahvasti EU:n ilmastopolitiikan kunnianhimon tason nostoa ja toimii osaltaan edelläkävijänä. EU:n elpymisrahaston varojen suuntaaminen ilmastokestävään rakennemuutokseen vanhojen rakenteiden säilyttämisen sijaan antaa meille ainutkertaisen mahdollisuuden toteuttaa muutos rivakasti ja sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla. Korkean tason teknologinen osaaminen antaa Suomelle mahdollisuuden olla hiilikädenjäljeltään kokoaan suurempi edistämällä vientituotteilla globaalien päästövähennysten aikaansaamista.

Arvoisa puhemies! Ensi vuoden talousarviossa ilmastotyötä edistetään miljardeilla euroilla. Turpeen alasajo aloitetaan, lakkautetaan päästökauppakompensaatio vuodenvaihteessa ja teollisuuden energiaverojen palautukset siirtymäajalla, teollisuuden sähköistymistä tuetaan alentamalla teollisuuden sähkövero EU:n minimitasolle, liikenteen työsuhte-etuja päivitetään ilmasto aikaan ja asuinrakennusten energiaremonttien avustuksia jatketaan 40 miljoonalla eurolla. Nykyiset ja suunnitellut toimet eivät kuitenkaan riitä vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi.

Arvoisa puhemies! Ilmastovuosikertomuksen mukaan lisätoimien tarve hiilineutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2035 mennessä on arviolta 15 megatonnia. Uusia päästövähennystoimia tarvitaan kaikilla sektoreilla, ja niitä tullaan edistämään valmisteilla olevassa ilmasto- ja energiastategiassa sekä hallituksen puoliväliriihessä. Päästövähennysten lisäksi hiilinieluilla on keskeinen merkitys hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa tullaankin arvioimaan uusia politiikkatoimia nettonielun vahvistamiseksi. Hallituksen esitys uudeksi ilmastolaiksi valmistuu ensi keväänä, ja ilmastolain ohjausvaikutuksia tullaan vahvistamaan nykyisestä. Laki tullaan päivittämään siten, että tavoite hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 mennessä toteutuu.

Arvoisa puhemies! Muutama sana liikenteestä. Liikenteen päästöt vähenivät vihdoin, mutta vain vähän. Liikenne aiheuttaa liki 40 prosenttia taakanjakosektorin päästöistä. Liikennesektorilla tarvitsemme uusia toimia, jotta tavoite liikenteen päästöjen puolittamisesta vuoteen 2030 mennessä saavutetaan. Toistaiseksi toimet nojaavat erityisesti biopolttoaineiden käytön lisäämiseen sekä autokannan uusimiseen. Huolestuttavaa on, että päästölaskelmissa ei huomioida sitä, kuinka suuri osuus Suomessa käytetyistä nestemäisistä biopolttoaineista perustuu palmuöljytisleeseen. Palmuöljyn tuotanto aiheuttaa trooppista metsäkatoa ja voi siten olla ilmaston kannalta fossiilisia polttoaineitakin haitallisempaa. Liikenteen sähköistäminen sekä jätöpohjainen biokaasu ovat kestävämpiä vaihtoehtoja, ja ennen kaikkea liikkumista pitää vähentää ja siirtää joukkoliikenteeseen ja raiteille. Esimerkiksi kaupunkien joukkoliikennettä on tuettava koronaviruksen yli, jottei palvelutasoa jouduta laskemaan ja lipunhintoja korottamaan, jolloin houkuttelevuus kärsii.

Arvoisa puhemies! Ilmastovuosikertomus on tosiaan parantunut vuoden takaisesta, mutta kehitettävää riittää edelleen. Ilmastolain uudistamisen yhteydessä ilmastovuosikertomusta on kehitettävä vielä strategisempaan suuntaan ja arvioitava vuosittain tehtyjen päätösten riittävyyttä suhteessa Pariisin ilmastopöytäkirjaan ja 1,5 asteen rajaun. Ilmastovuosikertomus tulee vakiinnuttaa aiempaa helpommin lähestyttävänä työvälineenä ilmastopolitiikan seurantaan niin meille päättäjille kuin kaikille kansalaisille.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja nyt tämän asian käsittely ja keskustelu keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä täysistunnossa päiväjärjestyksen muiden asia-kohtien tultu käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 18.57

Keskustelua jatkettiin kello 19:10.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä.

19.10 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Korona on šokki, mutta ilmastonmuutos on vielä suurempi šokki. Nyt käsiteltävä ilmastovuosikertomus kertoo, että Suomessa päästöt on saatu laskuun, kun vielä vuonna 2018 ne kasvoivat. No, samaan aikaan on kuitenkin niin, että nykyisillä toimilla ei vielä päästä tähän vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen, ja on myös hyvä huomata, että ulkoiset päästöt eivät näy tässä raportoinnissa.

Vasemmiston mielestä Suomen tulee olla ilmastopolitiikan edelläkävijä, ja siksi omasta puolestani kaikista keskeisin viesti, mikä tässä ilmastoraportin käsittelyssä tulee esille, on se, että uusia toimia tarvitaan ja niitä tarvitaan joka sektorille. Itse ajattelen, että on meidän kaikkien, erityisesti hallituspuolueissa toimivien, tärkeä tehtävä varmistaa, että hallitus lunastaa lupauksensa riittävistä ilmastotoimista, ja tähän työhön ainakin vasemmistoliitto on erittäin sitoutunut.

Arvoisa puhemies! Laajemmin on hyvä todeta, että ilmastokriisiä on vaikea ratkaista ilman laajaa talousanalyysia. Kapitalistinen talousjärjestelmä tuottaa taloudellista eriarvoisuutta, joka kytkeytyy suoraan ylikulutukseen, ympäristöongelmiin ja ilmastopäästöihin. Rikkaiden ympäristöjalanjälki on köyhiin verrattuna moninkertainen. Itse ajattelen, että politiikassa sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja konkreettinen kasvihuonekaasupäästöjä vähentävä ilmastopolitiikka ovat toistensa edellytyksiä. Ilmastonmuutosta ei voida torjua ilman sosiaalista oikeudenmukaisuutta, eikä toisaalta ihmisten perusoikeuksia voida taata, jos ilmastonmuutos karkaa käsistä. Oleellista on siis se, että sen lisäksi, että ilmastotoimet tehdään, ne pitää nähdä oikein. Rikkaiden tulee osallistua niin meillä kuin myös muualla pienituloisia suuremmalla panoksella ilmastotoimiin, ja alueiden erot tulee huomioida päästövähennystoimissa. Meidän pitää samanaikaisesti vähentää päästöjä ja vähentää eriarvoisuutta, ja me tarvitsemme ja ihmiset myös ansaitsevat sen, että tämä siirtymä tehdään reilulla tavalla.

Arvoisa puhemies! Muutama erillinen nosto tähän raportointiin liittyen.

Tämä nyt toista kertaa julkaistu ilmastovuosikertomus on erittäin tärkeä seurantatyökalu. On tärkeää, että meillä on sellainen väline, jolla sekä päättäjät että laajemminkin kaikki kansalaiset pystyvät seuraamaan ilmastopolitiikkaa ja erityisesti sitä, riittävätkö nämä toimet suhteessa tähän 1,5 asteen tavoitteeseen.

Itse haluan erityisesti korostaa sitä, että tämä vuosikertomus osoittaa, että lisätoimia tarvitaan kaikille sektoreille. Erityisesti niitä tarvitaan liikenteen, maatalouden ja jätteiden osalta. No, liikenteen osalta tämä fossiilittoman liikenteen tickartta tulee nyt olemaan erittäin ajankohtainen ja tärkeä näiden tarvittavien lisälinjausten ja konkreettisten toimien

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

päättämisessä. Itsekin haluan nostaa täällä esille sen, mikä tuli jo edellisessä puheenvuorossa, että en näe, että palmuöljytisleellä on suurta osuutta osana kestävästä liikennepolitiikasta.

Myös maatalouden puolella pitää ehdottomasti pystyä vähentämään päästöjä. Ajattelen, että järkevää on edistää tätä siirtymää eläinkunnan tuotteiden tuotannosta ja myös kulutuksesta kasvipainotteiseen tuotantoon ja kasvipainotteiseen ruokavalioon. On myös ihan hyvä todeta, että jos me emme käyttäisi niin suurta osaa maa-alasta tuotantoeläimiin ja niiden rehuun, niin meillä olisi täällä myös paljon enemmän tilaa muulle luonnolle ja meillä olisi esimerkiksi enemmän tilaa ilmastotoimiin. No, onneksi tämä ruokamurros on nyt jo käynnissä, ja tarpeesta vähentää eläinkunnan tuotteiden kulutusta on minun mielestäni jo aika laajaakin yhteisymmärrystä.

Sen lisäksi tärkeää on huomioda, että Suomen kulutuksesta aiheutuvat päästöt ovat noin 33 prosenttia suuremmat kuin Suomen viralliset kasvihuonekaasupäästöt, ja tästä valtaosa on kotitalouksien kulutusta. Eli kun me ostanne ja kulutamme tuotteita, jotka on tuotettu jossain muualla, niin nämä päästöt ovat myös syntyneet toisessa maassa eivätkä näy tässä. Jotta tämä suomalaisten henkilökohtainen hiilijalanjälki olisi myös linjassa 1,5 asteen tavoitteen kanssa, niin ajattelen, että olisi ihan perusteltua, että ilmastolakiin sisällytettäisiin sitovat tavoitteet myös näiden kulutusperäisten päästöjen vähentämiseksi.

Toinen huomio on se, että ilmastovuosikertomuksesta tulisi saada käsitys myös valtion budjettiratkaisujen vaikutuksista ilmastotavoitteiden saavuttamiseen. Meidän pitää olla erittäin sitoutuneita tähän kestäväan elvytykseen, ja tästä esimerkiksi Hetemäen työryhmä, Kestävä elvytys -työryhmä kuin myös me ympäristövaliokunnassa olemme linjanneet, että näillä merkittäväkään työllisyyttä tukevilla toimenpiteillä ei saisi olla huomattavia negatiivisia vaikutuksia ilmastoon, luonnonvarojen käyttöön tai biodiversiteettiin. Tämä on hyvin ajankohtainen asia ja pitäisi nyt näkyä paremmin.

Sitten ihan viimeisenä nostan esille vielä sellaisen ajatuksen, jota käsittääkseni ei ole vielä täällä missään käsitelty. Se on se, että myös Suomen valtio-omisteisten yritysten ilmastovaikutukset tulisi sisällyttää tähän ilmastoraportointiin, eli näin me voisimme paremmin seurata omistajaohjauksen vaikutusta ilmastopäästöihin.

Ihan lopuksi haluan myös omalta osaltani kiittää siitä, että tämä raportti on tosiaan mennyt parempaan suuntaan, kun vertaa tähän ensimmäiseen raporttiin, jonka vuosi sitten saimme.

19.17 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Ilmastovuosikertomuksen mukaan on todennäköistä, että nykyiset, vuodelle 2030 asetetut kasvihuonekaasujen päästövähennystavoitteet saavutetaan, kun ilmastopolitiikan suunnitelman toimet toteutetaan. Sen sijaan Suomen hiilineutraalisuus vuoteen 2035 mennessä edellyttää lisätoimia ja nykytoimien tehostamista. Erityisesti tarvitaan politiikkajohdonmukaisuutta eli asian huomioon ottamista kaikessa päätöksenteossa.

Vuoden 2019 pikaennakkotietojen mukaan Suomen kokonaispäästöt vähenivät viime vuonna noin 6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Sektorikohtainen tarkastelu osoittaa, että yksittäiset sektorit etenevät eri tahdissa päästövähennysten osalta: esimerkiksi jätteiden käsittelyn ja rakennusten lämmityksen päästöjä on onnistuttu vähentämään, vaikka sektoreilla ei ole omia tavoitteita päästöjen vähentämiseksi, liikenteen päästöt eivät ole vähentyneet asetettujen tavoitteiden mukaisella vauhdilla, ja maatalouden päästöt ovat pysyneet vuodesta toiseen lähes muuttumattomana.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Arvoisa puhemies! Tässä ilmastovuosikertomuksessa todetaan, että ilmastomuutoksen sopeutumistoimien kiireellisyys alkaa nyt korostua, koska ilmaston kiihtyvistä lämpenemisestä ja sään ja vesiolojen ääri-ilmiöistä koituvat taloudelliset menetykset ovat lisääntyneet. Kertomus koskee aikaa ennen koronapandemiaa, ja nyt siitä saatu tieto täytyy osata yhdistää tähän muuttuneeseen tilanteeseen.

Me olemme tulevaisuusvaliokunnassa paneutuneet koronan jälkeiseen aikaan käsitellessämme EU:n Green Deal -ohjelmaa, ja sieltä muutama ajatus, jotka liittyvät oleellisesti käsitellyssä olevaan teemaan. Suosittelen muutenkin tutustumaan tulevaisuusvaliokunnan mietintöihin.

Useat tulevaisuusvaliokunnalle vihreän kehityksen ohjelmasta lausuneet asiantuntijat korostivat, että koronaviruksen aiheuttama taloudellinen, poliittinen ja sosiaalinen kriisi Euroopassa on merkittävä uhka vihreän kehityksen ohjelman toteutukselle. EU-budjetin painopisteitä saatetaan joutua muokkaamaan, yksityistä rahaa on mahdollisesti vähemmän saatavilla, ja jäsenmaiden poliittiset prioriteetit kriisin keskellä saattavat muuttua. Asiantuntijoiden pääviesti kuitenkin oli se, että investoinnit vihreään siirtymään ovat samaan aikaan myös tehokkain tapa hoitaa koronakriisiä. Yhteenvetona voidaan todeta, että vihreä siirtymä on covid-19-pandemiasta huolimatta edelleen ihmiskunnan tärkein haaste ja samalla ihmiskunnan kaikkien aikojen suurin investointi. Ympäristön tilan heikentyminen on ajuri monille muillekin ongelmille. Kestämätön kehitys uhkaa koko maapallon elinkelpoisuutta, ja siksi se on suurempi uhka terveydelle ja taloudelle kuin koronavirus konsanaan.

Toisaalta saavuttaakseen kansalaisten luottamuksen on pidettävä erityisesti huolta siitä, että vihreä siirtymä tarkoittaa Suomelle kestäväää, työllistävää kasvua ja arjen hyvinvointia sekä tukee suomalaisten yritysten toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä. Tämä on tärkeää myös vihreän siirtymän poliittisen hyväksyttävyyden kannalta.

Kuten olemme täällä tänäkin päivänä kuulleet, niin Suomessa ei vallitse poliittista yksimielisyyttä ilmastotavoitteista. Sen sijaan ympäristöteknologiaa valmistavien yritysten kilpailukykyä ja osaamisen vahvistamista, uuden teknologian kehittämistä sekä kestäväää, työllistävää kasvua ja arjen hyvinvointia lisääviä sosiaalisia innovaatioita tukevat tavalla tai toisella kaikki osapuolet — näin ainakin uskon.

Useat asiantuntijat tulevaisuusvaliokunnassa näkivät vihreän siirtymän itsessään tärkeänä kilpailukykytekijänä. Esimerkiksi kiertotalous on myös materiaali- ja energiatehokkuutta ja kriittisten raaka-aineiden huoltovarmuutta. Vastaavasti myös digitalisaatio luo materiaali- ja energiatehokkuutta samalla, kun se säästää aikaa ja rahaa. Uusiutuva energia on kotimaista ja vähentää riippuvuutta tuonnista. Samalla se vähentää energiatuotannon päästöjä. Monelle uusiutumattomalle luonnonvaralle voidaan myös kehittää korvaaja uusiutuvasta raaka-aineesta. Esimerkiksi biotech-teknologialla voidaan luoda vaihtoehtoja muun muassa kivihiilelle ja fossiiliselle öljylle.

Arvoisa puhemies! Yhteenvetona voinkin todeta, että ilmastotavoitteessa onnistuminen on Suomelle myös edellytys menestyä kansainvälisessä kilpailussa ja se luo meille myös uutta työtä.

19.22 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Jottei tämä keskustelu ihan hymistelyksi menisi, niin muutamia faktoja. Katselin tuossa äkkiä netistä tietoja, miten paljon tätä hiilen torjuntaa on muualla maailmassa harjoitettu. Tietojeni mukaan, juuri saamani nettitiedon mukaan Euroopan unionin alueella toimii 468 hiilivoimalaa, rakenteilla 27.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Intiassa tällä hetkellä 589 hiilivoimalaa, rakenteilla 446. Kiinassa 2 620 suurta hiilivoimalaa, rakenteilla 1 171. Elikkä kun meillä nyt ahdistellaan turveurakoitsijaa ja hänestä tehdään syntipukki, niin kannattaisi pikkuisen tuota mittakaavaa katsoa.

Nimittäin Suomen hiilitasetta laskettaessa vaikuttaa meidän ilmastovuosikertomukseemme aivan varmasti se, että me laskemme vain päästöjä ja kuvittelemme, että päästöjä laskemalla saavutamme jollakin ihmekonstilla nirvanan. Ei pidä paikkaansa. Ainoa oikea tapa ja Suomen kansantalouden kannalta ehdottomasti kannattavin tapa on, että ihmiset pysyvät töissä emmekä kansantalouttamme jo 20 miljardin velanotolla syökse vielä suurempaan ongelmaan.

Metsien kasvua pystytään se 15 miljoonaa kuutiota lisäämään, niin kuin olen monta kertaa teille, arvoisat edustajakollegat, sanonut. On maailman helpoin homma niiden turvesoiden lannoittaminen tuhkalannoituksella, jotka ovat kannattavia metsämaita tällä hetkellä ojituksen jälkeen: noin 4,5 miljoonaa hehtaaria. Jätetään sitten se yksi miljoona pois, että jos jollakin närästää niin kovasti, niin otetaan se 3,5 hehtaaria. Sillä pystytään samaan se 15 miljoonan motin lisäkasvu eli 15 miljoonan hiilidioksidiekvivalenttitonnin sidonta ilman mitään kipuja. Vesistöjen tila paranee, metsien kasvu lisääntyy ja hiilitase menee rankasti plussalle.

Sama koskee soita. Soillehan lasketaan, niin kuin turvesoille, kaikki mahdolliset päästöt, mutta ei koskaan lasketa sitä, kuinka paljon suo sitoo vuosittain hiilidioksidia ilmasta. Se sitoo monin verroin enemmän kuin mitä me turvetta käytämme. Elikkä tase on sielläkin erittäin vahvasti plussalla. Ja aivan ehdoton tosiasia on... Nyt ministeri ei olekaan paikalla, en ainakaan ole huomaavinani. Tarkistan vielä, ettei aitioon ole huomaamatta mennyt. — Toivoisin, arvoisat edustajakollegat, että laskettaisiin nämä hiilitaseet rehellisesti todellisiin luonnontieteellisiin faktoihin perustuen. Nythän meillä on sinne asetettu metsätaloudelle kaikenlaisia leikkureita eikä lasketa soita sen tautta mukaan, koska se ei muutenkaan ole käytössä. Eikö sen pitänyt perustua tosiasioille ja niille asioille, joiden mukaan todellakin hiiltä sidotaan tai sitten hiiltä syntyy ilmakehään? Kyllä kai eduskunnan työssään vielä totuudella joku arvo on?

Sitten kun katsotaan liikennettä — liikennehän on erittäin merkittävä päästölähde, jokainen meistä siinä on syyllinen, tässä talossa monta heitä — niin minkä tautta Suomessa ei otetta käyttöön tätä MY-dieseliä, kun aina sanotaan, että verotuksella ei voida tehdä sitä taikka tätä? No, aivan varmasti voidaan tehdä. Tämä talohan säättää lakeja, täällähän voidaan säättää mimmoisia lakeja tahansa. Euroopan unionilla on tietyt rajoitteet, ne toki ovat tiedossa, mutta me itse täällä sanomme, että ei voi tehdä, kun jonkun verolain takia se ei ole mahdollista. Vaan säädetään semmoinen laki. Käyttämällä MY-dieseliä, joka on Nesteen biopohjaista dieseliä, saavutamme merkittävää etua: 90 prosenttia liikenteen päästöistä saadaan tällä keinoin pois. Ja jos jätetään rekkaliikenne pois, koska se tarvitsee vähän kovempaa ainetta, niin ainakin henkilöautoliikenteeltä päästöt pois. Elikkä meillä on kaikki keinot, jos me lopetamme tämän turhan kohkaamisen.

Katsokaa, Intiassa 589 hiilivoimalaa, rakenteilla 446. Kiina 2 623 käytössä, 1 171 rakenteilla. Kuvitteleeko meistä joku vielä, että näillä pienillä muutaman turvevoimalan kiinnipanoilla hoidamme mitään muuta kuin joidenkin ihmisten huonoa omaatuntoa? Se on turhan kallista puuhaa. Sitten jos turve lopetetaan, sehän tarkoittaa, että huonoarvoisen hakkeen käyttö meillä loppuu sen jälkeen kokonaan tai vähenee erittäin paljon, koska se tarvitsee aina sen tukipolttoaineen, seospolttoaineen, jolla se sitten saadaan poltettua tehokkaasti. Sama koskee 7—8 miljoonaa mottia puunkuorta: se tarvitsee tukipolttoaineen.

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Jos se ei ole turve, se on sitten kivihiili tai öljy. Siinä ovat meidän vaihtoehtomme. Heikko hake jää metsiin, 7—8 miljoonaa mottia hakataan nyt hakepuuta metsistä. Iso osa siitä jää märkänä sinne mätänemään, kun ei se pala enää millään.

Miten käy huoltovarmuudelle? Turvesoita ei voi hoitaa niin kuin hoidetaan nyt ja sitten palata viiden vuoden kuluttua. Ei tule onnistumaan, se on mahdottomuus. Meidän pitää hoitaa niitä kenttiä. Joka vuosi meidän pitää pitää koneet kunnossa, ammattitaito kunnossa ja ennen kaikkea hoitaa se huoltovarmuus niin, että Suomi ei joudu vaikeuksiin, jos käy huonosti. En toivo sitä, mutta tämmöisessä levottomassa maailmassa siihen pitää varautua.

Lopuksi, arvoisa puhemies, kaksi asiaa vielä. Jos lopetamme turpeen käytön kokonaan, se tarkoittaa myös sitä, että meillä loppuu kasvihuoneviljely. 90 prosenttia kasvihuoneviljelijöistä kauppapuutarhoissa on sanonut, että jos turve loppuu Suomesta, niin loppuu nuo kauppapuutarhatkin. Silloin ei kurkkua eikä tomaattia eikä muita vihanneksia enää kotimaasta saa. Sitä ei pysty millään korvaamaan. Sama koskee maatilojen kuiviketurvetta. Sama koskee hyvin monta muuta asiaa, jos me tämmöisiä pöljyyksiä teemme.

Arvoisa puhemies! Olen pahoillani siitä, että toin näitä epämiellyttäviä lukuja julki, mutta minua rupesi harmittamaan tässä keskustelussa se epärealistisuus, millä tuulia, tai vaita puhutaan ja pilvilinnoja maalataan mutta unohdetaan koko ajan totuus.

19.29 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskosen jälkeen on aina ilo jatkaa, varsinkin näistä aihepiireistä — samalla aihepiirillä! Kyllä ilmastonmuutoksen torjunta on äärimmäisen tärkeä asia. En voi sitä enempää korostaa, eikä pitäisi kenellekään olla tämä asia epäselvä. Suomen on tehtävä siinä asiassa kaikkensa, mutta Suomi ei voi tehdä kaikkea. Meistä ei ole maailmanpelastajiksi, mutta me voimme näyttää esimerkkiä siinä, miten se tehdään järkevästi ja kestävästi.

Turpeestahan on tullut synonyymi ilmastonmuutokselle, syyllinen vähän joka asiaan, mutta turve — sen tuotanto — ei ole kaikilta kanteilta katsottuna luontoa tuhoavaa, vaan sillä on myös luontoa suojelevia vaikutuksia. Yksi varsin yleisistä väärinkäsityksistä on se, että turvetuotanto rehevöittää vesistöjä. Totuus on kuitenkin päinvastainen. Tämä voidaan todeta Tšernobylin avulla. Ydinvoimalaonnettomuuden ansiosta pystymme selvittämään vesistöistä kerrostuman, jonka perusteella voimme seurata, kuinka paljon mutaa vesistöjen pohjaan kertyy. Niillä paikoilla, joilla on turvetuotantoa, mutaa kertyy selvästi vähemmän, ja tämä johtuu siitä, että turvetuotannossa vettä puhdistetaan.

Korona on opettanut meille hyvin kouriintuntuvalalla tavalla, kuinka tärkeitä ovat omavaraisuus ja huoltovarmuus. Meidän on muutettava ajattelumme näiden asioiden suhteen täysin — kuinka riippuvaisia voimme olla ulkomaista ja tuonnista? Varsinkin Kehä kolmosen ulkopuolella meillä turpeen käyttö on ratkaisevan tärkeä raaka-aine energiantuotannossa kuten myös huoltovarmuuden ja omavaraisuuden suhteen. Sitä ei voi ajaa liian nopeasti alas, sillä ei ole mitään järkevää raaka-ainetta eikä menetelmää, jolla se korvattaisiin. Korvaavat vaihtoehdot ovat helposti osoitettavissa: puu, kivihiili, öljy. Puuta käytetään nytkin, mutta ei kappaletavarana, sillä siinä ei ole mitään järkeä. Puu pitää jalostaa muuhun käyttöön. Polttaminen on selvää haaskausta. Kivihiilen ja öljyn järjettömyyttä turpeen korvaajina ei tarvinne perustella sen enempää.

Kun joudumme nyt luopumaan turpeesta nopeammin kuin mikä on järkevää, se tulee lisäämään valtavasti puun käyttöä. Se tarkoittaa sitä, että puuta on tuotava ulkomailta. No Venäjähän juuri ilmoitti, että puuta ei viedä Suomeen. Mistä me sitten saamme riittävästi

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

puuta? Ainoaksi vaihtoehdoksi karsiutuu lopulta tropiikki. Sieltä asti pitäisi tuoda, ja kuinka kestävä ja kauaskatseinen ratkaisu tämä mahtaisi olla?

Näiden raaka-aineiden ja varsinkin niiden päästöjen kohdalla pitää tarkastella asiaa myös elinkaariajattelun kautta. Turpeessa elinkaari on sata vuotta, kivihiilessä se on 200 miljoonaa vuotta. Elinkaariajattelun kautta tarkasteltuna puu on turvetta huomattavasti haitallisempaa. Turpeen käyttö tulee vähenemään ilman ohjauksen lisäämistä omatoimisesti jo ennen hallituksen asettamaa kunnianhimoista tavoitettakin. On tarpeetonta ja vahingollista nopeuttaa tätä prosessia, sillä se johtaa pahimmillaan täysin hallitsemattomaan tilaan. Turve tulee katoamaan muutenkin, ja se tapahtuu markkinaehtoisesti. Päästökauppa ohjaa voimallisesti turpeen käyttöä ja siitä luopumista. Lisäohjausta ei missään nimessä tarvita. Liian nopea turpeesta eroon ravistelu aiheuttaa kestäväntöntä tuhoa myös työllisyyden suhteen. Turpeen työllistävyys on 4 232 työvuotta koko Suomessa. Nämä työpaikat katoavat nyt hyvin nopeasti, ja yrittäjien tekemät investoinnit häviävät savuna ilmaan, ja ne päästöt vasta haitallisia sitten ovatkin.

Puhemies! Luonnontilassa oleva suo tuottaa metaanipäästöjä, joka on 25 kertaa hiilidioksidia voimakkaampi ilmastokaasu. Kasvava turvesuo puolestaan on ahne hiilinielu. Suot kasvavat nopeammin kuin mitä niitä käytetään energiantuotantoon, joten se on niitä harvoja raaka-aineita, joista me olemme omavaraisia. Sen lisäksi turve on vielä helposti varastoitavissa. Olen vahvasti sitä mieltä, että tässäkin asiassa pitää tehdä alueellisia päätöksiä ja linjauksia. Se, mikä toimii Helsingissä, ei toimi Kiteellä. Kun turpeen käyttöä nyt vähennetään hallitsemattomasti, mitä meillä tapahtuu kivihiilen käytön suhteen? No sehän lisääntyy.

Arvoisa puhemies! Meidän tulee päästä eroon turpeesta hallitusti ja kestävästi. Samalla meidän on kehitettävä korvaavia menetelmiä ja keinoja. Ne eivät tapahdu yhtäkkiä eivätkä sormia napsauttelemalla. Pienydinvoimalat ovat varmasti yksi vaihtoehto, mutta se vaatii niiden ydinvoimaloiden lisäksi täysin oman infransa, jonka rakentaminen ottaa oman aikansa. Geolämpö, kyllä, on yksi vaihtoehto, mutta sekin on vielä kovasti oppimiskäyrän alkupäässä. Ongelmana siinä on reikien nopea jäähtyminen, jonka takia reikiä pitäisi olla po-raamassa jatkuvasti. Käytännössähän asia menee niin, että turpeelle ja samalla tavalla muille fossiilisille polttoaineille pitää löytyä useita korvaavia keinoja. Ei ole pelkästään yhtä autuaaksi tekevää vaihtoehtoa, jolla pääsisimme Hoskosen mainitseamalla tavalla ”nirvanaan”. — Kiitoksia, puhemies.

19.35 Petri Huru ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen ilmastotavoitteen mukaiset toimet tulevat kohdistumaan kansalaisiin suoraan kahdella tavalla: liikenteen, erityisesti autoilun, kustannukset tulevat nousemaan polttoaineverojen ja mahdollisten tietullien kautta; asumisen kustannukset tulevat nousemaan lämmityskustannuksien, sähkön hinnan ja kaukolämmön kautta.

Edustaja Hoskonen täällä hyvin toi esiin turveasiaa ja sen vaikutuksia. Se vaikuttaa muun muassa kaukolämmön hintaan sekä pahimmillaan Suomeen tehtäviin investointeihin, kuten Vapon Ilomantsin tehtaan tai UPM:n Kotkan biojalostushankkeiden Suomeen saamiseen. Turpeesta sen verran vielä, että keskusta, edustaja Hoskonen, tietysti on tässä merkittävässä asemassa, mitä te hallituksessa tulette sen osalta päättämään.

Toinen, mikä näihin hiilivuotoihin liittyy merkittävästi, on esimerkiksi kuparin ja nikkelin tuottaminen. Jos niitä ei saada kompensatiolain hiilivuotolistalle, on suuri vaara, että hiilivuoto lisääntyy, kun tehtaanpiiput Suomesta katoavat. Nimittäin Euroopassa kuparin

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

hiilijalanjälki on puolet globaalisti tuotetun kuparin tuotannossa syntyvistä päästöistä. Nikkelin osalta tämä on neljä- tai jopa kymmenkertainen globaalisti tuotettuna. Toinen hyvä esimerkki on nikkelin tuotannon rikkidioksidipäästöt: kun esimerkiksi Bolidenin tehdas Harjavallassa päästää noin 14 kiloa per tuotettu nikkelitonne, on vastaava luku Botswanas- sa jopa 7 000 kiloa.

Eli kuinka paljon me täällä vielä kiristämme ruuvia ennen kuin se piippu karkaa sinne ulkomaille? Toivottavasti hallitus ottaa näitä huomioon päätöksissään. Eli suomalainen piippu on todellakin ekoteko. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä ja tulkaa tän- ne näin, koska teillä ei ole maskia päällänne [Hannu Hoskonen: Anteeksi!] siellä salissa. — Valiokunnan puheenjohtaja, olkaa hyvä.

19.37 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Vielä pari asiaa tästä hiilivoimasta, kun siitä nyt tunnutaan olevan pääsemässä eroon niin kuin turpeestakin. Sinänsä hyviä ta- voitteita, mutta kannattaa olla realistinen.

Katsoin juuri äsken netistä kolmen kansainvälisen tutkijajärjestön tietoja. Global Energy Monitor-, Greenpeace- ja Sierra Club -nimiset firmat tai tämmöiset yhteisöt ovat tutkineet tätä hiilivoimaa aivan oikeasti ja tosissaan tieteelliseltä pohjalta, ja maailmanlaajuisesti täl- lä hetkellä rakenteilla oleva hiilivoimalakapasiteetti vuonna 2018 kasvoi 12 prosenttia. Pääsyyllinen on Kiina — jos syyllisiä halutaan etsiä, niin Kiina vastaa suurimmalta osalta kivihiilen käytön lisäämisestä. Ja jos joku kuvittelee... Kiinahan on luvannut hurskaasti, että muistaakseni 2060 vuoteen mennessä pitäisi olla hiilineutraali. Millä Kiina tuottaa sen energian, koska sillä on erittäin raskasta metalliteollisuutta — erittäin raskasta — erittäin paljon energiaa vievää teollisuutta, kaikkea mahdollista? Sen hiilenpolton poistaminen on täydellinen mahdottomuus, ja ydinvoimaa ne eivät ehdi rakentamaan millään rahalla niin äkkiä.

Mutta jos otetaan Euroopasta kaksi esimerkkiä. Euroopan kaksi suurinta hiilivoimalaa, voimalaitosta — Belchatów toinen, se on Puolassa, ja sen saksalaisen voimalaitoksen ni- meä en jaksa nyt äkkiä muistaa, yritin etsiä sitä äsken — yhdessä työntävät ilmakehään 72 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia, ja se on reilusti enemmän kuin kaikki yhteen- sä, mitä me täällä Suomessa hiilidioksidia päästämme ilmaan, kaksi Euroopan suurinta hii- livoimalaa työntää saman verran ja vähän enemmänkin. Elikkä tässä saamme vähän mitta- kaavaa tälle pelille. Kun lähdetään turveurakoitsijoita ja maanviljelijöitä ja yleensä maalla eläviä ihmisiä syyllistämään siitä, että tämä on se syy, minkä tautta meillä ilmasto lämpe- nee, niin kannattaa kuitenkin tosiasioihin tutustua.

Minä en oikein pidä siitä menettelytavasta, että täällä riemuitaan siitä, että on ikään kuin tehty suuri ilmastoteko, vaikka itse asiassa on tehty kammottava vahinko, jos turve lopete- taan, koska silloin ajetaan tähän maahan erilaisia energiatuotteita ympäri maailman. Onko se sitten haketta? Erittäin todennäköisesti tämän pelin voittaa venäläinen öljy ja venäläi- nen maakaasu, koska muuta ei ole. Jos lähdetään tuomaan ulkomailta, Keski-Euroopasta, haketta — joka on niiltä alueilta otettua haketta, mitkä viime kesänä ja toissa kesänä kuo- livat kasvitauteihin ja hyönteistuhoihin — niin otamme valtavan metsähygieniariskin. Se riski on niin järkyttävä, että eduskunnan pitää nyt tässä asiassa herätä, ja ei tässä talossa pu- humalla pehmoisia kovin pitkälle pötkitä, koska se johtaa hyvin äkkiä siihen, että teemme

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

tälle kansakunnalle valtavaa vahinkoa, ja sen jälkeen muka menemme hyvillä mielin yöksi omalle asunnolle nukkumaan niin, että ”tulipa tehtyä hyvä ympäristöteko”.

Turpeen lopettaminen oli tämän eduskunnan tekemistä päätöksistä ehdottomasti eniten hiilidioksidia tekevä, koska nyt ruvetaan ajamaan fossiilisella polttoaineella tavaraa ympäri maailmaa, ja tehdään valtavaa vahinkoa. [Petri Huru: Kaatakaa se!] Juttu on nimittäin niin, että kun näitä tilastoja olen tutkinut yön hiljaisuudessa eri lähteistä ja eri ammattilaisilta, eri asiantuntijoita, niin kuva on muuttunut yhä mustemmaksi, kun niitä tietoja on tullut. Ja tilalla tällä hetkellä poltetaan ensi talvena Suomen voimalaitoksissa miljoonia kuutioita arvokasta, jalostusarvoltaan korkea-arvoista joko tukkipuuta tai kuitupuuta. Keskustelin ystäväni kanssa, joka hankki tätä puuta voimalaitokselle. Hän sanoi, että ikinä hän ei ole tehnyt näin paljon puukauppaa kuin nyt on tehnyt. Kaikki leimikosta pannaan samaan kasaan. Siellä on tukit ja siellä on kuitupuut, ja kukaan ei välitä. Ja se johtui nimenomaan tämän 2,7 euron hinnankorotuksesta megawatin kohdalta, ja tämä vaikuttaa meidän ilmastotaseeseemme, vaikuttaa meidän ilmastovuosikertomukseemme joka vuosi ja pahenevasti — joka vuosi. Ja nämä juhlat loppuvat noin kahden vuoden kuluttua, kun markkinoilla lähtee puutuotteet nousuun. Se johtaa siihen, että markkinoille syntyy erittäin voimakas häiriötilanne, puumarkkinoille nimenomaan, ja energiamarkkinoille myös.

Arvoisa puhemies! Nämä faktat kertovat sen, että kun teemme näitä ilmastovuosikertomuksia, niin edellytän kyllä ympäristövaliokunnan puheenjohtajana, että pysymme niissä tosiasioissa, mitkä ovat oikeasti totta. Se, jos puhumme täällä lämpimiksemme toisillemme, että saamme hyvän mielen, ei kovin pitkälle potki, ja koska kuitenkin perustuslakimme mukaan kansanedustajan on omassa tehtävässään tehtävää hoitaessaan pysyttävä ehdottomassa totuudessa, niin siksi halusin käyttää tämän puheenvuoron, ja siitä kiitän arvoisaa puhemiestä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. Sitten vain maski päälle, ja tämä keskustelu on päättynyt.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle lainsäädännöksi työttömyyskassojen taloudellisten toimintamahdollisuuksien turvaamisesta

Hallituksen esitys HE 138/2020 vp

Valiokunnan mietintö StVM 25/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 138/2020 vp sisältyvien 1.-3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi aerosolien vaatimustenmukaisuudesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 121/2020 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 24/2020 vp

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 121/2020 vp sisältyvien 1.-4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan työjärjestyksen väliaikaisesta muuttamisesta

Puhemiesneuvoston ehdotus PNE 3/2020 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 23/2020 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, puhemiesneuvoston ehdotukseen PNE 3/2020 vp sisältyvän eduskunnan työjärjestyksen väliaikaista muuttamista koskevan päätösehdotuksen. Päätösehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

8. Kaivoslaki Nyt – Lakialoite kaivoslain muuttamiseksi

Kansalaisaloite KAA 7/2019 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 7/2020 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Eduskunta on ensimmäisessä käsittelyssä yhtynyt talousvaliokunnan ehdotukseen kansalaisaloitteeseen sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä. Nyt päätetään eduskunnan lausumista.

Keskustelu

18.59 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Minulla ei ollut mahdollisuutta osallistua ensimmäiseen käsittelyyn tästä asiasta, ja haluan kuitenkin pari sanaa sanoa tässä yhteydessä, koska tämä asia on mielestäni todella tärkeä. Eli vaikka kansalaisaloite ei sellaisenaan ole tulossa hyväksytyksi, niin ovat sen esille nostamat seikat erittäin vakavia ja aiheellisia. Hallitusohjelmassaan hallitus on onneksi sitoutunut kaivoslain uudistamiseen, ja monet linjaukset ovat yhteneviä tämän kansalaisaloitteen kanssa. Työ- ja elinkeinoministeriö on jo käynnistänyt kaivoslain uudistamishankkeen.

Kaivoslain uudistaminen on tarpeen. Kaivoksilla on tärkeä elinkeinopoliittinen merkitys, mutta samaan aikaan voimme toimia kestäväen kaivostoiminnan esimerkkimaana. Kaivoslakia tulee uudistaa niin, että kaivosten ympäristövaikutuksia voidaan vähentää, kuntien päätösvaltaa kaivosasioissa lisätä esimerkiksi kaavoituksen avulla, kiinteistönomistajien ja maanomistajien asemaa parantaa, kaivoksen ympäristövaikutukset sekä alkuperäiskansojen oikeudet ottaa paremmin huomioon.

On myös syytä selvittää, voidaanko luoda vahvempi vakuusmenettely ympäristövahinkojen ja muiden jälkitöiden asianmukaiseen hoitamiseen esimerkiksi konkurssitilanteessa. Hallitusohjelman mukaisesti selvitetään malminetsintäoikeuden lupaprosesseja, käytänteitä ja mahdollisia rajoittamistarpeita luonnonsuojelualueilla. Tärkeää on taata kaivostoi-

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

minnan kestävyys, ympäristön kunnioittaminen ja suojelunormien noudattaminen. Kaivoksilla on aina vaikutuksia ympäristöön, ja näitä vaikutuksia sekä kaivosten vaikutusalueella asuville ihmisille aiheuttamaa haittaa on aina pyrittävä minimoimaan, ja ne tulee aina arvioida tarkasti ja on punnittava osana tätä lupaprosessia.

Arvoisa puhemies! On ensisijaisen tärkeää, että pitkällä tähtäyksellä Suomessa harjoitetaan kestävästä kaivostoimintaa, joka huomioi sosiaalisen, taloudellisen ja myös ekologisen kestävyys. Tulevaisuuden lainsäädännössä tulee ottaa huomioon kaikki nämä kestävyys näkökulmat yhtäläisesti. Kaikessa lainvalmistelussa on tärkeää, että kaikkia osapuolia kuullaan tasapuolisesti ja lainvalmistelu perustuu parhaaseen mahdolliseen tutkittuun tietoon sekä asianmukaiseen jälkiseurantaan ja arviointiin, ja näin minä uskon, että tässä kaivoslain uudistamishankkeessa myöskin tullaan tekemään. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä kansalaisaloitteen KAA 7/2019 vp sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvät lausumaehdotukset. Asian käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaalilain 5 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 122/2020 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 22/2020 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 122/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulosottokaaren väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 157/2020 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 8/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin asian kiireellisyyden vuoksi pöydälle seuraavaan, tänään 15.10.2020 pidettävään täysistuntoon.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisista poikkeuksista työttömyysturvalakiin covid-19-epidemian vuoksi annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 163/2020 vp

Valiokunnan mietintö StVM 26/2020 vp

Pöytäkirja PTK 130/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin asian kiireellisuuden vuoksi pöydälle seuraavaan, tänään 15.10.2020 pidettävään täysistuntoon.

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään torstaina 15.10.2020 klo 19.55. Täysistunto lopetettiin klo 19.43.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen